

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

ปริญญาานิพนธ์

ของ

คะซุโอะ นะงะมะสึ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2550

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

ปริญญานิพนธ์

ของ

คะซุโอะ นงะมะะสึ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

บทคัดย่อ

ของ

คะซุโอะ นะงะมะสึ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กรกฎาคม 2550

คะซุโอะ นะงะมะสึ. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจั่น, อาจารย์พัชนี โชติกลีเดีย

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาไทยกับ
ภาษาญี่ปุ่น เพื่อจะทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำลักษณนามของทั้งสอง
ภาษา ผู้วิจัยศึกษาการใช้คำลักษณนามทั้งสองภาษาโดยเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวไทยจำนวน 10 คน และชาวญี่ปุ่นจำนวน 10 คน
การวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์เฉพาะคำลักษณนามแท้ที่ไม่ซ้ำรูปทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน

จำนวนคำลักษณนามทั้งสองภาษา ที่นำมาศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยมี 132 คำ
ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 48 ลักษณะ ส่วนคำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นมี 68 คำ ปรากฏ
ร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 41 ลักษณะ และผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มคำลักษณนามทั้งสองภาษาเป็นคำ
ลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับพืช คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ คำลักษณนามที่ใช้
บอกหมวดหมู่ คำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม คำลักษณนามที่ใช้ในวรรณกรรม คำลักษณนามที่ใช้
กับสถานที่ และคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท

ผลการวิจัยพบว่า คำลักษณนามทั้งสองภาษาแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ คำลักษณ
นามภาษาไทยมีสถานภาพทางสังคม ในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นไม่แสดงสถานภาพทางสังคม ส่วน
ความเหมือนกันและความคล้ายคลึงกันที่เห็นได้ชัดเจน มี 2 ประการ ได้แก่ ผู้พูดทั้งสองภาษาจะเลือก
คำลักษณนามตามรูปลักษณะภายนอกของคำนาม และคำนามบางคำไม่ระบุรูปร่างชัดเจน คำนามคำ
ใดที่ผู้ใช้ภาษานึกคำลักษณนามไม่ออกหรือมีความรู้ไม่เพียงพออาจใช้คำลักษณนาม “อัน” ใน
ภาษาไทย และใช้คำลักษณนาม “つ(tsu)” ในภาษาญี่ปุ่น

อรรถลักษณะที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มคำลักษณนามของภาษาไทยและ
ภาษาญี่ปุ่นพบว่ามีความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน อรรถลักษณะเด่นที่สุดของคำลักษณ
นามแต่ละประเภทรูปนั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมักจะเลือกคำลักษณนามกับ
คำนามประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์และเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมที่แต่ละภาษากำหนด
เกณฑ์ต่างๆ นอกจากนี้ในคำลักษณนามภาษาไทยยังแบ่งเงื่อนไขรายละเอียดมากกว่าคำลักษณนาม
ภาษาญี่ปุ่น

A COMPARATIVE STUDY OF CLASSIFIERS IN THAI AND JAPANESE

AN ABSTRACT

BY

KAZUO NAGAMATSU

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai
at Srinakharinwirot University
July 2007

Kazuo Nagamatsu. (2007). *A Comparative Study of Classifiers in Thai and Japanese*. Master thesis, M.A. (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Ms. Wiroonrat Chanaingoon and Ms. Phattanee Jotikasthira.

The objective of this thesis was to analytically study the semantic features of Thai and Japanese classifiers in order to find the similarities and differences reflected in classifier usage of those two languages. The researcher collected data through the analysis of related documents and the interview, of which the subjects were ten Thais and ten Japanese. The research aimed to analyze only specific classifiers, excluding repeater classifiers, in both written and spoken languages.

As of the number of noun classifiers, this research studied one hundred and thirty-two Thai noun classifiers in forty-eight characteristics of semantic features in comparison to sixty-seven Japanese classifiers in forty-one distinct semantic features. The collected classifiers can be classified into eight following features: classifiers of animate objects, classifiers of plants, classifiers of objects, collectivizer classifiers, classifiers of abstract nouns, classifiers used in literary works, classifiers used with places, and classifiers indicating kind.

The research showed that the usage of noun classifiers in Thai and Japanese was clearly differentiated. Thai classifiers indicated social status while those in Japanese did not. Meanwhile, two types of similarities in classifier usage were found. First, speakers of both languages selected the classifiers corresponding to outward appearance of nouns. Second, the Thai speakers adopted the Thai generic classifier “Aun” while the Japanese speakers used “tsu” as the Japanese generic classifier. These two versions of generic classifiers were used for nouns that did not show specific outward appearance or those that the speakers could not remember correct classifiers or lacked the sufficient knowledge.

In addition, the semantic features used in the classification of noun classifiers in Thai and Japanese reflected both similarities and differences. The distinct semantic features of each type of noun classifiers showed that both Thai and Japanese speakers would select types of nouns and classifiers on the grounds of cultural rules and regulation varied in each language. Also, it was found that Thai classifiers depended upon more detailed conditions than Japanese ones.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

ของ
คะซุโอะ นงะมะสะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจั่น)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจั่น)

..... กรรมการ
(อาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ณาสินี แผลงสร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งมาจาก อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งตลอดเวลาได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่คำแนะนำในการหาแหล่งค้นคว้าเอกสารและหนังสืออ้างอิง และในระหว่างควบคุมการวิจัย อาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ได้สละเวลาตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ให้หลายรอบ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่นเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พัชนี โชติกละเอียด กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์อีกท่านหนึ่ง อาจารย์พัชนี โชติกละเอียดได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการวิจัยของผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ และได้ให้ความช่วยเหลือในด้านหนังสืออ้างอิงและคำอธิบายเกี่ยวกับภาษาไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ อาจารย์พัชนี โชติกละเอียดยังได้สละเวลาอันมีค่ามาตรวจและแก้ไขปริญญานิพนธ์ให้หลายรอบอีกด้วย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์พัชนี โชติกละเอียดเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ภาสกร เย็นบุตรที่ช่วยอำนวยความสะดวกในให้คำแนะนำในการเขียนและข้อมูลปริญญานิพนธ์ และต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ณาสินี แผลงศร ที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องเกี่ยวข้องกับข้อมูลภาษาญี่ปุ่น พร้อมทั้งยังสละเวลาช่วยรับหน้าที่เป็นกรรมการสอบปากเปล่าให้ผู้วิจัยด้วย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ที่มีความร่วมมือของเก็บข้อมูลต่างๆ ท่านและเพื่อน ที่ได้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ Norimasa Fushimi และภรรยา หัวหน้าโบสถ์นิโฮแห่งศาสนาเทนรีเคียว ที่อุดหนุนช่วยเหลือให้กำลังใจ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการศึกษาในประเทศไทยโดยตลอด

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคุณอุษณีย์ พึ่งปาน ที่ช่วยแก้ไข ขัดเกลาภาษาในปริญญานิพนธ์ให้ ผู้เขียน พร้อมทั้งเพื่อนที่เรียนในภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกคน ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลและให้กำลังใจเสมอ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดามารดา ภรรยา และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษา และคอยให้กำลังใจเสมอ

คะสุโกะ นะงะมะสะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม.....	5
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามภาษาไทย.....	5
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis)	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกประเภทอรรถลักษณะ.....	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม.....	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามภาษาไทย.....	17
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น.....	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับ ภาษาต่างประเทศ.....	20
3	การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น.....	24
	การกำหนดอรรถลักษณะ.....	24
	อรรถลักษณะของสิ่งที่มีมาแต่เดิม.....	24
	อรรถลักษณะที่แสดงการรับรู้โดยประสาทสัมผัส.....	29
	อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่.....	30
	อรรถลักษณะที่แสดงสภาพการรวมกลุ่ม.....	32
	อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3 (ต่อ)

รูปแบบตารางการเขียนชุดอรรถลักษณะของคำลักษณนาม.....	34
อรรถลักษณะของคำลักษณนามของภาษาไทย.....	34
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต.....	34
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต.....	38
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต.....	61
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ.....	64
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เป็นเปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต.....	65
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เป็นเปรียบเหมือนไม่มีชีวิต.....	69
อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่.....	77
อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกคู่.....	82
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม.....	82
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม.....	83
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้สถานที่.....	84
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท.....	85
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และนามธรรม.....	86
อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “อัน”.....	86
อรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น.....	87
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต.....	87
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต.....	91
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือ รูปเคารพแทนมนุษย์.....	105
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ.....	106
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “本” (hon).....	108
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “枚” (mai).....	111
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “個” (ko).....	113

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “๓”(tsu).....	115
อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่.....	118
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม.....	121
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม.....	121
อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้สถานที่.....	122
4 การเปรียบเทียบอรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น.....	124
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์.....	124
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์.....	125
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์.....	126
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืช.....	127
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ.....	129
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับเครื่องเรือน.....	129
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับยานพาหนะ.....	130
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับภาชนะ.....	131
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต.....	139
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ.....	140
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ หรือรูปเคารพแทนมนุษย์.....	141
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ.....	142
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์.....	142
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์.....	143
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับพืช.....	143
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งของ.....	144
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่และคู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ.....	145
การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับคำลักษณนามใช้กับพืช และสิ่งของ.....	145

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม	146
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม	146
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้สถานที่	147
การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท	147
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	162
ภาคผนวก ก. อักษรญี่ปุ่นแบบของเฮปเบิร์น (Hepburn system)	163
ภาคผนวก ข. แบบรายการคำลักษณนามที่ใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูล	166
ประวัติย่อผู้วิจัย	197

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	การเปรียบเทียบการจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณะนามตามอัลลัน และ ไช.....	15
2	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับมนุษย์.....	125
3	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับมนุษย์.....	126
4	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์.....	127
5	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับพืช.....	128
6	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับเครื่องเรือน.....	130
7	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับยานพาหนะ.....	131
8	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับภาชนะ.....	132
9	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างยาวหรือทรง 1 มิติ.....	133
10	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ.....	134
11	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ.....	135
12	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างไม่มีมิติ.....	136
13	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต.....	140
14	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ.....	141
15	อรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือ รูปเคารพแทนมนุษย์.....	142
16	อรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ.....	142
17	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์.....	143
18	อรรถลักษณะของคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์.....	143
19	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับพืช.....	144
20	การเปรียบเทียบคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งของ.....	144
21	อรรถลักษณะของคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่และคู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ	145
22	อรรถลักษณะของคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับคำลักษณะนามใช้กับพืชและสิ่งของ	146

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม.....	146
24 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม.....	147
25 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้สถานที่.....	147
26 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้ออกประเภท.....	148
27 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์.....	150
28 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์.....	150
29 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์.....	151
30 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืช.....	151
31 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ.....	152
32 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้ออกหมวดหมู่.....	152
33 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม.....	153
34 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม.....	153
35 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่.....	154
36 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้ออกประเภท.....	154
37 การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตทั้งสองภาษา.....	156

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาหลายภาษาในแถบเอเชีย เช่น ภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม เป็นต้น เป็นภาษาที่มีคำลักษณนามใช้ คำลักษณนามเป็นคำชนิดหนึ่ง ซึ่งจัดได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของภาษา เพราะคำลักษณนามทำหน้าที่ประกอบนามอื่นเพื่อแสดงรูปร่าง ขนาด ปริมาณหรือประมาณของนามนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในภาษาไทย นักภาษาศาสตร์ชาวไทย เช่น พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544: 72) ให้คำจำกัดความของคำลักษณนามไว้ว่า “ค่านามที่ใช้บอกลักษณะของسامานยนามอีกทีหนึ่ง” เช่น คำเรียกมนุษย์ว่า “คน” เรียกสัตว์ว่า “ตัว” เรียกรถยนต์ว่า “คัน” เป็นต้น คำลักษณนามช่วยให้คำที่มีหลายความหมายมีความหมายชัดเจนขึ้น ดังเช่นเมื่อพูดว่า “กา” อาจหมายถึง กาที่เป็นสัตว์หรือภาชนะ แต่ถ้าเราพูดว่า “กา 3 ใบ” กับ “กา 3 ตัว” ก็จะรู้ความหมายของ “กา” ชัดเจนขึ้น

ส่วนในภาษาญี่ปุ่น นักภาษาศาสตร์ชาวญี่ปุ่น เช่น Matsumoto (1991: 82) ให้คำจำกัดความของคำลักษณนามได้กล่าวว่า “เป็นหน่วยคำที่ปรากฏในตำแหน่งที่ติดกับจำนวนนับและใช้ให้สัมพันธ์กับลักษณะที่มีตามคุณสมบัติของกลุ่มค่านามที่ได้ระบุตามจำนวนนับ” และนักภาษาศาสตร์คนนี้ให้คำจำกัดความการปรากฏของคำลักษณนาม 3 ข้อ ได้แก่ 1.เป็นคำที่อยู่หลังคำบอกจำนวน 2.เกิดร่วมกับค่านามที่ถูกนับ (cooccurrence) 3.ทำให้เข้าใจภาวะของวัตถุได้อย่างชัดเจน จากความคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการใช้คำลักษณนามนั้นจะต้องพิจารณาสวนประกอบต่างๆ ของค่านาม ซึ่งได้แก่การศึกษาวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของค่านาม ดังที่เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2533: 319) กล่าวถึงหลักการเบื้องต้นในการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะไว้ ดังนี้ “ความหมายของค่านามมาแยกเป็นส่วนความหมายย่อยได้ ส่วนย่อยเหล่านี้เรียกว่าอรรถลักษณะ (semantic feature หรือ semantic component) อรรถลักษณะที่ประกอบขึ้นมาเป็นความหมายของคำแต่ละคำนั้น ไม่ใช่อรรถลักษณะที่พบในคำเพียงคำเดียว แต่ยังช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่างๆ”

การใช้คำลักษณนามภาษาไทยจะต้องพิจารณาสิ่งที่ประกอบกันขึ้นเป็นความหมายของค่านาม เช่น คำลักษณนามว่า “เส้น” ในภาษาไทยใช้กับวัตถุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปทรงยาว เป็นวัตถุที่ยืดหยุ่นได้ เป็นวัตถุขนาดเล็ก เช่น เชือก 2 เส้น, ด้าย 2 เส้น, โซ่ 2 เส้น, เข็มขัด 2 เส้น เป็นต้น

ส่วนคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น ใช้คำลักษณนามว่า “本 (hon)” กับวัตถุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปทรงยาว เป็นวัตถุที่ยืดหยุ่นได้หรือไม่ยืดหยุ่นก็ได้ เช่น 紐 2 本 (himo nihon = เชือก 2 เส้น), 糸 2 本

(ito nihon = ด้าย 2 เส้น), 鎖 2 本 (kusari nihon = โซ่ 2 เส้น), ベルト 2 本 (beruto nihon = เข็มขัด 2 เส้น) เป็นต้น

คำลักษณนาม “ลูก” ในภาษาไทยใช้กับวัตถุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปร่างกลม และเป็นวัตถุขนาดใหญ่หรือเล็กก็ได้ เช่น ลูกแก้ว 2 ลูก, ลูกฟุตบอล 2 ลูก, ลูกตุ้ม 2 ลูก, ลูกชิ้น 2 ลูก เป็นต้น

ส่วนคำลักษณนาม “個 (ko)” ในภาษาญี่ปุ่นใช้กับวัตถุที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปร่างกลม เป็นวัตถุที่ยึดหยุ่นก็ได้หรือไม่ยึดหยุ่นก็ได้ และขนาดใหญ่ก็ได้หรือเล็กก็ได้ เช่น ガラス玉 2 個 (garasudama niko = ลูกแก้ว 2 ลูก), サッカーボール 2 個 (sakkaabooru niko = ลูกฟุตบอล 2 ลูก), 振子 2 個 (furiko niko = ลูกตุ้ม 2 ลูก), すり身 2 個 (surimi niko = ลูกชิ้น 2 ลูก) เป็นต้น

จากการเปรียบเทียบอรรถลักษณะทั้งสองภาษาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีบางส่วนเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและบางส่วนมีความแตกต่างกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาญี่ปุ่นที่ศึกษาภาษาไทย จึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณะ เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำลักษณนาม อันจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบอรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำลักษณนามของทั้งสองภาษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนเรื่องคำลักษณนามภาษาไทยแก่ชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทย และคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นแก่ชาวไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนค่อนข้างมาก และมีความหลากหลายในการใช้งานวิจัยเรื่องนี้ จึงกำหนดขอบเขตการวิจัยให้ชัดเจน ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามไม่ซ้ำรูปนามและซ้ำรูปนามบางส่วนที่เป็นคำลักษณนามแท้ เพราะภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามซ้ำรูปใช้ และคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามซ้ำรูปนามเป็นคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามได้เพียงคำเดียว ส่วนคำลักษณนามแท้ในที่นี้ หมายถึง คำลักษณนามที่ใช้กับ

คำนามนั้นโดยพิจารณาจากรูปลักษณะภายนอก หรือหน้าที่การใช้ มิได้พิจารณาจากภาษาขณะที่รองรับหรือมาตราซึ่งตรงตัว

ในภาษาญี่ปุ่นศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ต้องเกิดร่วมกับคำนาม เช่น 本(hon), 枚(mai), 個(ko), 冊(satsu) เป็นต้น ส่วนคำลักษณนามที่ไม่ต้องเกิดร่วมกับคำนาม เช่น 世帯(setai), 大学(daigaku), 回線(kaisen) เป็นต้น งานวิจัยนี้จะไม่ศึกษา เพราะเป็นคำนามที่นำมาใช้เป็นคำลักษณนาม

2. ศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นในขอบเขตที่เป็นคำที่ใช้ประกอบกับคำนามในโครงสร้างนามวลี ไม่ศึกษาครอบคลุมถึงคำลักษณนามที่ปรากฏในประโยคต่างๆ

โครงสร้างนามวลีที่ศึกษาในการวิจัยนี้จะมีลักษณะการเรียงคำ ตามโครงสร้างดังต่อไปนี้

ภาษาไทย → คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม

ภาษาญี่ปุ่น → คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม

คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำนาม

3. ศึกษาคำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย โดยใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 คำลักษณนามในภาษาไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม หนังสือและปริยฐานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

3.1.1 พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

3.1.2 หนังสือ “ลักษณนาม” ของราชบัณฑิตยสถาน

3.1.3 การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัยของศรณีย์ สรรคบุรานุรักษ์

3.1.4 หลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร

3.2 คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม หนังสือและปริยฐานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

3.2.1 広辞苑 (Kojien) ของ Shinmura Izuru (1998)

3.2.2 数え方の辞典 (Kazoe katano Jiten) ของ Iida Asako (2004)

3.2.3 日本語大辞典 (Nihongo Daijiten) ของ Umesao Tadao, Kindaichi Haruhiko, Sakakura Atsuyoshi, Hinohara Shigeaki (1989)

3.2.4 日本語主要助数詞の意味と用法 (Nihongo Shuyo Josushino Imi to Yoho) ของ Asako Iida (1999)

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยนี้ การถอดอักษรญี่ปุ่นเป็นอักษรโรมัน ใช้ระบบการเขียนแบบของเฮปเบิร์น (Hepburn system) และดัดแปลงบางส่วนเพื่อความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอ่านภาษาญี่ปุ่นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับในแต่ละขั้นตอนดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สืบรวจเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
2. รวบรวมข้อมูลคำลักษณนามทั้งหมดจากแหล่งข้อมูลที่ปรากฏ ในขอบเขตของการวิจัย ไปสอบถามผู้ให้ข้อมูล รอบที่ 1 คือ ผู้ให้ข้อมูลแต่ละภาษาจำนวน 10 คน เพื่อให้ได้คำลักษณนามที่ใช้จริงในปัจจุบัน คือ แต่ละคำลักษณนามที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยนี้กำหนดว่า ถ้า 10 คนใช้ ให้ 10 คะแนน 3 คนใช้ให้ 3 คะแนน และคำลักษณนามที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยนี้มี 5 คะแนนขึ้นไป และรอบที่ 2 นำคำลักษณนามที่ได้จากผลการศึกษาในรอบที่ 1 ไปให้ผู้บอกภาษาซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลชาวไทยจำนวน 10 คน

- 2.1.1 อาจารย์ไทยผู้สอนภาษาไทย 2 คน
- 2.1.2 อาจารย์ไทยผู้สอนภาษาญี่ปุ่น 2 คน
- 2.1.3 ผู้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน 2 คน
- 2.1.4 ชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยจนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2 คน
- 2.1.5 นักศึกษาไทยระดับมหาวิทยาลัย 2 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลชาวญี่ปุ่นจำนวน 10 คน

- 2.2.1 อาจารย์ญี่ปุ่นผู้สอนภาษาญี่ปุ่น 2 คน
- 2.2.2 อาจารย์ญี่ปุ่นผู้สอนภาษาไทย 2 คน
- 2.2.3 ผู้ใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน 2 คน
- 2.2.4 ชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นจนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2 คน
- 2.2.5 นักศึกษาญี่ปุ่นระดับมหาวิทยาลัย 2 คน

3. วิเคราะห์หรือรหัสของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

4. เปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

5. เสนอผลการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามภาษาไทย

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2544 : 72-76) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ “คำนามที่ใช้บอกลักษณะของسامานยนามอีกทีหนึ่ง” เช่น คำเรียกพระว่า “รูป” เรียกสัตว์ว่า “ตัว” เรียกเรือว่า “ลำ” เป็นต้น ตามธรรมเนียมตามานยนามในภาษาไทย จะเอาคำวิเศษณ์บางชนิดมาประกอบเข้าท้ายห้วนๆ ว่า พระสอง ทำสาม เรือเดียว ฯลฯ ดังนี้ไม่ได้ ต้องมีคำนามอีกจำนวนหนึ่งมาประกอบท้ายคำวิเศษณ์ เหล่านั้น จึงจะได้ความสมบูรณ์ เช่นตัวอย่างว่า พระสองรูป ม้าสามตัว เรือลำเดียว ดังนี้คำ รูป ตัว ลำ เหล่านี้เรียกว่าลักษณนามและลักษณนามที่ประกอบกับวิเศษณ์นี้รวมกันเป็นวลีประกอบคำข้างหน้าอีกทีหนึ่ง เช่น “เรือลำหนึ่ง” “ถูกเขียนสามยก” ฯลฯ ดังนี้ คำว่า “ลำหนึ่ง” ก็คือ “สามยก” ก็คือ เป็นวลี ทำหน้าที่เป็นบทวิเศษณ์ขยายคำ “เรือ” และบท “ถูกเขียน” ตามลำดับ

พระยาอุปกิตศิลปสาร จำแนกคำลักษณนามออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ลักษณนามบอกชนิด เช่น พระองค์ องค์ รูป ตน คน ตัว ใบ เรือง สิ่ง อัน เล้า เชือก เรือน เล่ม
2. ลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง พวก เหล่า หมวด หมู่ ฝูง คณะ นิการ สำรับ ชุด โรง วง ตับ
3. ลักษณนามบอกสัดส่วน เช่น วง หลัง แผ่น ผืน แถบ บาน ลูก แท่ง ก้อน คัน ต้น ลำ ดวง กระบอก เส้น สาย ปาก ปืน ชี
4. ลักษณนามบอกจำนวนมาตรา เช่น คู่ ไหล กุหลี ชื่อมาตราต่างๆ
5. ลักษณนามบอกอาการ เช่น จีบ มวน มัด พับ ม้วน กำ ฟอน กลุ่ม
6. ลักษณนามซ้ำชื่อ คำลักษณนามประเภทนี้ใช้เมื่อคำسامานยนามบางคำซึ่งไม่ต้องการบอกลักษณะดังข้างบนนี้ เมื่อใช้กับคำวิเศษณ์เช่นนั้น ต้องเอาคำسامานยนามเดิมนั้นเอามาใช้เป็นลักษณนามประกอบคำวิเศษณ์นั้นๆ เช่น ประเทศสองประเทศ เมืองสองเมือง บ้านสองบ้าน วัดสี่วัด เป็นต้น คำسامานยนามที่ซ้ำกับชื่อกับชื่อข้างหน้า

นววรรณ พันธุเมธา (2527: 23-29) กล่าวถึงคำแยกประเภทหรือคำลักษณนามในภาษาไทยว่าคำแยกประเภทใช้ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา แต่คำแยกประเภทต่างกับคำขยายนาม

และกริยาคำอื่นๆ คือ คำแยกประเภทไม่ใช่ขยายคำนามหรือคำกริยาตามลำพัง จะต้องมีการขยายอื่นๆ ปรากฏร่วมด้วย เช่น

หนังสือเล่มนี้เป็นของพี่

หนังสือ 2 เล่มเป็นของพี่ เป็นต้น

คำแยกประเภทที่ใช้ขยายคำนามเป็นคำที่จำแนกคำนามสามัญออกเป็นกลุ่มเป็นพวก เช่น คน สัตว์ สิ่งไม่มีชีวิต อมนุษย์ เป็นต้น

นพวรรณ พันธเมธา จำแนกคำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่ลำพัง

1.1 จำแนกตามรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้น เช่น

ใบ เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะแบนบางและภาชนะต่างๆ เช่น จาน ถาด ใบไม้

ดวง เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ รอยเปื้อน

คำแยกประเภทบางคำก็เป็นชื่ออวัยวะ นำมาใช้แยกประเภทสิ่งที่มีลักษณะเทียบได้กับอวัยวะนั้นๆ เช่น

ตัว ใช้กับสิ่งที่มีแขนหรือขา เช่น เสือ กางเกง เก้าอี้ โต๊ะ เติ่ง

หัว ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลมเหมือนหัว เช่น ผีเสื้อ ม้วน ฝัก

คำแยกประเภทบางคำก็ได้มาจากคำกริยาแสดงอาการ นำมาใช้กับสิ่งที่เป็นผลของอาการนั้นๆ เช่น

ม้วน ใช้กับสิ่งที่ม้วนไว้ เช่น ผ้า กระดาษ

พับ ใช้กับสิ่งที่พับไว้ เช่น ผ้า เสื้อ

บางทีสิ่งที่คล้ายกันอาจใช้คำแยกประเภทต่างกันและใช้เกณฑ์การจำแนกคนละอย่าง เช่น เสือ ผ้าชิ้น กางเกง และกระโปรง ต่างเป็นเครื่องนุ่งห่ม แต่เสื้อ กางเกงและกระโปรงใช้ ตัว เพราะเป็นสิ่งที่ตัดเย็บเรียบร้อย ส่วนผ้าชิ้นใช้ ผืน เพราะเป็นสิ่งที่ห่อหุ้มร่างกาย

1.2 จำแนกตามชนิด ได้แก่ อย่าง ชนิด ประเภท ประการ ข้อ แต่คำแยกประเภทที่ซ้ำกับคำนามจะใช้เฉพาะกับคำนามคำเดียวเท่านั้น เช่น กิ่ง แขนง ครอบครวั จังหวัด สะพาน เป็นต้น

1.3 จำแนกมาตราวัด เช่น ความชั่ว 1 ประการ ความรัก 3 ประเภท แต่ก็มีสิ่งที่เป็นนามธรรมบางอย่างที่วัดได้ และใช้คำแยกประเภทตามมาตราวัด เช่น เวลา คำแยกประเภท ได้แก่ นาที ชั่วโมง ยาม วัน เดือน ปี ฯลฯ อายุ คำแยกประเภท ได้แก่ ขวบ รอบ ราคา คำแยกประเภท ได้แก่

บาท ชั่ง เหยี่ยญ อัฐ ฯลฯ

2. คำที่ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกัน จำแนกได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามลักษณะของสิ่งที่อยู่รวมกันนั้น เช่น พวง เครือ รวง หวี ช่อ ฯลฯ

2.2 จำแนกตามมาตรวัด อาจเป็นมาตราที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานหรือใช้ตามสิ่งที่บรรจ เช่น น้ำ 3 แก้ว ขน 1 ห่อ ข้าว 1 กิโลกรัม ฯลฯ

2.3 จำแนกตามชนิด เช่น โขลง ใช้เรียกช้างที่อยู่รวมกันจำนวนหนึ่ง ใช้เรียกหมากหรือมะพร้าวที่อยู่รวมกัน เป็นต้น

นอกจากจะใช้ขยายคำนามแล้ว คำแยกประเภทอาจจำแนกกริยาที่แสดงอาการตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. จำแนกตามชนิด ในหัวข้อนี้ นววรรณ ยกตัวอย่างว่า นิดูพูดอย่างดี นิดูทำงานอย่างปกติ และจัดให้คำว่า “อย่าง” ในตัวอย่างดังกล่าวเป็นคำแยกประเภทหรือคำลักษณนามที่ใช้ขยายกริยา แต่ผู้วิจัยเห็นว่า คำว่า “อย่าง” ที่ นววรรณ ยกมาไม่ใช่คำลักษณนาม น่าจะถือว่าเป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้ขยายคำกริยาและคำคุณศัพท์มากกว่าที่จะเรียกว่า คำลักษณนามหรือคำแยกประเภท ตามที่ นววรรณ จัด ถ้าต้องการให้คำว่า “อย่าง” ที่ใช้ขยายกริยาในหัวข้อ ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามควรยกตัวอย่างว่า นิดูพูดหลายอย่าง

2. จำแนกตามช่วงเวลาหรือระยะทางที่ทำอาการนั้น เช่น เขาหลับ 1 ตื่น เขาวิ่ง 200 เมตร

3. จำแนกตามครั้งที่ทำอาการ เช่น เขาพูด 2 ครั้ง เขาทำ 2 หน

4. จำแนกตามมาตรวัด เช่น เขือกยาว 3 เมตร ผักกว้าง 60 นิ้ว

นอกจากนั้น นววรรณ พันธุเมธา ยังมีความเห็นว่าคำแยกประเภทเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยใช้สิ่งใดเป็นเกณฑ์ในการรวมบางสิ่งบางอย่างเข้าด้วยกัน หรือแยกสิ่งต่างๆ ออกจากกัน

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2543: 67-68) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ว่าคำลักษณนามเป็นหมวดคำหนึ่งซึ่งกำหนด โดยใช้กรอบประโยคทดสอบ 6 ตำแหน่ง ดังนี้

นาม _____ กริยากรรมย่อย นี้ กริยากรรม แล้ว

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำนาม ซึ่งอาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ เรียกว่า คำลักษณนาม

ตัวอย่างเช่น มีด เล่ม เล็ก นี้ ที่อ แล้ว

คำลักษณนาม อาจจะมีรูปเดียวกับคำนามหรืออาจจะมีรูปแตกต่างจากคำนามก็ได้

ตัวอย่าง บ้าน 2 บ้าน ในประโยค

ก. เขามีบ้าน 2 บ้าน

บ้าน 2 หลัง ในประโยค

ข. เขามีบ้าน 2 หลัง

คำว่า เขา ในที่นี้มักจะหมายถึงผู้ชาย และคำว่า บ้าน ที่เป็นคำนามในประโยค (ก) หมายถึง ตัวบ้านและภรรยา และถ้ามีลูกก็รวมลูกด้วย ส่วนคำว่า บ้าน ในประโยค (ข) หมายถึง ตัวบ้านอย่างเดียว

การใช้คำนามใน 2 กรณี อาจจะแตกต่างกันบ้าง คือ กรณีแรกอาจจะตัดคำนามออกก็ได้ โดยที่ความหมายยังคงเดิม

ตัวอย่าง

ก. เขาพูดกับคนทุกคนที่ไปในงาน (“คน” คำแรกเป็นคำนาม และ “คน” คำที่สองเป็นคำลักษณนาม)

ข. เขาพูดกับทุกคนที่ไปในงาน

สังเกตได้ว่า ประโยค ก. จะมีความหมายเน้นมากกว่าประโยค ข.

คำลักษณนามในภาษาไทยอาจจะใช้ในความหมายว่า “หนึ่ง” ได้ในตัวเองใน 2 กรณี คือ

1. กรณีที่คำลักษณนามตามหลังคำนามชนิดเดียว เช่น

ขอมีดเล่มซี (= มีด 1 เล่ม)

2. กรณีที่มีคำหน้าจำนวนอยู่ระหว่างคำนามกับคำลักษณนาม เช่น

เขากินข้าวตั้งหม้อ (ข้าวตั้ง 1 หม้อ)

บรรจบ พันธุเมธา (2544 : 160-167) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ คำที่กำหนดขึ้นไว้ให้ท้ายคำคุณศัพท์บอกจำนวนนับหรือประมาณ (บางทีไว้ข้างหน้าและขยายคำคุณศัพท์อื่น ได้แก่ นี้นั้น โฉน่ ก็มี) เพื่อขยายคำนามข้างหน้า บอกรูปลักษณนามและชนิดหรือประเภทของคำที่อยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนนับไปพร้อมกัน ช่วยทำให้คำที่มีหลายความหมายมีความหมายชัดเจนขึ้น เช่น กา (ภาชนะ) 3 ใบ กับ กา (สัตว์) 3 ตัว

บรรจบ พันธุเมธาจำแนกคำลักษณนามตามรูปลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ที่คำลักษณนามไปขยายออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ประเภทที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ คน และสัตว์

ประเภทย่อยสำหรับคน ได้แก่

- คนสามัญ เช่น คน (2-3 คน) นาย (ตำรวจ 2 นาย) หม่อม (3 หม่อม)
- คำพิเศษ เช่น องค์ (ภิกษุ พระพุทธรูป เจ้านาย) พระองค์ (เจ้านาย)

- คำที่เป็นกลุ่มเป็นหมู่ เช่น กอง (กองทหาร) หมู่ (หมู่คน) เผ่า (เชื้อชาติ)

ประเภทย่อย สำหรับสัตว์ ได้แก่

- คำสามัญ เช่น ตัว (สัตว์ทุกชนิด) เชือก (เฉพาะช้าง)

- คำที่เป็นกลุ่มเป็นหมู่ เช่น ไหลง (เฉพาะช้าง) ฝูง (สัตว์)

2. ประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต มีลักษณะดังนี้

2.1 สิ่งที่มีลักษณะกลม มีหลายลักษณะด้วยกันคือ กลมอย่างลูกบอล เช่น ลูก (ผลไม้ ไข่ ลูกบอล ฯลฯ) เม็ด (กระดุม) กลมแบน เช่น ใบ (จาน ใบไม้ ถาด ฯลฯ) อัน (ขนม สตางค์ เขียง) กลมเป็นวง เช่น วง (แหวน วงกลม) พวง (พวงมาลัย พวงไข่มุก) กลม ยาวทรงกระบอก เช่น ลำ (ไม้ไผ่ อ้อย) ท่อน (ไม้ อ้อยที่ทอนแล้ว) เป็นต้น

2.2 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเล็กลาว เช่น สาย (ถนน สายสร้อย) เส้น (ผม ไหม ด้าย)

2.3 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น เช่น แผ่น (กระดาษ) ชิ้น (ผ้า)

2.4 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นดอก เช่น ดอก (ดอกไม้ ทองหยิบ ฐูป ข้าวโพด กล้วยแจ)

2.5 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นต้น เช่น ต้น (ต้นไม้ พุ่ม เสา)

2.6 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นหน่อ เป็นกอ เช่น หน่อ (หน่อไม้ หน่อกล้วย)

2.7 ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะอื่นๆ นอกจากนี้ เช่น คัน (เบ็ด จักร ร่ม) หลัง (เรือน มุ้ง) เล่ม (เกวียน เข็ม เขียน) เรือน (นาฬิกา)

2.8 ลักษณะนามบอกมาตราชี้แจง ตัว วัด มีหลายลักษณะด้วยกัน คือ บอกน้ำหนัก เช่น หาบ ชั่ง บอกปริมาตร จำนวนบรรจุ เช่น ขวด แก้ว กระจาด บอกความกว้าง ยาว สูง เช่น นิ้ว คืบ วา ศอก บอกมาตราเงิน เช่น สตางค์ บาท สลึง เป็นต้น

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์อรรถลักษณะ (componential analysis)

การวิเคราะห์อรรถลักษณะ หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมาย เพียรศิริ วงศ์วิธานนท์ (2547) กล่าวถึง หลักการเบื้องต้นในการวิเคราะห์อรรถลักษณะไว้ 2 ประการดังนี้

1. ความหมายของคำนำมาแจกแจงเป็นส่วนความหมายย่อย ส่วนย่อยเหล่านี้เรียกว่าอรรถลักษณะ (semantic feature หรือ semantic component)

2. อรรถลักษณะแต่ละประการที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นความหมายของคำแต่ละคำนั้นไม่ใช่ อรรถลักษณะที่พบในคำเพียงคำเดียว แต่เป็นอรรถลักษณะที่ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของความหมาย

ของคำต่างๆ

การวิเคราะห์อรรถลักษณะ จะช่วยให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างทางความหมายของคำเหล่านั้นได้ชัดเจนมากขึ้น ดังเช่นคำว่า พ่อและแม่ ทั้งสองคำนี้จะแยกอรรถลักษณะได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

พ่อ	แม่
[มีชีวิต]	[มีชีวิต]
[มนุษย์]	[มนุษย์]
[โตแล้ว]	[โตแล้ว]
[มีลูก]	[มีลูก]
[เพศชาย]	[เพศหญิง]

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำ แทนที่จะใช้อรรถลักษณะจำนวนมากในการบอกความหมายของคำ ต่อมา มีการลดจำนวนการใช้อรรถลักษณะให้น้อยลง ในการแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของความหมายของคำ จึงนิยามกำหนดให้อรรถลักษณะมีคุณสมบัติ 2 ค่า คือค่าบวกและค่าลบ กล่าวคือหากคำใดมีคุณสมบัติตามคำจะมีค่า + แต่หากไม่มีคุณสมบัติตามคำจะมีค่า - เมื่อใช้วิธีกำหนดให้อรรถลักษณะมีค่าบวกและค่าลบ จะได้อรรถลักษณะที่แสดงความหมายของคำทั้งสองนี้เหมือนกันทุกประการ ยกเว้นอรรถลักษณะที่บอกเพศ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2

	มีชีวิต	มนุษย์	มีลูก	เพศชาย
พ่อ	+	+	+	+
แม่	+	+	+	-

นอกจากนี้ยังมีอรรถลักษณะบางอรรถลักษณะที่ให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณะอื่นๆ ได้เช่น [+มนุษย์] ย่อมแสดงความหมายโดยนัยว่า [+มนุษย์] หรืออรรถลักษณะ [+มีลูก] ย่อมแสดงว่า [+โตแล้ว] อรรถลักษณะที่เป็นความหมายโดยนัยของอรรถลักษณะอื่นเป็นอรรถลักษณะชนิดเดาได้ (redundancy feature) ดังนั้นจึงสามารถละอรรถลักษณะชนิดนี้ เช่น อรรถลักษณะของคำว่า พ่อและแม่ เมื่อละอรรถลักษณะชนิดเดาเอาไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

	มนุษย์	มีลูก	เพศชาย
พ่อ	+	+	+
แม่	+	+	-

จากตัวอย่างทั้ง 3 ข้อที่ยกมาแสดงข้างต้น จะเห็นว่ามีรูปแบบของการแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคำได้ 3 แบบ ตัวอย่างที่ 1 เป็นการแสดงอรรถลักษณะพรรณนา (descriptive features) จะแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคำได้ไม่ชัดเจนนัก ตัวอย่างที่ 2 เป็นการแสดงอรรถลักษณะเปรียบเทียบ (contrastive features) ใช้แสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของความหมายของคำได้ชัดเจนกว่าแบบแรก ส่วนในตัวอย่างที่ 3 เป็นการแสดงอรรถลักษณะเด่น (distinctive features) เป็นการแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคำได้ชัดเจนกว่า 2 แบบข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกประเภทอรรถลักษณะ

การจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณะนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นผู้วิจัยใช้ตามแนวของ อัลลัน (Allan) และ โซ (สิริวงษ์ หงส์สุวรรณ, 2540 ; อ้างอิงจาก T'sou. 1978 : 38)

อัลลัน แบ่งประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณะนามออกเป็น 7 ประเภท อรรถลักษณะดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณะนามในภาษาที่มีคำลักษณะนามได้ เนื่องจากอัลลันได้สำรวจภาษาที่มีคำลักษณะนามมากกว่า 50 ภาษา ในที่นี้มีภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นด้วย และอัลลันเชื่อมั่นว่าการตรวจสอบและการสังเกตลักษณะเฉพาะของภาษาที่มีคำลักษณะนามในผลงานของอัลลันมีความเป็นสากล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แนวทางการจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณะนามตามแนวของอัลลัน อรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่อัลลันจำแนกมีดังต่อไปนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงภาวะของวัตถุหรือสิ่งต่างๆ (material) เป็นอรรถลักษณะที่แสดงถึงลักษณะหรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลก แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 ความเป็นสิ่งมีชีวิต (animacy) ภาษาส่วนใหญ่มีอรรถลักษณะนี้เพื่อใช้จำแนกระหว่างความเป็นสิ่งมีชีวิตและความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต (inanimacy) อย่างไรก็ตามยังมีภาษาบางภาษา เช่น นูตกา ,โอจิเบว ,ยูคาเทค เป็นต้น มีคำลักษณะนามเพียงคำเดียวที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตทั้งหมด แต่บางภาษา เช่น โอเรียนตัล และอเมริกันเดียน บางภาษามนุษย์ถูกจำแนกหมวดหมู่แยกออกจากสัตว์ นอกจากนั้นยังมีบางภาษาที่มีลักษณะเด่นและให้ความสำคัญกับคำลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์เช่น ภาษาชนกลุ่มน้อยในออสเตรเลีย ซึ่งได้จำแนกสัตว์บางชนิดโดยใช้คำลักษณะนามร่วมกับมนุษย์เพศชายและเพศหญิง การจำแนกหมวดหมู่ของสัตว์ในบางภาษามีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากภาษาอื่นๆ เช่น ภาษายูคาเทคกำหนดให้สัตว์บางชนิดเช่น สุนัข ม้าและวัวอยู่ในหมวดหมู่ของสิ่งมีชีวิต แต่สัตว์บางชนิด เช่น มด แมลงปีกแข็งและแมงมุมอยู่ในหมวดหมู่ของสิ่งไม่มีชีวิต

1.2 อรรถลักษณะความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต (inanimacy) เป็นอรรถลักษณะที่ครอบคลุมคำลักษณะนามเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะคำลักษณะนามที่ใช้กับพืชหรือต้นไม้และวัตถุที่ทำจากไม้ รวมทั้ง

เรือด้วย

1.3 นามธรรมและคำนามที่มาจากกริยา (abstract and verbal nouns) โดยทั่วไปอยู่ในกลุ่มของสิ่งไม่มีชีวิต คำนามที่เป็นนามธรรมไม่ได้ทำหน้าที่จำแนกหมวดหมู่ของสิ่งของตามที่คำนามนั้นอ้างถึง เช่น พร 2 ประการ ตัวอย่าง 3 ข้อ เป็นต้น คำนามที่มาจากกริยาหรือมาจากการกระทำ เช่น การนับจำนวนครั้งของการแทงด้วยวัตถุปลายแหลม การนับจำนวนครั้งของการกระพริบตา เป็นต้น

2. อรรถลักษณะแสดงรูปร่าง (shape) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปร่างแบบมีมิติ และรูปร่างแบบไม่มีมิติ

2.1 รูปร่างแบบมีมิติ (dimensional categories) มี 3 ชนิด ได้แก่

2.1.1 รูปร่างยาว หรือทรง 1 มิติ (long or salient one-dimensional subcategory) ลักษณะของวัตถุ 1 มิติ คือสิ่งที่ตั้งตรงหรือตั้งจากพื้นดิน โดยส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ยาวเหมือนเชือกซึ่งมีความเด่นคือมีรูปร่างยาวและยืดหยุ่น นอกจากนั้นยังรวมถึงต้นไม้และสิ่งที่ทำจากด้ายซึ่งมีรูปร่างยาวและแข็ง

2.1.2 รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ (flat or two - dimensional subcategory) ลักษณะวัตถุ 2 มิติ คือ สิ่งที่เป็นแบนและมีลักษณะเหมือนผ้าหรือสิ่งทอ ซึ่งถือว่ามีความยืดหยุ่น นอกจากนั้นยังรวมถึงสิ่งที่มีลักษณะเหมือนแผ่นกระดาน ซึ่งมีรูปร่างแบนและแข็ง

2.1.3 รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ (rounded or three - dimensional subcategory) ลักษณะของวัตถุ 3 มิติ คือ สิ่งที่มีรูปร่างหลายด้านหรือหลายหน้า (polyhedral) ส่วนมากจะเกี่ยวกับสิ่งที่กลมเหมือนผลไม้ บางครั้งอาจจะรวมกับอรรถลักษณะที่แสดงขนาด (size) โดยเฉพาะสิ่งที่มีลักษณะเหมือนเมล็ด ซึ่งมีขนาดเล็ก และมีรูปร่าง 3 มิติ ส่วนสิ่งที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่และเทอะทะจะพบเพียงส่วนน้อย นอกจากนั้นยังอาจจะรวมกับอรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุได้ด้วย เช่น ภาชนะโยค มีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม หรือทรง 3 มิติ

2.2 รูปร่างแบบไม่มีมิติ (non - dimensional categories) มี 3 ชนิด ได้แก่

2.2.1 รูปร่างที่มีลักษณะนูนภายนอกโค้งเป็นลักษณะเด่น (prominent curved exterior subcategory) อรรถลักษณะชนิดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เหมือนเนินเขา ปุ่ม โคนง เขา สัตว์ สิ่งเหมือนธนู สิ่งที่เป็นท่อนลอย ฯลฯ

2.2.2 รูปร่างที่มีลักษณะภายในกลวง (hollow subcategory) เป็นอรรถลักษณะที่ประยุกต์ใช้กับคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เหมือนภาชนะบรรจุ วัตถุที่เหมือนท่อซึ่งมีลักษณะภายในกลวง และลักษณนามที่ใช้กับขวด กลอง ภาชนะที่ทำด้วยดินเผา ถึงขนาดใหญ่ และกระบอกไม้ไผ่

2.2.3 รูปร่างที่มีลักษณะเป็นวงแหวน (annular subcategory) เป็นอรรถลักษณะ

ของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นวงแหวน สามารถใช้กับแหวน พวงมาลัยและเสื้อผ้า
อาภรณ์ที่พันเป็นวงรอบหรือห่อหุ้มร่างกาย

3. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ (consistency) หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงให้เห็น
เห็นความเปลี่ยนแปลงของวัตถุหรือการที่วัตถุถูกดัดแปลง ทั้งนี้การที่วัตถุจะถูกดัดแปลงได้ง่ายหรือ
ยากเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความคงตัวของวัตถุ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

3.1 วัตถุที่ยืดหยุ่นสามารถยืดหรือหดตัวได้ (flexible) ได้แก่ สิ่งที่มีลักษณะเหมือนเชือก
และเหมือนผ้า ซึ่งสามารถดัดให้โค้ง งอ หรือพับได้

3.2 วัตถุที่แข็ง (hard or rigid) ได้แก่ สิ่งที่มีลักษณะเป็นแท่งเหมือนไม้ เหมือนแผ่น
กระดาน หรือสิ่งที่แข็งเหมือนหิน ฯลฯ ไม่สามารถดัดแปลงให้โค้ง งอ หรือพับได้

3.3 วัตถุที่มีลักษณะไม่แน่นอน ไม่ชัดเจน สามารถเปลี่ยนแปลงตามภาชนะรองรับ
ได้แก่ สิ่งที่มีลักษณะเหมือนโคลน สิ่งที่มีลักษณะเป็นของเหลว สิ่งทีบดละเอียดเป็นเม็ดเล็กๆ เป็นต้น

4. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด (size) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.1 สิ่งที่มีขนาดใหญ่

4.2 สิ่งที่มีขนาดเล็ก

ในภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ใหญ่และสัตว์เล็กต่างกัน

อรรถลักษณะที่แสดงทั้ง 2 ประเภทนั้นนอกจากจะบอกขนาดจริงๆ ของวัตถุแล้ว ในบางครั้งยัง
แฝงความรู้สึกเป็นต้นว่า ดี – ไม่ดี ยกย่อง – เหยียดหยาม ได้อีกด้วย

5. อรรถลักษณะที่แสดงสถานที่ (location) อรรถลักษณะนี้ไม่ใช่ลักษณะเด่นของวัตถุแต่เป็นสิ่งที่
ที่ถูกจำแนกหมวดหมู่เพื่อให้สอดคล้องกับความหมายของคำลักษณนามที่ใช้บอกสถานที่ เช่น บริเวณ
แถว แห่ง ที่ เป็นต้น

6. อรรถลักษณะที่แสดงการจัดลักษณะหรือรูปแบบของวัตถุ (arrangement) แบ่งออกเป็น 3
ประเภท ได้แก่

6.1 ลักษณะการจัดรูปร่างที่เป็น พับ จีบหรือม้วน ลักษณะพับหรือม้วนของวัตถุไม่ใช่
ลักษณะประจำตัวของวัตถุนั้น แต่เป็นลักษณะของรูปแบบที่ถูกจัดหรือทำขึ้น

6.2 การจัดรูปแบบตามตำแหน่งและสถานที่ เช่น แถว และแนว

6.3 การจัดรูปแบบการรวมกลุ่มของวัตถุจำนวนมากตามชนิดและปริมาณของวัตถุ
เช่น กอง หมู่ ฝูง และ ช่อ

7. อรรถลักษณะที่แสดงปริมาณ (quanta) ได้แก่ คำ เช่น ข้าวหนึ่งกำมือ รวมทั้งเลขหลัก
ต่างๆ สิบ ร้อย พัน หนึ่ง นอกจากนั้นอรรถลักษณะชนิดนี้ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำที่บอกมาตรา
หน่วยวัดของรูปร่างมีมิติ ปริมาตร น้ำหนัก และเวลาด้วย

จากการจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณนามทั้งหมดนี้ อัลลันได้แสดงให้เห็นว่า อรรถลักษณะ 4 ประการ แรก คือ อรรถลักษณะแสดงลักษณะของวัตถุหรือสิ่งต่างๆ อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่าง อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ และอรรถลักษณะที่แสดงขนาดเป็นอรรถลักษณะที่อ้างถึงลักษณะเด่นประจำตัวของสิ่งนั้น ส่วนอรรถลักษณะที่แสดงสถานที่อรรถลักษณะการจัดลักษณะหรือรูปแบบของวัตถุ และอรรถลักษณะที่แสดงปริมาณไม่ถือว่าเป็นอรรถลักษณะที่อ้างถึงลักษณะเด่นประจำตัวของสิ่งต่างๆ แต่เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นมาภายหลัง และไม่ได้เป็นอรรถลักษณะมีเฉพาะในภาษาที่มีคำลักษณนามใช้เท่านั้น แต่เป็นลักษณะที่ไม่ใช้ทั่วไป กล่าวคือภาษาที่ไม่มีคำลักษณนามก็มีอรรถลักษณะประเภทนี้ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ในการจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยยังได้นำแนวทางของ โซ มาจำแนกเพิ่มเติม โดยเฉพาะในส่วนที่งานของอัลลันไม่ได้กล่าวถึง เช่น อรรถลักษณะใช้เกณฑ์เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับข้อมูล ทั้งนี้จะเลือกมาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเท่านั้น

โซ (T'sou) ได้จำแนกอรรถลักษณะของคำลักษณนามไว้ดังนี้

1. รูปร่างเรขาคณิต (geometric shape/form) จำแนกเป็น 4 ชนิดคือ

1.1 วงกลม (spherical, round)

1.2 ยาวเป็นเส้นตรง (long, slender, cylindrical)

1.3 พื้นผิวแบนราบ มีความหนาหรือไม่มีก็ได้ (possessing flat surface with or without thickness)

1.4 แนวนอน /ตั้งฉากกับเส้นตรง (horizontal (vs. vertical) orientation)

2. คุณลักษณะตามธรรมชาติ (natural attributes) จำแนกเป็น 6 ชนิด คือ

2.1 สัตว์ประจำถิ่น (fauna)

2.2 พืชประจำถิ่น (flora)

2.3 ต้นไม้ (arborial)

2.4 วัตถุส่วนหัว (head)

2.5 วัตถุส่วนท้าย (tail)

2.6 สิ่งที่อยู่อาศัยในทะเล /อยู่บนพื้นดิน (marine vs. land based)

3. คุณลักษณะตามคุณสมบัติ (qualitative attributes) จำแนกได้ 4 ชนิดคือ

3.1 ไม่ยืดหยุ่นหรือแข็ง (rigidity)

3.2 ขนาด /ความหนา (size / bulk)

- 3.3 คุณสมบัติเด่น (meritorious)
- 3.4 เคลื่อนที่ได้ / เคลื่อนที่ไม่ได้ (mobile / stationary)
- 4. คุณสมบัติทางสังคม (social attributes) จำแนกได้ 3 ชนิด คือ
 - 4.1 ความสุภาพ (politeness)
 - 4.2 สถานภาพทางสังคม (social status)
 - 4.3 เพศ (ชาย / หญิง) sex (male / female)
- 5. คุณลักษณะทางวัฒนธรรม (cultural attributes) จำแนกได้ 4 ชนิด คือ
 - 5.1 วรรณกรรม (literary / written records)
 - 5.2 การทำอาหาร (culinary)
 - 5.3 เครื่องแต่งกาย (clothing)
 - 5.4 เครื่องมือ (instrumental)
- 6. คุณลักษณะการรวมกลุ่ม (congregational attributes) จำแนกได้ 3 ชนิด คือ
 - 6.1 การรวมเป็นคู่ (duality)
 - 6.2 การรวมเป็นกลุ่ม (วัตถุไม่เหมือนกัน) (set <non – uniform objects>)
 - 6.3 การรวมเป็นกลุ่ม (วัตถุเหมือนกัน) (set <uniform objects>)
- 7. ภาวะของสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด (Inherent attributes)
 - 7.1 สิ่งมีชีวิต (animate)
 - 7.2 มนุษย์ / สัตว์ (human / animal)

ตาราง 1 การเปรียบเทียบการจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณะนามตามอัลลัน และ ไช

อัลลัน	ไช
1. ภาวะของวัตถุหรือสิ่งต่างๆ 1.1 ความเป็นสิ่งมีชีวิต (รวมมนุษย์ + สัตว์อยู่ในสิ่งมีชีวิต) 1.2 ความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต 1.3 นามธรรมและคำนามที่มาจากกริยา	1. ภาวะของสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด 1.1 สิ่งมีชีวิต 1.2 มนุษย์ / สัตว์ (แยกออกจากสิ่งมีชีวิตทั่วไป)
2. รูปร่าง 2.1 รูปร่างมีมิติ 2.1.1 รูปร่างยาวหรือทรง 1 มิติ	2. รูปร่างเรขาคณิต (ไม่แบ่งรูปร่างมีมิติ + ไม่มีมิติ) 2.1 ยาวเป็นเส้นตรง

ตาราง 1 (ต่อ)

อัลลัน	โซ
2.1.2 รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ	2.2 พื้นผิวแบนราบ มีความหนาหรือไม่มีก็ได้
2.1.3 รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ	
2.2 รูปร่างไม่มีมิติ	2.3 วงกลม
2.2.1 ภายนอกโค้ง	2.4 แนวนอน / ตั้งฉากกับเส้นตรง
2.2.2 ภายในกลวง	
2.2.3 วงแหวน	
3. ความคงตัวของวัตถุ	3. คุณลักษณะตามคุณสมบัติ
3.1 ยึดหยุ่น	3.1 ไม่ยึดหยุ่นหรือแข็ง
3.2 แข็ง	3.2 คุณสมบัติเด่น
3.3 ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงไปตามรูปร่างของ	3.3 เคลื่อนที่ได้ / เคลื่อนไม่ได้
สถานะ	
4. ขนาด	4. ขนาด / ความหนา
4.1 ขนาดใหญ่	(ไม่แบ่งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก)
4.2 ขนาดเล็ก	
5. แสดงสถานที่	5. คุณลักษณะตามธรรมชาติ
6. การจัดลักษณะ	5.1 สัตว์ประจำถิ่น
6.1 พับ จีบ และม้วน	5.2 พืชประจำถิ่น
6.2 เป็นแถว เป็นแนว	5.3 ต้นไม้
7. จำพวกที่แสดงปริมาณ	5.4 วัตถุส่วนหัว
	5.5 วัตถุส่วนท้าย
	5.6 สิ่งที่อยู่อาศัยในทะเล / อยู่บนพื้นดิน
	6. คุณสมบัติทางสังคม
	6.1 ความสุภาพ
	6.2 สถานภาพทางสังคม
	6.3 เพศ (ชาย / หญิง)
	7. คุณลักษณะทางวัฒนธรรม
	7.1 วรรณกรรม

ตาราง 1 (ต่อ)

อัลลัน	โซ
	7.2 การทำอาหาร 7.3 เครื่องแต่งกาย 7.4 เครื่องมือ 8. คุณลักษณะการรวมกลุ่ม 8.1 การรวมเป็นคู่ 8.2 การรวมเป็นกลุ่ม (วัตถุไม่เหมือนกัน) 8.3 การรวมเป็นกลุ่ม(วัตถุเหมือนกัน)

จากตาราง 1 การจำแนกประเภทอรรถลักษณะของคำลักษณนามของอัลลันและโซดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า อัลลันไม่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะตามคุณสมบัติ ในส่วนของคุณสมบัติเด่น สิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ได้ และสิ่งที่เคลื่อนที่ได้ คุณลักษณะตามธรรมชาติในส่วนของวัตถุส่วนหัวและวัตถุส่วนท้าย คุณลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วน โซ ไม่ได้กล่าวถึงสิ่งไม่มีชีวิต วัตถุที่ไม่มีมิติ คุณสมบัติของวัตถุที่มีความคงตัวไม่แน่นอนและขนาดของวัตถุ ในการศึกษาวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นนั้น จะต้องใช้หลักเกณฑ์ของทั้งอัลลันและโซ มาสังเคราะห์เข้าด้วยกัน และนำเสนอในรูปแบบของการวิเคราะห์อรรถลักษณะหรือการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลักษณนาม

2.2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามภาษาไทย

บัวหลวง วงศ์ภักดี (2527) ศึกษาเรื่องคำลักษณนามที่มีใช้ในสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับสมัยปัจจุบันทั้งในส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ข้อมูลที่นำมาศึกษาเก็บรวบรวมจากศิลาจารึกและเอกสารในสมัยสุโขทัยและอยุธยา และจากตำราบทความวิชาการ นิติสาร และหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คำลักษณนามที่ปรากฏในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบันมีที่มาเหมือนกันทั้งสามสมัย คือ มาจากคำนามและคำกริยา คำลักษณนามที่มาจากคำนามมีรูปเดียวกับคำนามที่เข้าร่วมด้วยหรือมีรูปแตกต่างออกไป

ประการที่สอง คำลักษณนามที่มีใช้ในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบันมีลักษณะการใช้เหมือนกันทั้งสามสมัยคือ ใช้ประกอบกับคำนามและคำกริยา แต่คำลักษณนามที่มีใช้ในแต่ละ

สมัยนั้นจะเหมือนและแตกต่างกันคือ บางคำมีใช้ทั้งสามสมัย บางคำมีใช้ในสมัยสุโขทัยแต่ไม่ใช้ในสมัยอยุธยาหรือสมัยปัจจุบัน บางคำมีใช้ในสมัยอยุธยาแต่ไม่มีใช้ในสมัยสุโขทัยกับสมัยปัจจุบัน หรือ บางคำมีใช้ในสมัยสุโขทัยกับสมัยอยุธยาแต่ไม่มีใช้ในสมัยปัจจุบัน

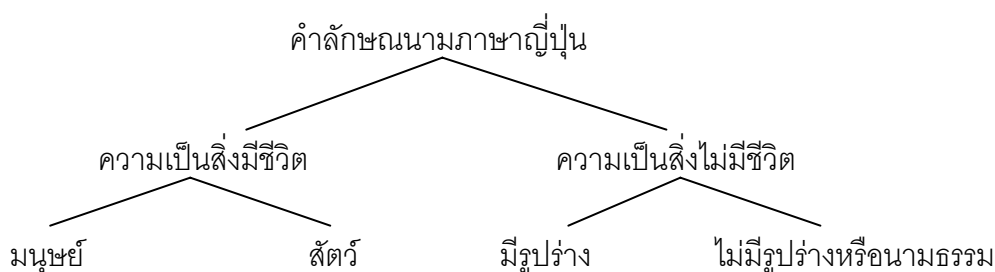
ประการที่สาม คำลักษณะนามที่ปรากฏในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบันมีลักษณะการปรากฏร่วมกับคำนามหรือคำกริยาได้ 3 ลักษณะ เหมือนกันทั้ง 3 สมัย คือ คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำนามหรือคำกริยาได้คำหนึ่ง คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำนามหรือคำกริยาได้หลายคำ คำลักษณะนามหลายคำปรากฏร่วมกับคำนามหรือคำกริยาคำเดียวกัน

Jaturongkachoke, Ketkanda (1995) ศึกษาในแนวปริชาน (cognitive) ซึ่งใช้ทฤษฎีต้นแบบ (prototype) ในการวิเคราะห์คำลักษณะนามในแง่ที่เกี่ยวกับกระบวนการทางมโนทัศน์ของผู้พูด Jaturongkachoke, Ketkanda ได้ศึกษาคำลักษณะนาม 18 คำ ได้แก่ ก้อน คัน ดวง ดอก ด้าม ต้น ตัว แท่ง ใบ เม็ด ลูก เล่ม ลำ ผืน แผ่น เส้น หลัง อัน พบว่าการใช้คำลักษณะนามเป็นการใช้คำเพื่อจำแนกคำนามออกจากกันตามระบบปริชานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้ทางวัฒนธรรมของมนุษย์ ไม่ใช่การจำแนกคำนามตามรูปลักษณะของวัตถุ กล่าวคือระบบคำลักษณะนามในภาษาไทยจะประกอบด้วยกลุ่มคำนามที่มาจากกระบวนการทางมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงคำลักษณะนาม “ตัว” ผู้ใช้ภาษาหลายคนอาจนึกถึงสัตว์ หลายคนอาจนึกถึงโต๊ะ นั่นก็หมายถึงการมี มโนทัศน์ในการจำแนกคำนามที่ต่างกัน แต่การจำแนกคำนามด้วยคำลักษณะนามนั้นก็ได้เป็นการแยกประเภทของคำนามออกจากกันอย่างเด็ดขาด เนื่องจากคำนามบางคำสามารถใช้กับคำลักษณะนามได้มากกว่าหนึ่งคำนั่นเอง คำนามที่ใช้คำลักษณะนามร่วมกันนั้นพบว่า คำนามดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันโดยอาจเชื่อมโยงกันในทางกายภาพ หรือมีส่วนประกอบเช่นเดียวกัน ฯลฯ อาทิ คำนามสัตว์ และโต๊ะ ใช้กับลักษณะนาม “ตัว” คำนามสองคำนี้มีคุณสมบัติที่เหมือนกันคือ การมีสีขา ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติทางกายภาพที่มีอยู่ร่วมกัน หรือคำนามปากกา และเสียม ที่ใช้ที่ให้กับลักษณะนาม “ด้าม” นั้น ก็มีคุณสมบัติร่วมคือการมีที่จับ และมีส่วนที่เป็นปลายเป็นส่วนประกอบที่เหมือนกันของคำนามทั้งสอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้การจำแนกคำนามในลักษณะดังกล่าวก็ได้เป็นสิ่งที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล หากแต่ผู้ใช้ภาษาทุกคนจะมีมโนทัศน์ร่วมกันในเรื่องของการอุปมา (metaphor) การเรียกสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้อีกสิ่งหนึ่งแทน หรือ นามนัย (metonymy) โครงสร้างทางจินตภาพ (image schemata) และความ (proposition) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนฝังอยู่ในวัฒนธรรมไทย โดยเจ้าของภาษาทุกคนจะเข้าใจไปในทางเดียวกัน อาทิ คำนาม “ลูก” หมายถึง บุตรของสิ่งมีชีวิต หรือวัตถุที่มีรูปร่างกลม ต่อมาเมื่อนำคำ “ลูก” ไปใช้เป็นคำลักษณะนาม ก็หมายถึงเกิดการขยายขอบเขตของคำจากเดิมที่หมายถึงบุตร และวัตถุทรงกลม มาเป็นคำที่ใช้ในการจำแนกคำนาม “ผลไม้” ออกจากคำนามอื่นได้อีกด้วย เจ้าของภาษาซึ่งมีมโนทัศน์ในการ

ขยายขอบเขตในการใช้คำดังกล่าวก็จะไม่ใช่คำที่ไม่มีรูปลักษณะหรือความหมายเกี่ยวข้อง เช่น ดินสอ กับคำลักษณนาม “ลูก” เป็นต้น ดังนั้นการใช้คำลักษณนามนอกจากจะเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับระบบปริชาณส่วนบุคคลแล้วยังมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เจ้าของภาษามีร่วมกันอีกด้วย

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น

Matsumoto (1991) วิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นจำนวน 32 คำ ได้แก่ 方(kata)、機(ki)、曲(kyoku)、句(ku)、軒(ken)、件(ken)、個(ko)、冊(satsu)、首(shu)、筋(suji)、隻(seki)、艘(sou)、足(soku)、着(chaku)、丁(chou)、つ(tsu)、粒(tsubu)、通(tsuu)、滴(teki)、頭(tou)、通り(toori)、匹(hiki)、本(hon)、枚(mai)、棟(mune)、名(meい)、面(men)、人(nin)、羽(wa)、錠(jou)、台(dai)、部(bu) ในกรอบของความหมายต้นแบบ (prototype semantics) Matsumoto จำแนกคำลักษณนามออกเป็น 2 ประเภทหลักคือ ความเป็นสิ่งมีชีวิตและความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต กลุ่มคำลักษณนามที่เป็นสิ่งมีชีวิตแยกย่อยออกเป็นมนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ ส่วนกลุ่มคำลักษณนามที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตแยกย่อยได้ 3 ประเภทคือ บอกรูปร่าง ไม่บอกรูปร่าง และนามธรรม การจำแนกคำลักษณนามของ Matsumoto มีดังต่อไปนี้



ตามแผนภาพข้างบนนี้ Matsumoto ได้แสดงขั้นตอนความสำคัญของการใช้คำลักษณนาม หมายถึง ในการใช้คำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นนั้น ความเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตเป็นสำคัญที่สุด

Iida (1999) ศึกษาเรื่องความหมายและวิธีใช้คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวว่า คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นมีประมาณ 360 คำ แต่ในงานวิจัยนี้ไม่ศึกษา คำลักษณนามที่บอกจำนวนและมาตรา 40 คำ และ คำที่เกิดร่วมกับคำบอกจำนวนได้ 220 คำ

ผู้วิจัยได้อธิบายว่าภาษาญี่ปุ่นเมื่อบอกจำนวนนับสิ่งของจะไม่ใช้จำนวนนับโดยลำพัง “ดินสอ 1 แท่ง” “แมว 3 ตัว” เป็นต้น ต้องมีคำลักษณนามหลังคำบอกจำนวน

ในงานวิจัยนี้ได้พิจารณาการคัดเลือกคำลักษณนามที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายระหว่างคำนามกับคำลักษณนาม ผลจากการวิเคราะห์สามารถคาดคะเนได้ของลำดับลักษณะในกระบวนการเลือกเพื่ินำคำลักษณนาม คือ 1. ลักษณะสิ่งมีชีวิต (animacy) 2. ลักษณะหน้าที่ (function) 3. ลักษณะรูปแบบ (shape) 4. ลักษณะรูปธรรม(concreteness)

1. ลักษณะสิ่งมีชีวิต

2. ลักษณะหน้าที่หรือผู้วิจัยเรียก “คุณภาพที่มีลักษณะเด่น” หมายถึง มีหน้าที่ทางรูปธรรม เช่น ยานพาหนะ เครื่อง หรือ เอกสาร เป็นต้น

3. ลักษณะรูปแบบ คือ ไม่มีชีวิต และเลือกจากรูปแบบ เช่น 魚二切れ (sakana futakire = ปลา 2 ชิ้น)

4. ลักษณะรูปธรรม

กระบวนการเลือกเพื่ินำคำลักษณนามมีประโยชน์ในเวลาใช้ลักษณนามที่คำใหม่เหมาะสมและชัดเจนขึ้น

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ

สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณ (2540) ศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม โดยมุ่งศึกษาคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลีบอกจำนวน เพื่อวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนามและจำแนกกลุ่มคำลักษณนาม รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้คำลักษณนาม วิธีการในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์หรือรรถลักษณะ โดยกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์คำลักษณนามเฉพาะที่เป็นคำลักษณนามแท้ทุกประเภทในภาษาพูดและภาษาเขียน ทั้งภาษาที่ใช้ทั่วไปและภาษาที่ใช้เฉพาะ ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำลักษณนามและตัวอย่างการใช้คำลักษณนามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาไทยและภาษาเวียดนามด้วย

ผลการศึกษาพบว่า คำลักษณนามแท้ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีการจำแนกกลุ่มแตกต่างกันกล่าวคือ คำลักษณนามในภาษาไทยจำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ คำลักษณนามที่แสดงส่วนของร่างกาย คำลักษณนามที่แสดงการรับรู้ และคำลักษณนามที่แสดงความรู้สึก รวบรวมคำลักษณนามในภาษาไทยได้ทั้งหมด 73 คำ ปะกฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 52 อรรถลักษณะ ส่วนคำลักษณนามในภาษาเวียดนามจำแนกได้ 5 กลุ่ม คือ คำลักษณนามที่แสดงส่วนของร่างกาย คำลักษณนามที่แสดงการรับรู้ คำลักษณนามที่แสดงความรู้สึก คำลักษณนามที่แสดงความเป็นระเบียบแบบบุคคลาธิฐาน และคำลักษณนามที่แสดงความเป็นระเบียบแบบอุปลักษณ รวบรวมคำลักษณนามในภาษา

เวียดนามได้ทั้งหมด 74 คำ ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 70 อรรถลักษณะ นอกจากนี้ อรรถลักษณะที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มคำลักษณนามของภาษาไทยและภาษาเวียดนามพบว่ามีความคล้ายคลึงกัน อรรถลักษณะดังกล่าว ได้แก่ อรรถลักษณะของสิ่งที่มีมาแต่เดิม อรรถลักษณะที่แสดงการรับรู้โดยประสาทสัมผัส อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ และอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะต่างๆ ของคำลักษณนาม ยังพบว่าอรรถลักษณะเด่นที่สุดของคำลักษณนามแต่ละประเภทนั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามจะเลือกใช้คำลักษณนามกับคำนามประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์และเงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่แต่ละภาษากำหนด เกณฑ์ต่างๆ ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ที่เหมือนกันและแตกต่างกันของผู้พูดภาษาทั้งสอง

สุนทรี ชัยสถาผล (2543) ศึกษาการใช้คำลักษณนามภาษาจีนกลาง โดยมุ่งศึกษาคำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยวลีด้วยการวิเคราะห์ประเภทคำลักษณนาม และศึกษาลักษณะเมื่อปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนภาษาจีนกลาง รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาไทย

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม และคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

ประการที่สอง ในภาษาจีนกลางนั้นคำลักษณนามไม่สามารถนำมาใช้ตามลำพังตัวเดียวได้ จำเป็นต้องใช้ประกอบกับคำอื่นๆ คำที่ปรากฏการใช้รวมมากที่สุด คือ คำบอกจำนวน จากการศึกษาพบว่า การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางทั้งสองประเภทข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็นหลัก คือ คำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมได้นั้นมีไม่จำกัด และคำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมได้นั้นมีจำกัด

ประการที่สาม เมื่อนำคำลักษณนามในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยแล้ว จะพบว่าตำแหน่งที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยวลีของคำลักษณนามทั้งสองภาษามีความแตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์และแยกประเภทคำลักษณนามของทั้งสองภาษาแล้ว พบว่าคำลักษณนามบางประเภทพบในทั้งสองภาษา บางประเภทพบเฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น ในส่วนของการศึกษาลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน พบว่าในภาษาจีนกลางคำบอกจำนวนสามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้สองลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในขณะที่ภาษาไทยคำบอกจำนวนสามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้ไม่จำกัด

พรทิพย์ วิภูษิต (2545) ศึกษาเปรียบเทียบการบอกรูปทรงในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการสัมภาษณ์ชาวญี่ปุ่นและชาวไทย ซึ่งรวบรวมคำลักษณนาม ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 40 คำ ส่วนคำลักษณนามภาษาไทยรวบรวมได้ 55 คำ จากคำนามของทั้งสองภาษาที่มีจำนวนเท่ากันคือ 310 คำ คำลักษณนามทั้งสองภาษาจำแนกตามประเภทของคำลักษณนามแล้วจำแนกได้ 6 ประเภท ได้แก่

1. คำลักษณนามซ้ำคำนามทั้งคำ
2. คำลักษณนามซ้ำคำนามบางส่วน
3. คำลักษณนามเฉพาะ
4. คำลักษณนามเรียกตามภาชนะบรรจุ
5. คำลักษณนามกลาง
6. คำลักษณนามทั่วไป

เมื่อพิจารณาการใช้คำลักษณนามโดยพิจารณาคำนามของทั้งสองภาษา พบว่าทั้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยสามารถจำแนกคำลักษณนามได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตนั้นแยกเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ ส่วนคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตสามารถจำแนกเป็นคำลักษณนามที่บอกรูปทรงกับคำลักษณนามที่ไม่บอกรูปทรง

คำลักษณนามบอกรูปทรงของทั้งสองภาษาเมื่อเปรียบเทียบกัน พบว่าทั้งภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยมีคำลักษณนามบอกรูปทรงใช้เหมือนกัน แต่จำนวนคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาญี่ปุ่นน้อยกว่าในภาษาไทย จากงานวิจัยนี้พบว่าในภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามบอกรูปทรงทั้งหมด 4 คำ 個 (ko) และ 玉 (tama) ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงกลม 本 (hon) ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาว 枚 (mai) ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงแบน ส่วนในภาษาไทยมีจำนวนทั้งหมด 16 คำ ยกยาะละเอียดได้ดังนี้

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาว คือ ต้น ค้น สาย เส้น เล่ม ด้าม และแท่ง

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงแบน คือ บาน ใบ แผ่น และผืน

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงกลม คือ ก้อน ดวง ใบ ผล ลูก และหัว

การใช้คำลักษณนามบอกรูปทรงของทั้งสองภาษาที่มีจำนวนแตกต่างกันนี้ เนื่องจากการใช้คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยมีเกณฑ์การใช้แต่ละคำแตกต่างกัน กล่าวคือในการจัดกลุ่มคำนามเรียกสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวของทั้งสองภาษา โดยแบ่งสิ่งต่างๆ เช่น สิ่งที่มีรูปทรงยาวใช้คำลักษณนามคำใด หรือสิ่งที่มีรูปทรงแบนใช้คำลักษณนามคำใดนั้น แม้ทั้งสองภาษาจะคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่ในภาษาไทย นอกจากการพิจารณาด้านรูปทรงแล้วยังให้ความสำคัญกับวัสดุ ความคงตัว ขนาด และอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งหมดนี้จึงเป็นเงื่อนไขทำให้ในภาษาไทยมีการใช้คำลักษณนาม

บอกรูปทรงเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับในภาษาญี่ปุ่น

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบเทียบคำ
ลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

บทที่ 3

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

3.1 การกำหนดอรรถลักษณะ

ในการกำหนดอรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยจะกำหนดอรรถลักษณะของคำลักษณนาม โดยกำหนดตามแนวทางของ อัลลัน และ โซ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ดัดแปลงและเพิ่มเติมบางส่วนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ได้มานั้นได้จากการนำคำนามที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนามมาแจกแจงเป็นส่วนความหมายย่อย และอรรถลักษณะ ดังกล่าวก็ไม่ใช่อรรถลักษณะที่พบในคำลักษณนามนั้นเพียงคำเดียว แต่เป็นอรรถลักษณะที่พบในคำลักษณนามหลายๆ คำ ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำลักษณนามต่างๆ และถือว่าเป็นอรรถลักษณะที่ใช้ในการจัดกลุ่มคำลักษณนามนั่นเอง

อรรถลักษณะที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น แบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1.1 อรรถลักษณะของสิ่งที่มีมาแต่เดิม หมายถึง อรรถลักษณะของสิ่งต่างๆ ซึ่งในที่นี้หมายถึง มนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งของที่เกิดมาพร้อมกับโลกหรือจักรวาล อรรถลักษณะประเภทนี้ มี 2 ชนิด ได้แก่

3.1.1.1 อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงถึงลักษณะหรือส่วนประกอบสำคัญของวัตถุที่มีอยู่ในโลก คำว่า “วัตถุ” ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงวัตถุหรือสิ่งของ เช่น ภูเขา, แม่น้ำ, แก้ว เป็นต้น แต่หมายถึงวัตถุหรือสิ่งต่างๆ (material) มีอยู่ในโลก รวมทั้งมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ และพืชด้วย ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุออกเป็น 4 อรรถลักษณะใหญ่ คือ

3.1.1.1.1 อรรถลักษณะความเป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตในที่นี้หมายถึง สิ่งประกอบด้วยความสมบัติต่างๆ เช่น มีอวัยวะ สามารถหายใจ เคลื่อนไหวได้ กินอาหารได้ ขับถ่ายได้ เจริญเติบโตได้ สืบพันธุ์ได้ เป็นต้น จากคุณสมบัติดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงจำแนกสิ่งมีชีวิตออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) สิ่งมีชีวิตที่หมายถึงมนุษย์ มนุษย์ในที่นี้หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีส่วนของร่างกาย คือ มีอวัยวะส่วนหัว ลำตัวที่ตั้งตรง แขน และขา นอกจากนั้นยังมีอวัยวะของร่างกายส่วนอื่นๆ เช่น เส้นผม ขน และเล็บ เป็นต้น ดังนั้นคำว่า มนุษย์ จึงหมายถึง มนุษย์ทั่วๆ ไปซึ่งรวมทุกระดับชั้นในสังคม เช่น กษัตริย์ จักรพรรดิ พระสงฆ์ ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา ประชาชน เป็นต้น

2) สิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่อาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ในที่นี้ได้แก่ อมนุษย์และสัตว์

อมนุษย์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ไม่มีตัวตน และเป็นสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ ได้แก่ เทวดา นางฟ้า

ฤษี พิทยากร ยักษ์ เปรต และวิญญาณ เป็นต้น ผู้วิจัยกำหนดให้อมนุษย์กลุ่มดังกล่าวเป็นสิ่งมีชีวิต เนื่องจากเป็นสิ่งมีลักษณะเหมือนมนุษย์และสัตว์ กล่าวคือ มีอวัยวะเป็นส่วนประกอบของร่างกาย เช่น อวัยวะส่วนหัว ลำตัว แขน และขา เป็นต้น สามารถเคลื่อนไหวได้ และแสดงกิริยาท่าทางได้เหมือนมนุษย์และสัตว์ ลักษณะและคุณสมบัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่อยู่ในจินตนาการของมนุษย์ว่า อมนุษย์กลุ่มดังกล่าวสามารถแสดงความรู้สึกและการกระทำได้เหมือนมนุษย์และสัตว์ รวมทั้งยังสามารถทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกได้ เช่น ผี สามารถหลอกหลอนให้มนุษย์กลัวได้ ยักษ์ สามารถแสดงกิริยาท่าทางให้มนุษย์เกรงกลัวและสามารถจับมนุษย์กินเป็นอาหารได้ เป็นต้น นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาจากเกณฑ์การใช้คำลักษณนามแล้วพบว่า อมนุษย์บางประเภทยังมีลักษณะพิเศษ คือ สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับมนุษย์และสัตว์ได้ เช่น เทวดาและนางฟ้าใช้คำลักษณนาม “องค์” เหมือนกับ กษัตริย์ ยักษ์ ผีและเปรต ใช้คำลักษณนาม “ตัว” เหมือนกับสัตว์ ส่วนในภาษาญี่ปุ่น 天使(tenshi)” (นางฟ้า, เทวดา) และ ”悪魔(akuma)” (ปีศาจ) ใช้คำลักษณนาม “人(nin, ri)” (คน) เหมือนกับ มนุษย์ ”鬼(oni)” (ยักษ์) และ ”人魚(ningyo)” (นางเงือก) ใช้คำลักษณนาม “人(nin, ri)” หรือ “匹(hiki)” เหมือนกับมนุษย์หรือสัตว์ เนื่องจากผู้พูดภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นถึงอมนุษย์กลุ่มนี้เป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้อมนุษย์กลุ่มดังกล่าวเป็นสิ่งมีชีวิตด้วย

สัตว์ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีอวัยวะร่างกายคล้ายมนุษย์และอมนุษย์ แต่แตกต่างตรงที่สัตว์ไม่มีลำตัวที่ตั้งตรงและมีแขนเหมือนมนุษย์และอมนุษย์ นอกจากนั้นสัตว์ยังมีขา มากกว่ามนุษย์ อาจมีขา 4 ขา 6 ขา หรือ 8 ขา สัตว์บางชนิดไม่มีขา เช่น งู สัตว์บางชนิดมีปีก เช่น นก และแมลง สัตว์ที่นี้จึงหมายถึง สัตว์ทั่วไป ทั้งที่อาศัยอยู่บนบกและในน้ำ

ดังนั้น อรรถลักษณะความเป็นสิ่งมีชีวิตที่หมายถึงมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ จะใช้อรรถลักษณะว่า [+มีชีวิต] เนื่องจากมีความเด่นในเรื่ององค์ประกอบของความเป็นสิ่งมีชีวิต

3.1.1.1.2 อรรถลักษณะความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1) พืช ในงานวิจัยเรื่องนี้หมายถึง ส่วนประกอบของพืชที่แยกออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ เช่น ลำต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด เป็นต้น การกล่าวถึงส่วนประกอบของพืชดังกล่าวผู้วิจัยจะเรียกโดยรวมว่า “พืช” เหตุที่จัดให้พืชเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เนื่องจากการจำแนกส่วนประกอบต่างๆ ของพืชด้วยคำลักษณนามนั้นใช้รูปร่างเป็นเกณฑ์ในการจำแนก และเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเดียวกันกับที่ใช้จำแนกวัตถุหรือสิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตเหมือนกัน

2) สิ่งของ หมายถึง วัตถุอื่นๆ ทุกชนิดซึ่งหมายถึงสิ่งของต่างๆ ไปที่มีอยู่ในโลก ทั้งสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพืชและสิ่งของไม่มีความเด่นในเรื่องความเป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่มีความ

เด่นอยู่ที่รูปร่าง ดังนั้นในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามผู้วิจัยจะไม่ใช้อรรถลักษณะ [-มีชีวิต] กับสิ่งดังกล่าว แต่จะพิจารณาเรื่องรูปร่างเป็นอรรถลักษณะเด่นแทน

ในภาษาไทยยังมีคำลักษณนามบางคำที่สามารถใช้กับคำนามได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต 2 กลุ่มโดยการเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนกัน เนื่องจากมีลักษณะเด่นบางอย่างร่วมกันอยู่ และคำนามคำนั้นอาจจะถูกเปรียบเทียบให้เหมือนกับสิ่งมีชีวิตหรือเปรียบกับสิ่งไม่มีชีวิต ส่วนคำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามที่ใช้ได้ 2 กลุ่ม ดังนั้นเฉพาะในภาษาไทยผู้วิจัยจึงได้กำหนดอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุเพิ่มขึ้นอีก 2 อรรถลักษณะ ได้แก่

3.1.1.1.3 อรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงถึงการนำเอาลักษณะเด่นบางอย่างของสิ่งไม่มีชีวิตหรือสิ่งมีชีวิต ไปเปรียบเทียบกับลักษณะเด่นบางอย่างของสิ่งมีชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะร่วมที่ทั้งสองสิ่งมีลักษณะคล้ายกัน จึงใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน (คำนามที่เป็นส่วนหลักและคำนามที่ถูกเปรียบอาจมากกว่า 1 ประเภท) เช่น คำลักษณนาม “องค์” สามารถใช้กับคำนามที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปร่างเคารพแทนมนุษย์ เช่น พระพุทธรูป ได้เหมือนกับคำนามที่เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ เช่น กษัตริย์ และอมมนุษย์ เช่น เทวดา เป็นต้น เนื่องจากการเทียบลักษณะของพระพุทธรูปว่า มีรูปร่างของร่างกายเหมือนมนุษย์ และอมมนุษย์ กล่าวคือ มีศีรษะ ลำตัว แขน และขา เหมือนมนุษย์และอมมนุษย์ รวมทั้งถือว่าพระพุทธรูปนั้นเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ควรเคารพ จึงใช้กับคำลักษณนาม “องค์” เหมือนกษัตริย์และเทวดา ลักษณะดังกล่าวเป็นการเปรียบสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ให้เหมือนกับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และอมมนุษย์ คำนามอื่นๆ เช่น คำนามที่ใช้กับอมมนุษย์พวกผีและปีศาจ ผู้บอกภาษาบางคำจะใช้คำลักษณนาม “ตัว” เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ต่ำ มีสถานภาพเทียบเท่ากับสัตว์ จึงใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับคำนามเหล่านี้ (นฤมล จันทรศุภวงศ์. 2528:54) ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยมองว่าอมมนุษย์ประเภทดังกล่าว เป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนสัตว์ด้วย จึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน การเปรียบเทียบลักษณะนี้ เป็นการเปรียบสิ่งมีชีวิตประเภทอมมนุษย์ว่าเป็นของต่ำเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์

นอกเหนือจากการใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับอมมนุษย์แล้ว คำลักษณนาม “ตัว” ยังสามารถใช้กับสิ่งของประเภทเสื้อผ้าและเครื่องใช้ในครัวเรือนที่ใช้ประดับตกแต่งบ้านได้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เติง และตู้ เป็นต้น พลาเช็ก (Placzek: 1992) ได้กล่าวว่า การที่ภาษาไทยใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับสิ่งของดังกล่าวนี้ ผู้พูดไม่ได้มองว่า สิ่งของดังกล่าวเป็นสัตว์ หากแต่มองว่าสิ่งของเหล่านั้นมีรูปร่างของร่างกาย (body shape) ที่เหมือนกับสัตว์ คำว่า “ร่างกาย” ตามความหมายในภาษาไทยมาตรฐานนั้นหมายถึงอวัยวะส่วนหัว ลำตัว (รวมแขน) และขา ลักษณะกล่าวนี้อธิบายการใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับเครื่องใช้ในครัวเรือน และเสื้อผ้าได้ว่า เครื่องใช้ในครัวเรือนที่มีขา 4 ขา พื้นผิวมีความแบน เช่น โต๊ะ

เก๋ออี้ เตียง และตู้ มีลักษณะคล้ายรูปร่างของร่างกายสัตว์ทุกส่วน ส่วนเสื้อผ้าแสดงอวัยวะของสัตว์ บางส่วน กล่าวคือ เสื้อ(รวมทั้งแขนเสื้อ) มีลักษณะคล้ายลำตัว กางเกงมีลักษณะคล้ายส่วนขา ทั้งนี้มีข้อยกเว้นคือ หมวกและรองเท้า ถึงแม้ว่าจะมีความยืดหยุ่นเหมือนเสื้อและกางเกง แต่ก็ไม่ใช่กับคำลักษณนาม “ตัว” เนื่องจากไม่ได้เปรียบเทียบกับรูปร่างของร่างกายสัตว์ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยจำแนกสิ่งของประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือนที่มีขา 4 ขาดังกล่าว และเสื้อผ้าจากรูปร่างของร่างกายสัตว์ ไม่ได้พิจารณาจากความมีชีวิตหรือความเป็นสัตว์

จากตัวอย่างประกอบคำอธิบายดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าอรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตสามารถจำแนกได้เป็น 2 ชนิด คือ อรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ และอรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ การเปรียบสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และอมนุษย์ในที่นี้ เป็นการเปรียบรูปร่างของร่างกายว่าเหมือนมนุษย์และอมนุษย์ นอกจากนั้นยังพิจารณาในเชิงสังคมด้วยว่า มีความศักดิ์สิทธิ์และน่าเคารพยกย่อง ดังนั้นสิ่งไม่มีชีวิตที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และอมนุษย์ จะใช้อรรถลักษณะเด่นว่า [+เปรียบมนุษย์และอมนุษย์] ส่วนอรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์นั้นมีลักษณะการเปรียบคล้ายสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และอมนุษย์เช่นกัน คือเปรียบรูปร่างของร่างกายว่าเหมือนสัตว์ นอกจากนั้นคำนามบางคำยังพิจารณาในเชิงสังคมด้วยว่ามีสถานภาพเท่ากับสัตว์ จึงถือว่าเป็นของต่ำ ดังนั้นสิ่งไม่มีชีวิตที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์จะใช้อรรถลักษณะเด่นว่า [+เปรียบสัตว์] อย่างไรก็ตามอรรถลักษณะ [+เปรียบมนุษย์] และ [+เปรียบสัตว์] หมายถึง อรรถลักษณะที่เปรียบเทียบกับลักษณะเด่นบางอย่างของมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์เท่านั้น เช่น รูปร่างของร่างกายมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ ไม่ได้หมายถึงความมีชีวิตหรือความเป็นมนุษย์ อมนุษย์ หรือสัตว์ ดังนั้นอรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต จึงหมายถึงอรรถลักษณะเด่น 2 อรรถลักษณะ คือ อรรถลักษณะ [+เปรียบมนุษย์และอมนุษย์] และ [+เปรียบสัตว์] ทั้งนี้การเปรียบของสิ่งแต่ละอย่าง ผู้วิจัยวงเล็บกำกับด้วยว่าเปรียบอะไรของสิ่งนั้น อรรถลักษณะที่ใช้ในการเปรียบเทียบมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ทั้งหมดที่กำหนดขึ้น มีดังนี้

1) อรรถลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิตที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต ได้แก่

อรรถลักษณะ [+เปรียบมนุษย์และอมนุษย์ (รูปร่าง)] หมายถึง อรรถลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ที่ถูกเปรียบกับรูปร่างของร่างกายมนุษย์และอมนุษย์

อรรถลักษณะ [+เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)] หมายถึง อรรถลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของที่ถูกเปรียบกับรูปร่างของร่างกายสัตว์

2) อรรถลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตด้วยกัน มี 1 อรรถลักษณะ

คือ

อรรถลักษณะ [+เปรียบเทียบ (ของตัว)] หมายถึง อรรถลักษณะของสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์จำพวก ยักษ์ ผี ปีศาจ และเปรต ที่ถูกเปรียบว่าเป็นของตัวมีสถานภาพเทียบเท่ากับสัตว์

3.1.1.1.4 อรรถลักษณะที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิต หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ ทั้งสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นที่มีรูปร่างเหมือนพืช และถูกนำไปเปรียบเทียบกับรูปร่างของสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืช โดยเฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญของพืช คือ ลำต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด เป็นต้น กล่าวคือ ส่วนผลและเมล็ดมีรูปร่างกลม ส่วนใบมีรูปร่างแบน ส่วนก้านและลำต้นมีรูปร่างยาว การเปรียบเทียบในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดของอัลตัน (1977) ผู้วิจัยใช้ตามแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ผู้นี้ เพราะส่วนประกอบของพืชดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ คือ สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกันกับสิ่งของบางชนิดได้ ในขณะที่ส่วนประกอบของพืชส่วนอื่นๆ ซึ่งกำหนดให้เป็นสิ่งไม่มีชีวิตเหมือนกันนั้นจะใช้คำลักษณนามเฉพาะส่วนประกอบของพืชเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ใช้ร่วมกับสิ่งของชนิดอื่น ดังนั้นสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืช จะใช้อรรถลักษณะเด่นว่า [+เปรียบเทียบ (รูปร่าง)]

3.1.1.1.5 อรรถลักษณะสิ่งมีชีวิตเฉพาะภาษาญี่ปุ่น หมายถึง ในภาษาญี่ปุ่นใช้คำลักษณนามกับสัตว์ มี 5 คำ ได้แก่ "匹(hiki)"、"頭(tou)"、"尾(bi)"、"杯(hai)" และ "羽(wa)" "匹(hiki)" และ "頭(tou)" คือแยกคำขนาดของสัตว์ lida(2000) ได้ให้คำจำกัดความ 2 คำนี้ว่า สัตว์ขนาดใหญ่กว่าผู้ที่บอกจำนวนตนเองใช้คำลักษณนาม "頭(tou)" และสัตว์ขนาดเล็กกว่าใช้คำลักษณนามเป็น "匹(hiki)" และใช้คำลักษณนามเฉพาะ "นก" เป็น "羽(wa)" และสัตว์ในน้ำที่มีหาง เช่น จำพวกปลาหรือจำพวกกุ้ง ใช้คำลักษณนามเป็น "尾(bi)" และเฉพาะปูกับปลาหมึกใช้คำลักษณนาม "杯(hai)" ดังนั้นจะใช้อรรถลักษณะกับนกเป็น [+นก] ใช้กับสัตว์น้ำที่มีหางเป็น [+หาง] และ ปูกับปลาหมึกใช้อรรถลักษณะเป็น [+เปรียบกับภาชนะ]

3.1.1.2 อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ หมายถึงอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตำแหน่งของวัตถุต่างๆ ที่มีอยู่ในโลก ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติออกเป็น 2 อรรถลักษณะใหญ่ คือ

3.1.1.2.1 อรรถลักษณะของวัตถุส่วนหัว หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงถึงตำแหน่งของวัตถุที่อยู่ส่วนหัวหรือส่วนยอด เช่น อวัยวะส่วนหัวของมนุษย์และสัตว์ ยอดไม้หรือทิวทัศน์ รวมทั้งส่วนหัวของอาวุธมีคม เช่น ส่วนปลายแหลมและคม เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [+หัว]

3.1.1.2.2 อรรถลักษณะของวัตถุส่วนท้าย หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงถึงตำแหน่งของวัตถุที่อยู่ส่วนท้าย เช่น อวัยวะส่วนขาของมนุษย์และสัตว์ รากของพืช ส่วนด้ามจับของอาวุธมีคม ฯลฯ ใช้อรรถลักษณะว่า [-หัว]

3.1.2 อรรถลักษณะที่แสดงการรับรู้โดยประสาทสัมผัส หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุจากรูปลักษณะภายนอกโดยรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์ วัตถุดังกล่าวนี้จะมีอรรถลักษณะเด่นที่รูปร่าง ในที่นี้จะพิจารณาจากรูปร่างเป็นหลัก อรรถลักษณะประเภทนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

3.1.2.1 อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่าง ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างออกเป็น 2 อรรถลักษณะใหญ่คือ

3.1.2.1.1 อรรถลักษณะรูปร่างแบบมีมิติ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะรูปร่างของวัตถุที่มีมิติ 3 แบบ คือ รูปร่างยาวหรือทรง 1 มิติ รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติและรูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ วัตถุที่มีรูปร่างแบบมีมิติดังกล่าวจำแนกประเภทอรรถลักษณะได้ดังนี้

อรรถลักษณะ [+ยาว] หมายถึง วัตถุที่มีความยาวเป็นเส้นตรงเหมือนเชือกหรือตั้งฉากกับพื้นดิน เช่น เชือก ด้าย โซ่ สายไฟ “紐(himo)” “棒(bou)” และ “鉛筆(enpitsu)” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อรรถลักษณะนี้จะมีความสัมพันธ์กับอรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุด้วย

อรรถลักษณะ [+แบน] หมายถึง วัตถุที่มีความแบนเหมือนผ้าหรือสิ่งทอ หรือแผ่นกระดาน เช่น ผ้าเช็ดหน้า พรมเช็ดเท้า กระดาษ “紙(kami)” “扉(tobira)” และ “写真(shashin)” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อรรถลักษณะนี้จะมีความสัมพันธ์กับอรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุด้วย

อรรถลักษณะ [+กลม] หมายถึง วัตถุที่มีความกลมเหมือนผลไม้หรือเหมือนเมล็ดพืช เช่น ลูกแก้ว ลูกโป่ง ลูกชิ้น “みかん(mikan)” “トマト(tomato)” และ “卵(tamago)” เป็นต้น

อรรถลักษณะ [+ยาว] [+แบน] [+กลม] เป็นอรรถลักษณะเด่นที่มีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่มีรูปร่างมีมิติ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงอรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างมีมิติแบบใดแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจะใช้เพียงอรรถลักษณะเด่น 3 อรรถลักษณะดังกล่าว

3.1.2.1.2 อรรถลักษณะรูปร่างแบบไม่มีมิติ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะรูปร่างของวัตถุไม่มีมิติ 4 แบบ คือ รูปร่างที่ภายนอกโค้ง รูปร่างที่ภายนอกในกลวงและรูปร่างที่เป็นวงแหวน รวมทั้งรูปร่างแบบไม่มีมิติที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพิ่มเติมเพื่อใช้กับคำลักษณนามที่แสดงรูปร่างพิเศษ คือ รูปร่างที่ฐานเป็นสี่เหลี่ยม และรูปร่างปลายแหลม วัตถุที่รูปร่างแบบไม่มีมิติดังกล่าว จำแนกประเภทอรรถลักษณะได้ดังนี้

อรรถลักษณะ [+โค้ง] หมายถึง วัตถุที่มีลักษณะภายนอกโค้งเหมือนเนินเขา ปุ่ม โคน ฯลฯ เช่น ภูเขา ลูกปิ่น งาช้าง เป็นต้น

อรรถลักษณะ [+กลวง] หมายถึง วัตถุที่มีลักษณะภายในกลวงเหมือนท่อ เช่น ขวด กระบอกไม้ไผ่ เป็นต้น

อรรถลักษณะ [+วงแหวน] หมายถึง วัตถุที่มีลักษณะเป็นวงแหวนที่ต้องมีการห่อหุ้ม

หรือพันเป็นวงรอบตัว เช่น แหวน กำไล พวงมาลัย เป็นต้น

อรรถลักษณะ [+ฐานสี่เหลี่ยม] หมายถึง วัตถุที่มีลักษณะเป็นฐานสี่เหลี่ยม อาจจะมีหลังคาหรือไม่มีหลังคาก็ได้ เช่น ฐานของบ้าน ฐานของวัด เป็นต้น

อรรถลักษณะ [+แหลม] หมายถึง วัตถุที่มีลักษณะเป็นยอดแหลมหรือปลายแหลม

อรรถลักษณะ [+โค้ง] [+กลวง] [+วงแหวน] [+ฐานสี่เหลี่ยม] และ [+แหลม] เป็นอรรถลักษณะเด่นที่มีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่มีรูปร่างไม่มีมิติ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงอรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างไม่มีมิติแบบใดแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจะใช้เพียงอรรถลักษณะเด่น 5 อรรถลักษณะดังกล่าว

3.1.2.2 อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของวัตถุว่าวัตถุนั้นถูกดัดแปลงไปอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคงตัวของวัตถุ ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

3.1.2.2.1 อรรถลักษณะที่แสดงความยืดหยุ่น หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงให้เห็นลักษณะของวัตถุที่สามารถยืดหยุ่น หดตัวได้ พับได้ ตัดให้โค้ง งอได้ เช่น สิ่งที่มีลักษณะเหมือนเชือกหรือผ้า จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ยืดหยุ่น]

3.1.2.2.2 อรรถลักษณะที่แสดงความแข็ง หมายถึง อรรถลักษณะที่มีคุณสมบัติตรงข้ามกับอรรถลักษณะที่แสดงความยืดหยุ่น คือ ไม่สามารถหดตัว พับ หรือตัดให้โค้ง งอได้ แต่จะเป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นแท่งเหมือนไม้หรือแผ่นกระดานและความแข็งเหมือนหิน เช่น เสาบ้าน เสาหิน เสาไฟฟ้า เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [-ยืดหยุ่น]

3.1.2.3 อรรถลักษณะที่แสดงขนาด หมายถึงอรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

3.1.2.3.1 อรรถลักษณะขนาดใหญ่ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุที่มีขนาดใหญ่ รวมทั้งมีความกว้างและความหนา เช่น ภูเขา เสาบ้าน ล้อรถ เตียง ฯลฯ จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ใหญ่]

3.1.2.3.2 อรรถลักษณะที่แสดงขนาดเล็ก หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงขนาดเล็กของรวมทั้งไม่มีความกว้างและความหนา เช่น เมล็ด กระดุม เข็ม ฯลฯ จะใช้อรรถลักษณะว่า [-ใหญ่]

การใช้อรรถลักษณะ [-ใหญ่] นอกจากจะแสดงขนาดเล็กแล้วยังอาจมีความหมายแฝงว่าเป็นสิ่งที่ต่ำต้อย ไม่มีความสำคัญ หรือเป็นของชั้นต่ำทั่วไปถูกเหยียดหยาม เช่น ยักษ์ ปีศาจ เป็นต้น การใช้ในกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยจะใช้วงเล็บกำกับในอรรถลักษณะด้วยว่า [-ใหญ่ (ดูถูก)]

3.1.3 อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม อรรถลักษณะประเภทนี้มี 2 ชนิด ได้แก่

3.1.3.1 อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางสังคม อรรถลักษณะประเภทนี้แสดงหน้าที่ทาง

สังคมของสังคมมนุษย์ ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางสังคมของมนุษย์ออกเป็น 4 อรรถลักษณะใหญ่ ได้แก่

3.1.3.1.1 อรรถลักษณะที่แสดงความสุภาพ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงความสามารถในการใช้คำลักษณะนามกับมนุษย์ในสังคม ส่วนมากเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กับกษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง พระสงฆ์และสามเณร เช่น พระองค์ องค์ รูป เป็นต้น เพื่อแสดงระดับชั้นในสังคมว่ามีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป จะใช้อรรถลักษณะว่า [+สุภาพ]

3.1.3.1.2 อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพของมนุษย์ในสังคมที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในเรื่องความเคารพนับถือ ถ้าบุคคลใดมีสถานภาพทางสังคมสูงซึ่งโดยส่วนมากแล้วจะหมายถึง กษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง พระสงฆ์ และสามเณร กล่าวคือ เป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพยกย่อง เป็นที่นับหน้าถือตาในสังคมเป็นกรณีพิเศษ จะใช้อรรถลักษณะว่า [+นับถือ]

3.1.3.1.3 อรรถลักษณะที่แสดงเพศ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงเพศของมนุษย์ในสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ เพศชาย จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ชาย] และเพศหญิง จะใช้อรรถลักษณะว่า [-ชาย]

3.1.3.1.4 อรรถลักษณะที่แสดงวัย อรรถลักษณะนี้ผู้วิจัยกำหนดเพิ่มขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างวัยของมนุษย์ คือ ผู้ใหญ่จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ผู้ใหญ่] และเด็กจะใช้อรรถลักษณะว่า [-ผู้ใหญ่]

3.1.3.2 อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม อรรถลักษณะประเภทนี้ใช้ได้ทั้งสิ่งที่เป็นมนุษย์และสิ่งของ ผู้วิจัยกำหนดอรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรมออกเป็น 5 อรรถลักษณะใหญ่ คือ

3.1.3.2.1 อรรถลักษณะที่แสดงวรรณกรรม หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะที่ใช้ในวรรณกรรม จะใช้อรรถลักษณะว่า [+วรรณกรรม]

อรรถลักษณะที่แสดงส่วนประกอบในวรรณกรรม หมายถึง สิ่งที่แสดงส่วนประกอบในวรรณกรรม เช่น บท ตอน ข้อ เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะส่วนประกอบใหญ่ เป็น [+ส่วนใหญ่] และจะใช้อรรถลักษณะส่วนประกอบย่อย เป็น [-ส่วนใหญ่]

3.1.3.2.2 อรรถลักษณะที่แสดงการทำอาหาร หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอาหารหรือการทำอาหารทั้งหมด ได้แก่ สิ่ง (ผลิตภัณฑ์) ที่ใช้ทำอาหาร อุปกรณ์ที่ใช้ทำอาหาร เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ทำอาหาร]

3.1.3.2.3 อรรถลักษณะที่แสดงการแต่งกาย หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการแต่งกาย เช่น เสื้อผ้า กางเกง กระโปรง รองเท้า ถุงเท้า เป็นต้น จะใช้อรรถ

ลักษณะว่า [+เครื่องแต่งกาย]

3.1.3.2.4 อรรถลักษณะที่เป็นเครื่องมือ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ปืน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการยิง มีด ดาบ ขวาน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัด สับ หรือฟัน แห และอวน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจับปลา เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [+เครื่องมือ]

3.1.3.2.5 อรรถลักษณะที่เป็นเครื่องดนตรี อรรถลักษณะนี้ ผู้วิจัยกำหนดเพิ่มขึ้นเพื่อแสดงลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรี ทั้งประเภทเครื่องสาย เครื่องตีและเครื่องเป่า จะใช้อรรถลักษณะว่า [+เครื่องดนตรี]

3.1.4 อรรถลักษณะที่แสดงสภาพการรวมกลุ่ม หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของวัตถุว่าเป็นหมวดหมู่หรือคู่กันของคน สัตว์ สิ่งของและพืช อรรถลักษณะนี้แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ การรวมเป็นคู่ และการรวมเป็นกลุ่ม

3.1.4.1 อรรถลักษณะที่แสดงการรวมกลุ่ม อรรถลักษณะประเภทนี้ จะใช้อรรถลักษณะว่า [+หมวดหมู่]

3.1.4.2 อรรถลักษณะที่แสดงการรวมคู่ อรรถลักษณะประเภทนี้ จะใช้อรรถลักษณะว่า [+คู่] แต่สิ่งของที่ไม่เข้ากันคู่ จะใช้อรรถลักษณะว่า [- คู่]

3.1.5 อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษหรือลักษณะเด่นเฉพาะของคำลักษณะนาม อรรถลักษณะนี้เป็นอรรถลักษณะที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เนื่องจากคำลักษณะนามบางคำมีลักษณะเด่นในด้านอื่นๆ ที่สำคัญ ดังนี้

3.1.5.1 อรรถลักษณะที่แสดงการบอกเวลา หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการบอกเวลา เช่น นาฬิกา เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะ [+เวลา]

3.1.5.2 อรรถลักษณะที่แสดงการเคลื่อนที่ หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษสิ่งที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะที่สามารถเคลื่อนที่ได้ ในที่นี้หมายถึงยานพาหนะทุกชนิด ได้แก่ รถไฟ รถยนต์ เรือและเครื่องบิน เป็นต้น นอกจากนั้นยังรวมถึงการเคลื่อนที่ของสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ และเมฆ เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [+เคลื่อนที่]

3.1.5.3 อรรถลักษณะที่แสดงเครื่องใช้ไฟฟ้า หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนทุกชนิด เช่น วิทยุ ตู้เย็น เตารีด คอมพิวเตอร์ เป็นต้น จะใช้อรรถลักษณะว่า [+ใช้ไฟฟ้า]

3.1.5.4 อรรถลักษณะที่แสดงแสงสว่าง หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษของสิ่งที่มีแสงสว่างในตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว และ

สิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้เกิดแสงสว่าง เช่น เทียน ตะเกียง หลอดไฟ เป็นต้น จะใช้วรรณลักษณะว่า [+มีแสงสว่าง]

3.1.5.5 วรรณลักษณะที่แสดงเส้นทาง หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษของสิ่งบางสิ่งที่มีความยาว เพื่อแสดงเส้นทางตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้าย ได้แก่ แม่น้ำ ลำธาร คลอง เป็นต้น จะใช้วรรณลักษณะว่า [+เส้นทาง]

3.1.5.6 วรรณลักษณะที่แสดงความเป็นของเหลว หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสภาพของสิ่งของตามธรรมชาติว่าเป็นของเหลว เช่น น้ำ จะใช้วรรณลักษณะว่า [+ของเหลว]

3.1.5.7 วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่ปกคลุม หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่ปกคลุมสิ่งก่อสร้างหรืออาคารที่มีฐานสี่เหลี่ยม ซึ่งในที่นี้หมายถึงหลังคา จะใช้วรรณลักษณะว่า [+มีหลังคา]

3.1.5.8 วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่หมุนวน หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่หมุนวนรอบแกนให้เป็นม้วน จะใช้วรรณลักษณะว่า [+ม้วน]

3.1.5.9 วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่ใช้ในครัวเรือน หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่เป็นเฟอร์นิเจอร์ เช่น เก้าอี้ เตียง เป็นต้น จะใช้วรรณลักษณะว่า [+เครื่องเรือน]

3.1.5.10 วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่เป็นเครื่องยนต์ หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสิ่งที่เป็นเครื่องยนต์ จะใช้วรรณลักษณะว่า [+เครื่องยนต์]

3.1.5.11 วรรณลักษณะที่แสดงทางคมนาคม หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงทางคมนาคมของยานพาหนะ มี 3 ประเภท ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ดังนั้นจะใช้วรรณลักษณะว่า [+ทางบก] [+ทางน้ำ] และ [+ทางอากาศ]

3.1.5.12 วรรณลักษณะที่แสดงสถานที่ หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงสถานที่ของสิ่งต่างๆ วรรณลักษณะประเภทนี้ใช้วรรณลักษณะว่า [+สถานที่]

3.1.5.13 วรรณลักษณะที่แสดงประเภท หมายถึง วรรณลักษณะที่บอกประเภท ใช้วรรณลักษณะว่า [+ประเภท]

3.1.5.14 วรรณลักษณะที่แสดงนามธรรม หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงนามธรรม ในคำลักษณนามของภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นที่มักใช้กับรูปธรรม แต่มีบางคำใช้กับนามธรรมได้บ้าง ใช้วรรณลักษณะว่า [+นามธรรม]

3.1.5.15 วรรณลักษณะที่แสดงภาษา หมายถึง วรรณลักษณะที่แสดงภาษาที่มักใช้ในภาษาเขียน ใช้วรรณลักษณะว่า [+ภาษาเขียน] และมักใช้ในภาษาพูด ใช้วรรณลักษณะว่า [- ภาษาเขียน]

3.1.5.16 วรรณลักษณะที่แสดงแถว หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกันเป็นแถวเป็นแนว จะใช้วรรณลักษณะว่า [+แถว]

3.1.5.17 วรรณลักษณะที่แสดงปรากฏการณ์ หมายถึง สิ่ง que แสดงปรากฏการณ์อย่างใด

อย่างหนึ่ง จะใช้วรรณลักษณ์ว่า [+ปรากฏการณ์]

วรรณลักษณ์ทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นนี้ คือ วรรณลักษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามแนว อัลลัน และ โซ รวมทั้งวรรณลักษณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเองตามความเหมาะสม ทั้งนี้วรรณลักษณ์ที่กำหนดนี้หมายถึง เฉพาะวรรณลักษณ์เด่นเท่านั้น ไม่ใช่วรรณลักษณ์แบบพรรณนาที่แจกความหมายย่อยของคำ ลักษณะนามคำนั้นทั้งหมด กล่าวคือ เกณฑ์ในการกำหนดวรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามแต่ละประเภท นั้น พิจารณาในแง่ของการเปรียบเทียบภาษาเพื่อให้เห็นลักษณะของคำลักษณะนาม ถ้าเห็นว่าชัดเจน เพียงพอแล้วก็ยุติแต่เพียงเท่านั้น ไม่ต้องพิจารณากำหนดวรรณลักษณ์เพิ่มเติมอีก ในการวิเคราะห์วรรณลักษณ์นั้น ผู้วิจัยจะใช้วรรณลักษณ์ที่มีค่าเดียว ทั้งเครื่องหมาย [+] และ เครื่องหมาย [-] แต่ถ้าหากว่า วรรณลักษณ์ใดประกอบด้วยความหมายที่มีคุณสมบัติเป็น 2 ค่า ผู้วิจัยใช้เครื่องหมาย [$\pm$] เพื่อแสดง ว่าคำลักษณะนามนั้นมีหรือไม่มีวรรณลักษณ์นั้น เช่น วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนาม “ตัว” มีวรรณลักษณ์ [$\pm$ ใหญ่] หมายความว่าคำลักษณะนาม “ตัว” สามารถใช้กับวัตถุหรือสิ่งของที่มีทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก แสดงว่าวรรณลักษณ์ของคำลักษณะนาม “ตัว” ประกอบด้วยความหมายที่มีคุณสมบัติ เป็น 2 ค่า คือ คำลักษณะนาม [+ใหญ่] และ [-ใหญ่]

3.1.6 รูปแบบตารางการเขียนชุดวรรณลักษณ์ของคำลักษณะนาม

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ตารางการเขียนชุดวรรณลักษณ์เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น ดังนี้

คำลักษณะนาม	
[$\pm$] วรรณลักษณ์	อธิบายการปรากฏของคำลักษณะนาม และตัวอย่าง

3.2 วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามของภาษาไทย

3.2.1 วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต ซึ่งหมายถึง คำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทใดประเภทหนึ่งได้เพียงเดียวเท่านั้น ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทเดียว จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ วรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทอมมนุษย์ และวรรณลักษณ์ของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์

4)

นาง				
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับหญิงสาวที่มีความชำนาญการในกิจกรรม			
[-ชาย]	นั้นๆ ที่เกี่ยวกับการแสดง เช่น			
[+ผู้ใหญ่]	หญิงสาว	1 นาง	นางละคร	3 นาง
[±นับถือ]	นางรำ	2 นาง		
[±สุภาพ]				

5)

พระองค์				
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับกษัตริย์ และเจ้านายชั้นสูง รวมทั้งพระเจ้า			
[±ชาย]	หรือพระพุทธเจ้า เช่น			
[±ผู้ใหญ่]	พระเจ้า	1 พระองค์	พระราชา	1 พระองค์
[+นับถือ]	พระมหากษัตริย์	1 พระองค์	พระเจ้าลูกเธอ	1 พระองค์
[+สุภาพ]				

6)

รูป				
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับพระสงฆ์และสามเณร เช่น			
[+ชาย]	พระสงฆ์	1 รูป		
[±ผู้ใหญ่]	สามเณร	1 รูป		
[+นับถือ]				
[+สุภาพ]				

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์เท่านั้นมีทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ คน ท่าน นาย นาง พระองค์ และรูป จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าวมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์เท่านั้น ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ มีดังนี้

- [+ชาย] คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะเพศชายเท่านั้น ได้แก่ นาย และรูป
- [-ชาย] คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะเพศหญิงเท่านั้น ได้แก่ นาง

[±ชาย] คำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง ได้แก่ คน ท่าน และพระองค์

2. อรรถลักษณะที่แสดงวัย มีดังนี้

[+ผู้ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น ได้แก่ นาย นาง และท่าน

[±ผู้ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ได้แก่ คน พระองค์ และรูป

3. อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม มีเพียงอรรถลักษณะเดียว คือ

[+นับถือ] คำลักษณนามที่แสดงให้เห็นว่าใช้กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงเท่านั้น ได้แก่ ท่าน พระองค์ และรูป

4. อรรถลักษณะที่แสดงความรู้สึก มีเพียงอรรถลักษณะเดียว คือ

[+สุภาพ] คำลักษณนามที่แสดงความรู้สึกซึ่งในที่นี้ถือว่า เป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กับ กษัตริย์ เจ้านายชั้นสูง พระสงฆ์ และสามเณรเท่านั้น ได้แก่ คำว่า พระองค์ และรูป

3.2.1.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์เท่านั้น มีเพียงคำเดียวคือ คน

7)

ตน					
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับพวักยักรัษ ฝิ ปี่ศำจ และเปรต รวมทั้งพวักที่มีลักษณะพิเศษ เช่น				
[±ชาย]					
[±นับถือ]	ฤษี	1 คน	ปี่ศำจ	2 คน	
	ฝิ	2 คน	ยักรัษ	2 คน	
	วิทยากร	1 คน	เปรต	2 คน	

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ประเภทเดียวมีเพียง 1 คำ คือ “คน” อรรถลักษณะเด่นที่แสดงลักษณะสำคัญของคำลักษณนาม “คน” มีดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ

[±ชาย] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า คำลักษณนาม คน ใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม

อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม

[±นับถือ] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า คำลักษณนาม คน ที่ใช้กับมนุษย์จำพวักยักรัษ ฝิ ปี่ศำจ และเปรต รวมทั้งพวักที่มีอิทธิฤทธิ์ อำภวะจะมีสถานภำพท่ำงสังคมสูงหรือมีสถานภำพท่ำงสังคมต่ำก็ได้ กล่าวคือ กลุ่มยักรัษ ฝิ ปี่ศำจ และเปรต มีอรรถลักษณะ [-นับถือ] ในขณะท่ำพวักภำยสิทธิ เช่น ฤษี

วิทยาธร มีอรรถลักษณะ [+นับถือ] แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่ามนุษย์ทั้งสองกลุ่มจะใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน แต่ก็มีสถานภาพทางสังคมที่ต่างกัน

3.2.1.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ คือ ตัวและเชือก

8)

ตัว	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับสัตว์ เช่น
[±ใหญ่]	หมา 2 ตัว ไก่ 2 ตัว
[+นับถือ]	ปลา 2 ตัว แมลง 2 ตัว
[±นก]	

9)

เชือก	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับช้างบ้านที่อาศัยอยู่ในเมืองเท่านั้น เช่น
[±ใหญ่]	ช้างบ้าน 2 เชือก
[+นับถือ]	
[+นก]	

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสัตว์มี 2 คำ อรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นว่าสัตว์ที่ใช้คำลักษณนามสัตว์ ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด

[+ใหญ่] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนาม “เชือก” จะใช้กับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น คือ ช้าง (เฉพาะช้างบ้าน) ช้างเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ ถ้าเทียบกับสัตว์ชนิดอื่น ถึงแม้จะรวมลูกช้างด้วยก็ยังไม่ถือว่าลูกช้างมีขนาดเล็กถ้าเทียบกับสัตว์บางชนิด

2. อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม

คำลักษณนาม “ตัว” ไม่มี [+นับถือ] แต่ “เชือก” มี [+นับถือ] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าต้องเป็นสัตว์ที่มีสถานภาพทางสังคมสูง คนจึงนับถือช้าง

3.2.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ หมายถึง คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทใดประเภทหนึ่งได้เพียงประเภท

เดียว ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คืออรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืช และอรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ

3.2.2.1 อรรถลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับพืชเท่านั้น ไม่ได้ใช้กับคำนามประเภทอื่น มีดังนี้

10)

ราก				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนรากของพืช หรือส่วนใต้สุดของต้นที่อยู่ติดกับดิน เช่น			
[-หัว]				
[±ยึดหยุ่น]	รากผักชี	1 ราก	รากไม้	1 ราก
[±ใหญ่]	รากบัว	1 ราก	รากกล้วย	1 ราก
[±ทำอาหาร]				

11)

ไหล				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนรากของพืชบางอย่าง ซึ่งเลื้อยหรือชอน			
[-หัว]	ไปแตกเป็นหน่อ เช่น			
[+ยึดหยุ่น]	ไหลบอน	1 ไหล		
[-ใหญ่]	ไหลบัว	1 ไหล		

12)

หัว				
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของพืชบางอย่างที่อยู่ใต้ดิน เช่น			
[±หัว]	หัวหอม	1 หัว	มันลำปะหลัง	1 หัว
[±ยึดหยุ่น]	หัวผักกาด	1 หัว	เผือก	1 หัว
[±ใหญ่]				
[+ทำอาหาร]				

13)

หน่อ	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่งอกจากกอหรือเหง้าของต้นใหญ่ เช่น หน่อไม้ 1 หน่อ
[-หัว]	
[±ยืดหยุ่น]	
[±ใหญ่]	
[+ทำอาหาร]	

14)

เหง้า	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนโคนลำต้นของพืชบางชนิด เช่น ขิง 1 เหง้า ข่า 1 เหง้า
[-หัว]	
[-ยืดหยุ่น]	
[+ใหญ่]	
[+ทำอาหาร]	

15)

แง่ง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่งอกเป็นแง่งออกมาจากเหง้าของพืช บางชนิด เช่น ขิง 1 แง่ง ขมิ้น 1 แง่ง ข่า 1 แง่ง
[-หัว]	
[-ยืดหยุ่น]	
[-ใหญ่]	
[+ทำอาหาร]	

16)

แขนง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของกิ่งไม้เล็กๆ ที่แตกใหม่จากลำของ ไม้พุ่มไม้ไผ่ เช่น ไม้ไผ่ 1 แขนง
[-หัว]	
[-ยืดหยุ่น]	
[-ใหญ่]	

17)

ทาง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของแขนงช่อดอกของหมากและ
[- หัว]	มะพร้าวที่ดอกตัวผู้ร่วงหมดแล้ว เช่น
[+ยืดยุ่น]	ทางหมาก 1 ทาง
[-ใหญ่]	ทางมะพร้าว 1 ทาง

18)

ทาง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับใบของพืชบางชนิด เช่น
[+หัว]	ใบกล้วย 1 ทาง
[+ แบน]	ใบหมาก 1 ทาง
[+ยืดยุ่น]	ใบมะพร้าว/ทางมะพร้าว 1 ทาง
[+ ใหญ่]	

19)

กลีบ	
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนดอกไม้ที่เรียงหรือซ้อนกันเป็นชั้นๆ
[+หัว]	รอบเกสร โดยปกติเป็นแผ่นบางๆ เช่น
[+ยืดยุ่น]	กลีบกุหลาบ 1 กลีบ กล้วยไม้ 1 กลีบ
[-ใหญ่]	กลีบดาวเรือง 1 กลีบ มะลิ 1 กลีบ
[± ทำอาหาร]	

20)

ช่อ	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนดอกของผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ ที่แตก
[+หัว]	ออกเป็นช่อเล็กๆ เช่น
[+ยืดยุ่น]	ช่อมะม่วง 1 ช่อ มะลิ 1 ช่อ
[-ใหญ่]	ช่อสะเดา 1 ช่อ กุหลาบ 1 ช่อ
[± ทำอาหาร]	

21)

ปลี	
[+โค้ง] [+หัว] [+ยืดหยุ่น] [-ใหญ่] [+ทำอาหาร]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนดอกของกล้วยที่ยังมีกาบหุ้มอยู่ เช่น ปลีกล้วย 3 ปลี

22)

ผล				
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับ ผลไม้ ทุกชนิด แต่ใช้คำลักษณนาม “ใบ”			
[±หัว]	หรือ”ลูก” แทนก็ได้ แต่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในที่นี้ เนื่องจากคำลักษณนาม			
[+ยืดหยุ่น]	ดังกล่าวสามารถใช้กับคำนามประเภทอื่นได้ เช่น			
[±ใหญ่]	ส้ม	1 ผล	แตงโม	2 ผล
[+ทำอาหาร]	มังคุด	1 ผล	สาลี่	2 ผล

23)

พู			
[+กลม] [+ หัว] [+ยืดหยุ่น] [+ใหญ่] [+ทำอาหาร]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนผลที่มีลักษณะนูนออกมา เช่น <table border="0" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <tr> <td>ทุเรียน</td><td>1 พู</td></tr> </table>	ทุเรียน	1 พู
ทุเรียน	1 พู		

24)

กาบ				
[+โค้ง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนเปลือกหุ้มชั้นนอกของผล ช่อดอก หรือ			
[±หัว]	ลำต้นของต้นไม้บางชนิด สามารถลอกออกได้ เช่น			
[±ยืดหยุ่น]	กาบมะพร้าว	1 กาบ	กาบกล้วย	2 กาบ
[±ใหญ่]	กาบหมาก	1 กาบ		

28)

จุก	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับหัวหอมหรือหัวกระเทียมที่มีดรวมกัน เช่น
[± หัว]	(จุก) กระเทียม 2 จุก
[- ยึดหยุ่น]	(จุก) หอม 2 จุก
[+ทำอาหาร]	

29)

ชีก	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่ได้จากการผ่าครึ่งหรือแบ่งครึ่ง
[± หัว]	ตามยาวของสิ่งนั้น เช่น
[- ยึดหยุ่น]	กะลา 2 ชีก แดงโม 3 ชีก
[± ใหญ่]	ไม้ไผ่ 2 ชีก
[± ทำอาหาร]	

30)

ยวง	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่เป็นเนื้อของขนุนเท่านั้น เช่น
[- หัว]	ขนุน 3 ยวง
[- ยึดหยุ่น]	
[+ทำอาหาร]	

31)

งวง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับพืชรูปทรงคล้ายงวง เช่น
[+ หัว]	งวงตาล 2 งวง
[± ยึดหยุ่น]	งวงมะพร้าว 2 งวง
[± ใหญ่]	งวงกล้วย 3 งวง
[+ทำอาหาร]	

32)

เต้า	
[+กลม]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช โดยเฉพาะกับพืชลูกตาล เช่น ตาล 3 เต้า
[+หัว]	
[+ยึดหยุ่น]	
[+ทำอาหาร]	

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืชประเภทเดียว มีทั้งหมด 23 คำ ได้แก่ ราก ไหล หัว หน่อ เหง้า แ่ง แขนง หาง ทาง กลีบ ช่อ ปลี ผล พู จาว ยวง กาบ จุก ชีก งวง ผัก เต้า และเมล็ด จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามคำเดียว มีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืช ได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างมีมิติและไม่มีมิติ มีดังนี้

[+ยาว] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีรูปร่างยาว ได้แก่ ราก ไหล หน่อ เหง้า แ่ง แขนง หาง ทาง ช่อ งวง และผัก

[+กลม] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีรูปร่างกลม ได้แก่ หัว ผล พู จาว ยวง และเมล็ด

[+แบน] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีรูปร่างแบน ได้แก่ ทางและกลีบ

[±แบน] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจจะมีการรูปร่างแบนหรือไม่แบนก็ได้ คือ ผัก

[+โค้ง] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีเปลือกนอก ได้แก่ ปลี และกาบ

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ มีดังนี้

[+ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถหักงอได้ ได้แก่ ไหล หัว หาง ทาง กลีบ ช่อ ปลี ผล พู จาว ยวง และผัก

[- ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่ไม่สามารถหักงอได้ ได้แก่ แขนง แ่ง และ เหง้า

[±ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจจะหักงอได้ หรือหัก งอ ไม่ได้ ได้แก่ ราก หน่อ กาบ งวง และเมล็ด

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุ มีดังนี้

[+ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ เหง้า ทาง และพู

[- ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีขนาดเล็ก ได้แก่ ไหล แ่ง แขนง หาง

กลีบ ช่อ ปลี จาว และยวง

[± ใหญ่] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจมีขนาดใหญ่หรือเล็ก ได้แก่ ราก หัว หน่อ ผล กาบ ชีก ยวง ฝักและเมล็ด

4. วรรณลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[+ หัว] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อยู่ส่วนหัวหรือส่วนยอด ในที่นี้หมายถึง ตั้งแต่ส่วนที่อยู่บริเวณดอกและผลซึ่งอยู่ส่วนหัวของพืช ได้แก่ หาง ทาง กลีบ เต้า ช่อ ปลี พู จาว ยวง ยวง และฝัก

[- หัว] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อยู่ส่วนท้าย ในที่นี้หมายถึง ตั้งแต่ส่วนกึ่งถึงราก ได้แก่ ราก ไหล หน่อ เหง้า แง่ง และแขนง

[± หัว] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจจะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่ ผล กาบ จุก ชีก หัวและเมล็ด

5. วรรณลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[+ ทำอาหาร] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถนำมาใช้ทำอาหารได้ ได้แก่ หน่อ เหง้า แง่ง กลีบ ช่อ ปลี ผล พู จาว ยวง ยวง และฝัก

[± ทำอาหาร] คำลักษณะนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถนำมาใช้ทำอาหารหรือไม่สามารถนำมาใช้ทำอาหาร ได้แก่ ราก กลีบ และเมล็ด

3.2.2.2 วรรณลักษณะของคำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของ คำลักษณะนามที่ใช้กับสิ่งของเท่านั้น มีดังนี้

33)

เส้น				
[+ ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างยาวเป็นเส้นตรงขนาดเล็ก			
[± ยืดหยุ่น]	ไม่กว้างและไม่หนา เช่น			
[- ใหญ่]	เชือก	1 เส้น	เส้นผม	1 เส้น
	ด้าย	1 เส้น	ลวด	2 เส้น
	โซ่	1 เส้น	เข็มขัด	2 เส้น

34)

สาย				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่แนวหรือเส้นยาว ขนาดใหญ่ กว้าง			
[±ยืดหยุ่น]	และหนา เช่น			
[+ใหญ่]	สายสะพาน	1 สาย	แม่น้ำ	2 สาย
[±เส้นทาง]	ถนน	1 สาย	คลอง	2 สาย

35)

ขบวน				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่มีล้อสำหรับเคลื่อนที่ไป			
[-ยืดหยุ่น]	ตามรางเหล็ก ในที่นี้ใช้เฉพาะรถไฟเท่านั้น เช่น			
[± ใหญ่]	รถไฟ	1 ขบวน		
[+เคลื่อนที่]	เรือ	2 ขบวน		
[±เครื่องยนต์]				

36)

คัน				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่มีล้อสำหรับเคลื่อนที่ไป			
[-ยืดหยุ่น]	ตามถนน สิ่งที่พักอาหารและใช้ในครัวเรือน รวมทั้งร่มกันฝน และเครื่องดนตรี			
[± ใหญ่]	ด้วย เช่น			
[±เครื่องยนต์]	รถยนต์	1 คัน	ซัอน	2 คัน
[±เคลื่อนที่]	รถจักรยานยนต์	1 คัน	ล้อม	2 คัน
[+เครื่องมือ]	รถจักรยาน	1 คัน	ร่ม	3 คัน
[±ทำอาหาร]	รถสามล้อ	2 คัน	ซอ	3 คัน

37)

เล่ม				
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่ใช้สัตว์ลาก อาวุธมีคม			
[±แบน]	สมุดหนังสือ และเทียน เช่น			
[±ยืดหยุ่น]	เกวียน	1 เล่ม	ขวาน	2 เล่ม
[±ใหญ่]	ดาบ	1 เล่ม	หนังสือ	2 เล่ม
[+เครื่องมือ]	มีด	1 เล่ม	เทียน	3 เล่ม
[±ทำอาหาร]				

38)

ฉบับ				
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน มีทั้งขนาดใหญ่และ			
[+ยืดหยุ่น]	ขนาดเล็ก เช่น			
[±ใหญ่]	จดหมาย	1 ฉบับ	สลากกินแบ่งรัฐบาล	2 ฉบับ
	รายงาน	1 ฉบับ	หนังสือพิมพ์	3 ฉบับ
	หนังสือเดินทาง	2 ฉบับ		

39)

ช่อง				
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบนและน้ำหนักเบา ใน			
[+ยืดหยุ่น]	ที่นี้ใช้กับช่องที่ใส่จดหมายหรือธนบัตร เช่น			
[- ใหญ่]	ช่องจดหมาย	1 ช่อง	ช่องผ้าปา	2 ช่อง
	ช่องกุญ	1 ช่อง		

40)

บาน				
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน มีขนาดใหญ่ ทำด้วย			
[-ยืดหยุ่น]	ไม้หรือกระจก เช่น			
[+ใหญ่]	(บาน) ประตู	1 บาน	(บาน) กระจก	1 บาน
	(บาน) หน้าต่าง	1 บาน		

41)

แผ่น			
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน มีทั้งขนาดใหญ่และ		
[±ยืดหยุ่น]	เล็ก ทำด้วยกระดาษไม้ หรือกระจก เช่น		
[±ใหญ่]	แผ่นกระดาษ	1 แผ่น	รูปถ่าย 2 แผ่น
	(แผ่น) กระดาน	1 แผ่น	ภาพถ่าย 2 แผ่น
	(แผ่น) กระจก	1 แผ่น	

42)

ผืน			
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน มีทั้งขนาดใหญ่		
[±ยืดหยุ่น]	และเล็ก ทำด้วยผ้าสามารถพับได้ เช่น		
[±ใหญ่]	ผ้าห่ม	1 ผืน	ผ้าพันคอ 2 ผืน
[+เครื่องแต่งกาย]	ผ้าเช็ดตัว	1 ผืน	ผ้าเช็ดหน้า 2 ผืน

คำลักษณนาม “ผืน” มีอรรถลักษณะ [+เครื่องแต่งกาย] เนื่องจากทำจากสิ่งที่ทำจากผ้าทั้งหมด และใช้เป็นเครื่องแต่งกายได้ เพื่อแสดงความแตกต่างกับคำลักษณนาม “แผ่น” ซึ่งมีอรรถลักษณะเด่น [+แบน] เหมือนกัน

43)

ปิ่น	
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน และคมในที่นี้
[-ยืดหยุ่น]	หมายถึงเลื่อยเท่านั้น เช่น
[+ใหญ่]	เลื่อย 1 ปิ่น
[+เครื่องมือ]	

44)

เหรียญ			
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเหรียญโลหะที่มีรูปร่างกลม เช่น		
[-ยืดหยุ่น]	เหรียญบาท	1 เหรียญ	เหรียญเงิน 2 เหรียญ
[-ใหญ่]	เหรียญทอง	1 เหรียญ	เหรียญกษาปณ์ 2 เหรียญ

45)

หยด				
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างโค้ง มีขนาดเล็กเป็น			
[- ใหญ่]	ของเหลว เช่น			
[+ของเหลว]	หยดน้ำตา	1 หยด	น้ำฝน	2 หยด
[± ทำอาหาร]	หยดเลือด	1 หยด	น้ำตา	2 หยด
	น้ำหมึก	2 หยด		

46)

ฟอง				
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปโค้งเป็นวงรี เช่น			
[- ยึดหยุ่น]	ไข่ไก่	1 ฟอง		
[± ใหญ่]	ไข่เป็ด	1 ฟอง		
[± ทำอาหาร]	ฟองสบู่	2 ฟอง		

47)

ก้อน				
[+โค้ง]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปโค้ง ทั้งที่แข็งหรือไม่แข็ง และ			
[± ยึดหยุ่น]	กินได้หรือกินไม่ได้ เช่น			
[± ใหญ่]	ขนมปัง	1 ก้อน	ยางลบ	2 ก้อน
[± ทำอาหาร]	เค้ก	1 ก้อน	ถ่านไฟฉาย	3 ก้อน
[± เคลื่อนที่]	เนย	2 ก้อน	สบู่	3 ก้อน
	น้ำแข็ง	2 ก้อน	เมฆ	3 ก้อน

48)

เลา	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ภายในกลวง ยาว แข็ง ทำด้วยไม้
[+ยาว]	เป่าได้ เช่น
[-ยัดหยุ่น]	ขลุ่ย 1 เลา
[-ใหญ่]	ปี่ 1 เลา
[+เครื่องดนตรี]	

49)

กระบอก	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ภายในกลวง อาจจะยาว หรือไม่
[±ยาว]	ยาวก็ได้ แข็ง หนา มีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก อาจจะทำด้วยไม้หรือไม่ได้ทำด้วย
[-ยัดหยุ่น]	ไม้ก็ได้ เช่น
[±ใหญ่]	กระบอกไม้ไผ่ 1 กระบอก ไฟฉาย 3 กระบอก
[+ เครื่องมือ]	ปี่ 2 กระบอก

50)

ม้วน	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของที่จัดให้เป็นม้วนภายในกลวง เช่น
[±ยาว]	ม้วนผ้า 1 ม้วน กระดาษชำระ 2 ม้วน
[+ยัดหยุ่น]	ม้วนกระดาษ 1 ม้วน ฟิล์ม 2 ม้วน
[+ใหญ่]	

51)

มวน	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ภายในกลวง มีไส้ เป็นยาเสพติด
[-ยาว]	ในที่นี้หมายถึงบุหรี่ยี่ห้อหนึ่ง เช่น
[+ยัดหยุ่น]	บุหรี่ยี่ห้อ 2 มวน
[-ใหญ่]	

52)

หลอด	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ภายในกลวง ยาว ใช้กับหลอดไฟ
[+ยาว]	เช่น
[- ยึดหยุ่น]	หลอดไฟ 1 หลอด
[± ใหญ่]	ไฟนีออน 1 หลอด
[± มีแสงสว่าง]	หลอดกาแฟ 2 หลอด

53)

ขด	
[+วงแหวน]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่พันกันเป็นวง เช่น
[± ยาว]	ขดลวด 1 ขด
[- ยึดหยุ่น]	เชือก 2 ขด
[± ใหญ่]	ลวดดอไม้หว 2 ขด

54)

พับ	
[+ยึดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เรียกชื่อฐานของผ้าหรือกระดาษ
[+แบน]	เช่น
[± ใหญ่]	กระดาษ 1 พับ
	ผ้า 2 พับ

55)

ท่อน	
[- ยึดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นแท่งตรงหรือมีลำ
[+ยาว]	ต้นคล้ายพีช เช่น
[± ใหญ่]	ท่อนไม้ 1 ท่อน ฟืน 2 ท่อน
	ท่อน 1 ท่อน ไม้ 2 ท่อน

56)

ท่อ	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นกลวงและยาว เช่น
[±ยืดหยุ่น]	ท่อแก้ว 1 ท่อ
[+ยาว]	ท่อน้ำประปา 2 ท่อ
[±ใหญ่]	ท่อยาง 3 ท่อ

57)

แท่ง	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ตันเป็นแท่งยาว เช่น
[-ยืดหยุ่น]	ดินสอ 1 แท่ง
[±ใหญ่]	ทอง 1 แท่ง
[± เครื่องมือ]	เหล็ก 2 แท่ง

58)

ด้าม	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นแท่งยาว เช่น
[-ยืดหยุ่น]	ปากกา 1 ด้าม
[-ใหญ่]	ตะบอง 2 ด้าม
[+เครื่องมือ]	พู่กัน 2 ด้าม

59)

เรือน	
[- ยืดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเครื่องบอกเวลาซึ่งมีทั้งแบบแขวนตั้ง
[± ใหญ่]	โต๊ะและใส่ข้อมือ เช่น
[+บอกเวลา]	นาฬิกาข้อมือ 1 เรือน
[+เครื่องมือ]	นาฬิกาตั้งโต๊ะ 2 เรือน

60)

เครื่อง				
[- ยึดหยุ่น] [± ใหญ่] [± ใช้ไฟฟ้า]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าหรือไม่ใช้ไฟฟ้าก็ได้			
	เช่น			
	เครื่องคิดเลข	1 เครื่อง	วิทยุ	2 เครื่อง
	เตารีดไฟฟ้า	1 เครื่อง	โทรทัศน์	2 เครื่อง

61)

หลัง				
[+ฐานสี่เหลี่ยม] [± ยึดหยุ่น] [± ใหญ่] [± มีหลังคา]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีฐานเป็นสี่เหลี่ยม มีความแข็งแรงก็ได้หรือไม่มีความแข็งแรงก็ได้ เช่น			
	มุ้ง	1 หลัง	บ้าน	2 หลัง
	เปียนโน	1 หลัง	ศาลา	2 หลัง

62)

กล้อง				
[+ กลวง] [+ ยาว] [- ยึดหยุ่น] [± ใหญ่] [+ เครื่องมือ]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับวัตถุลักษณะกลวง เช่น			
	กล้องถ่ายรูป	2 กล้อง		
	กล้องยาสูบ	3 กล้อง		
	กล้องจุลทรรศน์	3 กล้อง		

63)

กลัก				
[- ใหญ่] [- ยึดหยุ่น] [+ เครื่องมือ]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปคล้ายกล่องสำหรับบรรจุของเล็กๆ น้อยๆ เช่น			
	ไม้ขีดไฟ 3 กลัก			

64)

ข้าง				
[- คู่]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับจำนวนย่อยของ ของสิ่งเดียวกันที่			
[± ยาว]	เข้าคู่กัน เช่น			
[± แบน]	ถุงเท้า	1 ข้าง	ตะเกียบ	1 ข้าง
[± ยึดหยุ่น]	รองเท้า	1 ข้าง	ไม้รับคู่	1 ข้าง
[- ใหญ่]	ถุงมือ	1 ข้าง		

65)

จุด	
[+กลม]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับรอยหรือแฉกที่มีลักษณะกลม เช่น
[- ใหญ่]	ซี่แมลงวัน 3 จุด

66)

ชี้	
[+แถว]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเล็ก ยาว ตั้งเรียงกัน
[- ยึดหยุ่น]	เป็นแถว เช่น
[- ใหญ่]	ฟัน 2 ชี้ กระดุกชี้โครง 3 ชี้

67)

ตั้ง	
[± ยาว]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ตั้งไว้ ซึ่งเกี่ยวกับสภาวะของ
[± แบน]	สิ่งของ เช่น
[± ยึดหยุ่น]	กระดาษ 1 ตั้ง
[± ใหญ่]	หนังสือ 2 ตั้ง

68)

ดัด	
[+แถว]	ปรากฏพร้อมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เรียงกันเป็นแถวเป็นแนว เช่น
[+ยาว]	ปลาย่าง 3 ดัด ลูกปัด 3 ดัด
[±ยืดหยุ่น]	กระสุน 3 ดัด

69)

ด้าน	
[±แบน]	ปรากฏพร้อมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับฝ่าย ทางหรือส่วน เช่น
[- ยืดหยุ่น]	ผนัง 4 ด้าน
[±ใหญ่]	ระเบียง 2 ด้าน

70)

ตึก	
[+ฐานสี่เหลี่ยม]	ปรากฏพร้อมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นอาคารใหญ่หรือสูง เช่น
[- ยืดหยุ่น]	ตึกระฟ้า 2 ตึก
[+ใหญ่]	อาคาร 3 ตึก
[+มีหลังคา]	

71)

แถบ	
[+ยาว]	ปรากฏพร้อมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างยาวและแบนเป็น
[+แบน]	เส้นตรงขนาดเล็ก ไม่กว้างและไม่หนา เช่น
[+ยืดหยุ่น]	แถบบันทึกภาพ 1 แถบ
[- ใหญ่]	ริบบิ้น 2 แถบ

72)

ปลอก	
[+วงแหวน]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นห่วงหรือวงแหวน เช่น
[±ยึดหยุ่น]	ปลอกนิ้วมือ 2 ปลอก
[- ใหญ่]	แขนทุกซ์ 3 ปลอก
[±เครื่องมือ]	

73)

ปุ่ม	
[+โค้ง]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับของที่นูนขึ้นจากพื้นเดิม เช่น
[+หัว]	ตาตุ่ม 1 ปุ่ม
[- ยึดหยุ่น]	ตานกแก้ว(ส่วนของต้นไม้) 1 ปุ่ม
[- ใหญ่]	

74)

ผูก	
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับคัมภีร์เอกสารใบลานที่ผูกไว้ด้วยกัน
[±ยึดหยุ่น]	เช่น
[- ใหญ่]	คัมภีร์ใบลาน 3 ผูก

75)

ฝา	
[±แบน]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับเครื่องปิดภาชนะต่างๆ หรือสิ่งอื่นที่มี
[- ยึดหยุ่น]	ลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น
[± ใหญ่]	กระโปรงรถ 1 ฝา
	ฝาเบียร์ 2 ฝา

76)

แผง				
[+แถว]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของที่เรียงเป็นแผง			
[±แบน]	แผงลอย	3 แผง	แผงคอเสื้อ	1 แผง
[±วงแหวน]	ล๊ับแล	3 แผง	ฉากตั้ง	2 แผง
[±ยึดหยุ่น]				

77)

ไม้				
[+ยาว]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เสียบ ประคบ หรือมีแกนในเป็น			
[- ยึดหยุ่น]	ไม้ เช่น			
[- ใหญ่]	หมูปิ้ง	3 ไม้	ปลาย่าง	3 ไม้
[+ทำอาหาร]	สะเต๊ะ	10 ไม้		

78)

งู				
[+กลม]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นรูเส้นเล็กๆ หมายถึงตามด			
[-ใหญ่]	เท่านั้น เช่น			
	ตามด	2 งู		

79)

ล้อ				
[+วงแหวน]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นวงแหวน ในที่นี้หมายถึงล้อ			
[+ยึดหยุ่น]	รถยนต์เท่านั้น เช่น			
[±ใหญ่]	รถ	3 ล้อ	รถ	10 ล้อ

80)

โลง	
[+ ยาว]	ปรากฏรวมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับหีบสำหรับบรรจุศพ เช่น
[- ยึดหยุ่น]	โลงผี 2 โลง
[+ ใหญ่]	โลงศพ 2 โลง

81)

สิ่ง	
[± กลม]	ปรากฏรวมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ใช้ถวายเป็นที่ เช่น
[± ใหญ่]	เครื่องเช่น 3 สิ่ง

82)

หลัก	
[+ แบน]	ปรากฏรวมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับศิลาจารึกเท่านั้น เช่น
[- ยึดหยุ่น]	ศิลาจารึก 3 หลัก
[± ใหญ่]	

83)

ชั้น	
[± แบน]	ปรากฏรวมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ซ้อนกันหรือเครื่องใช้มีพื้นซ้อน
[± ฐานสี่เหลี่ยม]	กันโดยมากตั้งอยู่กับพื้น เช่น
[± ยึดหยุ่น]	บ้าน 2 ชั้น ชั้นวางหนังสือ 3 ชั้น
[± ใหญ่]	บันได 3 ชั้น ตา 2 ชั้น

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของประเภทเดียว มีทั้งหมด 51 คำ ได้แก่ เส้น สาย ขบวน คัน เล่ม ฉบับ ซอง แผ่น บาน ผืน ปืน เหยี่ยว หยด ฟอง ก้อน เล้า กระบอก ม้วน มวน หลอด ขด พับ ท่อน ท่อ แท่ง ด้าม เรือน เครื่อง หลัง กล้อง กลัก ข้าง จุด ชี ตั่ง ตับ ด้าน ตึก แถบ ปลูก ปุ่ม ผูก ฝา แผง ไม้ ฐ ล้อ โลง สิ่ง หลัก และชั้น จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนาม ดังกล่าวมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของประเภทเดียวได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างมีมิติและไม่มีมิติ มีดังนี้

[+ยาว] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีรูปร่างยาว ได้แก่ เส้น สาย ขบวน คัน เล่ม เล้า หลอด
ท่อน แท่ง และด้าม

[- ยาว] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่ไม่รูปร่างยาว คือ มวน

[±ยาว] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีรูปร่างยาวหรือไม่ยาวก็ได้ ได้แก่ กระบอกและ
ม้วน

[+กลม] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีรูปร่างกลม ได้แก่ เหยียนและหยด

[+แบน] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีรูปร่างแบน ได้แก่ ฉบับ ซอง แผ่น บาน ผืน ปืน และพับ

[+โค้ง] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีภายนอกโค้ง ได้แก่ ฟอง และก้อน

[+กลวง] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีภายในกลวง ได้แก่ เล้า กระบอก ม้วน มวน และหลอด

[+วงแหวน] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีลักษณะเป็นวงแหวน ได้แก่ วงและขด

[+ฐานสี่เหลี่ยม] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นฐานสี่เหลี่ยม ได้แก่ หลัง

[±ฐานสี่เหลี่ยม] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นฐานสี่เหลี่ยม หรือไม่มีฐานสี่เหลี่ยมก็ได้
ได้แก่ ชั้น

[±เครื่องมือ] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นเครื่องมือ หรือไม่ใช่เครื่องมือก็ได้ ได้แก่ แท่ง

[+เครื่องดนตรี] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นเครื่องดนตรี ได้แก่ เล้า

[±เครื่องดนตรี] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นเครื่องดนตรี หรือไม่ใช่เครื่องดนตรีก็ได้ ได้แก่

คัน

[±เครื่องเรือน] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นเครื่องเรือน หรือไม่ใช่เครื่องเรือนก็ได้ ได้แก่

เรือน

2. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[+ บอกเวลา] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่ง时报เวลา คือ เรือน

[+เคลื่อนที่] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้ คือ ขบวน

[±เคลื่อนที่] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้หรือไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ได้แก่

คัน และก้อน

[±ใช้ไฟฟ้า] คำลักษณะนามที่เข้ากับอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าหรือไม่ใช้ไฟฟ้าก็ได้ คือ เครื่อง

[±มีแสงสว่าง] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีแสงสว่างหรือไม่มีแสงสว่างก็ได้ คือ หลอด

[±เส้นทาง] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งแสดงเส้นทางหรือไม่แสดงเส้นทางก็ได้ คือ สาย

[+ของเหลว] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่เป็นของเหลว คือ หยด

[±มีหลังคา] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีหลังคาหรือไม่มีหลังคาก็ได้ คือ หลัง

3.2.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต หมายถึง คำลักษณนามที่สามารถใช้กับคำนามที่แตกต่างกันได้ทั้งสองประเภทโดยไม่ได้มีการเปรียบเทียบส่วนใดส่วนหนึ่ง แต่พิจารณาเพียงว่ามีอรรถลักษณะเด่นอะไรที่ร่วมกัน อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต มี 2 ประเภท คือ อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ และมนุษย์และสิ่งของ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้มี 4 คำ คือ ดวง ปาก ชุด และวง

84)

ดวง			
1. มนุษย์			
[+กลม]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับวิญญาณ เช่น		
[+มีชีวิต]	วิญญาณ	1 ดวง	
[±ชาย]			
[±ผู้ใหญ่]			
[+มีแสงสว่าง]			
2. สิ่งของ			
[+กลม]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม มีแสงสว่าง และ		
[±ใหญ่]	แสงตมปี เช่น		
[+มีแสงสว่าง]	ดวงอาทิตย์	1 ดวง	ตะเกียง 2 ดวง
	ดวงจันทร์	1 ดวง	โคมไฟ 2 ดวง
	ดาวเทียม	2 ดวง	แสงตมปี 3 ดวง

87)

วง	
1. มนุษย์	
[+มีชีวิต] [+หมวดหมู่] [±ชาย] [±ผู้ใหญ่]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับคนที่อยู่รวมกันหลายคนเพื่อเล่นอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เช่น นักดนตรี 2 วง
2. สิ่งของ	
[+วงแหวน] [- ยึดหยุ่น] [±ใหญ่] [±เครื่องแต่งกาย]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นห่วงหรือวงแหวน เช่น วงล้อ 1 วง กำไล 2 วง แหวน 1 วง

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์และสิ่งของ หรืออมนุษย์และสิ่งของ อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะร่วมกันระหว่างคำนามหลายประเภท อรรถลักษณะเด่นอื่นๆ ที่แสดงลักษณะสำคัญของคำลักษณนามคำนั้น มีดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ

[±ชาย] คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์หรืออมนุษย์ ใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง คือ ดวงปาก ชูด และวง

2. อรรถลักษณะที่แสดงวัย

[±ผู้ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์หรืออมนุษย์ ใช้ได้ทั้งวัยผู้ใหญ่และวัยเด็ก คือ ดวงปาก ชูด และวง

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุ

[±ใหญ่] คำลักษณนาม ที่ใช้กับสิ่งของ ใช้ได้ทั้งสิ่งของที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คือ ดวงปาก และวง

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ

[+แสงสว่าง] คำลักษณนาม ดวง ที่ใช้กับมนุษย์ และสิ่งของแสดงลักษณะพิเศษ คือ เป็นสิ่งที่มีแสงสว่างในตัวเอง หรือสามารถทำให้เกิดแสงสว่างได้

[+หมวดหมู่] คำลักษณนาม ชูด ที่ใช้กับสิ่งของ และ วง ที่ใช้กับมนุษย์ของแสดงลักษณะพิเศษ คือ เป็นสิ่งที่เป็นหมวดหมู่

[±เครื่องแต่งกาย] คำลักษณนาม วง ที่ใช้กับสิ่งของแสดงลักษณะพิเศษ คือ เป็นสิ่งที่ใช้แต่ง

กายก็ได้ หรือ ไม่ใช่แต่กายก็ได้

3.2.4 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ

คำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ ในที่นี้หมายถึงคำลักษณนามที่สามารถใช้ได้กับพืชและสิ่งของ อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ ประเภทนี้ ได้แก่

88)

แวน			
1. พืช			
[+แบน] [- ใหญ่] [+ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับสิ่งกลมๆ ที่ตัดออกตามขวางเป็นชิ้นบางๆ เช่น		
	ชิง	3 แวน	บอระเพ็ด 3 แวน
	กระเทียม	3 แวน	มันเทศ 3 แวน
	ข่า	3 แวน	
2. สิ่งของ			
[+แบน] [- ใหญ่] [+ทำอาหาร]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งกลมๆ ที่ตัดออกตามขวางเป็นชิ้นบางๆ เช่น		
	บั้ง (เนื้อปลา)	3 แวน	

89)

กึ่ง			
1. พืช			
[+ยาว] [- ห้วน] [± ยึดหยุ่น] [± ใหญ่]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของพืชที่แยกออกจากต้น เช่น		
	กึ่งไม้	1 กึ่ง	มะนาว 1 กึ่ง
	มะม่วง	1 กึ่ง	
2. สิ่งของ			
[+ยาว] [- ห้วน] [- ยึดหยุ่น] [+ใหญ่]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับรูปร่างคล้ายคลึงกับกึ่ง เช่น		
	งาช้าง	2 กึ่ง	

90)

ขึ้น	
1. พืช	
[- ใหญ่] [+แบน] [+ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนย่อยที่ตัด แล่ หั่น แบ่ง หรือแยก ออกมาส่วนใหญ่ เช่น (ขึ้น)แตงโม 2 ขึ้น (ขึ้น)มะละกอ 3 ขึ้น
2. สิ่งของ	
[- ใหญ่] [±แบน] [±ทำอาหาร]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับก้อนหรือแผ่นเล็กที่ตัด ออกจากส่วน ใหญ่ เช่น เนื้ปลา 3 ขึ้น กระดูก 2 ขึ้น เค้ก 2 ขึ้น

3.2.5 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือน สิ่งมีชีวิต

คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต ในที่นี้หมายถึง คำ
ลักษณนามที่สามารถใช้ได้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตซึ่งถูกเปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต เนื่องจากมี
ลักษณะร่วมบางประการที่เหมือนกับสิ่งมีชีวิต ทั้งนี้อาจจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ที่ถูกนำมา
เปรียบเทียบส่วนใดส่วนหนึ่งให้เหมือนกับสิ่งมีชีวิต ดังนั้น คำลักษณนามประเภทนี้จึงถือว่าใช้กับ
คำนามได้มากกว่า 1 ประเภท อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือน
สิ่งมีชีวิต จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.2.5.1 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์
หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพ
แทนมนุษย์ มีเพียง 1 คำ คือ องค์

91)

องค์	
1. มนุษย์	
[+มีชีวิต] [±ชาย] [±ผู้ใหญ่] [+นับถือ] [+สุขภาพ]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับกษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง รวมทั้งพระเจ้า หรือพระพุทธรูป พระสงฆ์ และสามเณร เช่น พระเจ้า 1 องค์ พระราชินี 1 องค์ พระพุทธรูป 1 องค์ พระสงฆ์ 2 องค์ พระมหากษัตริย์ 1 องค์ สามเณร 2 องค์
2. อมนุษย์	
[+มีชีวิต] [±ชาย] [±ผู้ใหญ่] [+นับถือ] [+สุขภาพ] [+มีแสงสว่าง]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทอมนุษย์ ใช้กับเทวดา และนางฟ้า เช่น เทวดา 1 องค์ นางฟ้า 2 องค์
3. รูปเคารพแทนมนุษย์	
[+เปรียบมนุษย์และ อมนุษย์(รูปร่าง)] [±ชาย] [+ผู้ใหญ่] [+นับถือ] [+สุขภาพ]	3. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ใช้กับรูปเคารพที่เป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธรูป หรือผู้ศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ เช่น พระพุทธรูป 1 องค์ รูปศักดิ์สิทธิ์ 1 องค์ เทวรูป 1 องค์ เจ้าแม่กวนอิม 1 องค์

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ มีเพียง 1 คำ คือ องค์ จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าวจะเห็นว่า รรถลักษณะ [+เปรียบมนุษย์และอมนุษย์ (รูปร่าง)] ของคำลักษณนาม “องค์” ที่ใช้กับคำนามประเภทสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์เป็นรรถลักษณะที่แสดงลักษณะร่วมกับรรถลักษณะ [+มีชีวิต] ของคำลักษณนาม “องค์” ที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ และอมนุษย์ เนื่องจากมีลักษณะร่วมหรือลักษณะเด่นร่วมกันบางประการ กล่าวคือ สัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ เช่น พระพุทธรูป มีลักษณะที่คล้ายกับมนุษย์และอมนุษย์ คือ มีส่วนของร่างกาย ได้แก่ ลำตัว แขน และขา

เหมือนมนุษย์ และอมมนุษย์ ดังนั้นจึงเปรียบเทียบว่ามีลักษณะที่เหมือนมนุษย์ และอมมนุษย์ นอกจากนั้นยังถือว่า พระพุทธรูปเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงใช้กับคำลักษณนาม “องค์” เหมือนกษัตริย์และเทวดา ดังจะเห็นได้ว่า คำนามทั้ง 3 ประเภท มีอรรถลักษณะ [+นับถือ] ซึ่งเป็นอรรถลักษณะที่แสดงความเคารพนับถือร่วมกัน รวมทั้งยังมีอรรถลักษณะ [+สุภาพ] ที่แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนาม “องค์” เป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้เป็นทางการร่วมกันด้วย

อย่างไรก็ตามมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างบางอย่างเมื่อนำคำลักษณนาม “องค์” ไปใช้กับคำนามทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวดังนี้

3.2.5.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมมนุษย์ และสิ่งของ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมมนุษย์ และสิ่งของมีเพียง 1 คำ คือ ตัว

92)

ตัว				
1. สัตว์				
[+มีชีวิต]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับสัตว์ ทุกชนิด ยกเว้นช้างบ้าน			
[±ใหญ่]	เช่น			
[+นับถือ]	กระต่าย	1 ตัว	แมว	2 ตัว
	สุนัข	1 ตัว	ช้างป่า	2 ตัว
2. อมนุษย์				
[+เปรียบสัตว์ (ของต่ำ)]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทอมนุษย์ ใช้กับยักษ์ ผี ปีศาจและเปรต			
[+มีชีวิต]	เช่น			
[±ชาย]	ยักษ์	1 ตัว	ปีศาจ	2 ตัว
[±ผู้ใหญ่]	ผี	1 ตัว	เปรต	2 ตัว
[±ใหญ่]				
3. สิ่งของ				
[+เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)]	3. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้ เตียง			
[±หัว]	และตู้ เช่น			
[±แบน]	เสื้อผ้า	1 ตัว	เก้าอี้	2 ตัว
[±ยืดหยุ่น]	กางเกง	1 ตัว	เตียง	3 ตัว
[±ใหญ่]	โต๊ะ	2 ตัว	ตู้	3 ตัว
[±เครื่องเรือน]				

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของร่วมกัน มีเพียง 1 คำ คือ ตัว จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอรรถลักษณะ [+เปรียบเทียบ(ของตัว)] ที่ใช้กับอมนุษย์ และอรรถลักษณะ [+เปรียบเทียบ(รูปร่าง)] ที่ใช้กับสิ่งของเป็นอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะร่วมกับอรรถลักษณะ [+มีชีวิต] ที่ใช้กับสัตว์ เนื่องจากมีลักษณะร่วมหรือลักษณะเด่นร่วมกัน บางประการ กล่าวคือ อมนุษย์ และสิ่งของมีลักษณะบางอย่างที่คล้ายกับสัตว์ อมนุษย์ยักษ์ ผี ปีศาจ และเปรต ถูกเปรียบเทียบว่าเป็นของชั้นต่ำเหมือนสัตว์ และมีสถานภาพเทียบเท่ากับสัตว์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนาม “ตัว” ร่วมกัน ส่วนสิ่งของพวกเสื้อผ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เติง และตู้ เป็นต้น ถูกเปรียบเทียบว่ามีรูปร่างของร่างกายที่มีส่วนหัว ลำตัว และขา เหมือนกับสัตว์ เสื้อเปรียบเทียบเหมือนส่วนลำตัวของสัตว์ กางเกงเปรียบเทียบเหมือนส่วนขาของสัตว์ ส่วนโต๊ะ เก้าอี้ เติง และตู้ มีขา 4 ขา พื้นผิวมีความแบนซึ่งคล้ายกับรูปร่างของอวัยวะสัตว์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับสิ่งของดังกล่าว

อย่างไรก็ตามยังมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างบางอย่างที่นอกเหนือจากลักษณะร่วมที่มีร่วมกัน เป็นลักษณะที่แตกต่างเมื่อนำคำลักษณนาม “ตัว” ไปใช้กับคำนามทั้ง 3 ประเภท ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[±ชาย] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับอมนุษย์เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าใช้ได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย

2. อรรถลักษณะที่แสดงวัย มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[±ผู้ใหญ่] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับอมนุษย์เท่านั้น เพื่อแสดงว่าใช้ได้ทั้งวัยผู้ใหญ่และวัยเด็ก

3. อรรถลักษณะที่แสดงสถานภาพทางสังคม มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[-นับถือ] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสัตว์เท่านั้น เพื่อแสดงว่าสัตว์มีสถานภาพทางสังคมที่ต่ำกว่ามนุษย์

4. อรรถลักษณะที่แสดงคำลักษณนามธรรมชาติ มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[±หัว] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสิ่งของเท่านั้น เพื่อเปรียบเทียบอวัยวะส่วนหัวและส่วนแขนขาของสิ่งของว่าเหมือนอวัยวะของสัตว์ เช่น ส่วนพื้นผิวที่มีความแบนซึ่งอยู่ส่วนบนของเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เติง และตู้ เปรียบเหมือนส่วนหัวของสัตว์ เสื้อเปรียบเทียบเหมือนส่วนลำตัว กางเกง และขาของโต๊ะ เก้าอี้ เติง และตู้เปรียบเหมือนส่วนขาของสัตว์

5. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่าง มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[±แบน] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสิ่งของเท่านั้น เพื่อแสดงว่าใช้ได้ทั้งสิ่งของที่มีความแบนและไม่แบน

6. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัว มีเพียง 1 อรรถลักษณะ คือ

[±ยึดหยุ่น] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสิ่งของเท่านั้น เพื่อแสดงว่าใช้ได้ทั้งสิ่งของที่พับได้ ยืด หรือหดตัวได้ และสิ่งของที่มีความแข็ง

7. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด มีดังนี้

[±ใหญ่] ใช้กับคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับสัตว์และสิ่งของ เพื่อแสดงว่าใช้ได้ทั้งสัตว์ที่มีขนาดเล็ก สิ่งของที่มีขนาดเล็ก และสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ สิ่งของที่มีขนาดใหญ่

[-ใหญ่ (ดูถูก)] ใช้เฉพาะคำลักษณนาม “ตัว” ที่ใช้กับมนุษย์จำพวก ผี ปีศาจ และเปรต เท่านั้น เพื่อแสดงความดูถูกว่ามนุษย์กลุ่ม ดังกล่าวมีความต่ำต้อยและมีสถานภาพเทียบเท่ากันกับสัตว์ ในที่นี้เป็นการแสดงขนาดของมนุษย์ในเชิงเปรียบเทียบ

3.2.6 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนไม่มี

ชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ หมายถึง คำลักษณนามที่สามารถใช้ได้ทั้งกับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืชและสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ ซึ่งถูกเปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืช เนื่องจากมีลักษณะร่วมบางประการที่เหมือนกันคือรูปร่าง ดังนั้นคำลักษณนามประเภทนี้จึงถือว่าใช้กับคำนามได้มากกว่า 1 ประเภท อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิต มีดังนี้

93)

ต้น	
1. พืช	
[+ยาว]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับต้นไม้มากชนิด เช่น
[-หัว]	(ต้น) กุหลาบ 1 ต้น
[±ยึดหยุ่น]	(ต้น) ผักกาดหอม 1 ต้น
[±ใหญ่]	(ต้น) มะพร้าว 2 ต้น
[±ทำอาหาร]	(ต้น) ฝรั่ง 2 ต้น
2. สิ่งของ	
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะเป็นแท่ง
[-หัว]	ตรงหรือมีลำต้นคล้ายพืช มีขนาดใหญ่ เช่น
[-ยึดหยุ่น]	เสาบ้าน 1 ต้น เสาไฟฟ้า 2 ต้น
[+ใหญ่]	เสาธง 1 ต้น

94)

ลำ	
1. พืช	
[+ยาว] [-หัว] [- ยึดหยุ่น] [±ใหญ่] [±ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนลำต้นของพืชที่มีลักษณะยาวกลม เช่น อ้อย 1 ลำ ไม้ไผ่ 2 ลำ
2. สิ่งของ	
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)] [-ยึดหยุ่น] [±ใหญ่] [+เคลื่อนที่] [±ทางอากาศ] [±ทางน้ำ]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ในน้ำหรือบินบนท้องฟ้า มีรูปร่างยาว เช่น เรือ 1 ลำ เครื่องบิน 2 ลำ เฮลิคอปเตอร์ 3 ลำ

95)

ก้าน	
1. พืช	
[+ยาว] [-หัว] [+ยึดหยุ่น] [-ใหญ่] [±ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของพืชที่ต่อดอก หรือใบหรือผล กับกิ่งไม้ เช่น ก้านไม้ 1 ก้าน ก้านมะลิ 2 ก้าน กุหลาบ 1 ก้าน ผักกาด 2 ก้าน
2. สิ่งของ	
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)] [-หัว] [+ยึดหยุ่น] [-ใหญ่]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของที่มีรูปร่างยาวมีขนาดเล็ก เช่น (ก้าน) ไม้ขีด 1 ก้าน (ก้าน) สำลี 2 ก้าน

96)

ดอก	
1. พืช	
[+ยาว]	1. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทพืช ใช้กับดอกไม้ทุกชนิด เช่น
[+หัว]	(ดอก) กุหลาบ 1 ดอก
[+ยืดยุ่น]	(ดอก) มะลิ 1 ดอก
[-ใหญ่]	(ดอก) ทานตะวัน 2 ดอก
[±ทำอาหาร]	
2. สิ่งของ	
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)]	2. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของที่มีรูปร่างยาว เป็น
[±หัว]	เส้นตรง เช่น
[±ยืดยุ่น]	ลูกดอก 1 ดอก ธูป 2 ดอก
[-ใหญ่]	ลูกศร 2 ดอก

คำลักษณนาม “ใบ” มีความหลากหลายในการนำไปใช้กล่าวคือ สามารถนำไปใช้กับค่านามประเภทพืชและสิ่งของที่มีลักษณะเด่นที่รูปร่างแบน และรูปร่างโค้ง ร่วมกัน ดังนั้นผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “ใบ” ออกเป็น 2 ชุด คือชุดที่มีความเด่นที่รูปร่างแบนและชุดที่มีความเด่นที่รูปร่างโค้ง การจำแนกชุดอรรถลักษณะดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าคำลักษณนาม “ใบ” ในแต่ละชุดเป็นคนละคำกัน แต่ถือว่าคำลักษณนาม “ใบ” มีความหลากหลาย เนื่องจากสามารถใช้กับค่านามได้เป็นจำนวนมาก

97)

ใบ (1)			
1. พืช			
[+แบน]	1. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทพืช ใช้กับส่วนใบของพืชที่มีรูปร่างแบน		
[±หัว]	เช่น		
[+ยืดหยุ่น]	ใบไม้	1 ใบ	ใบตำลึง 2 ใบ
[±ใหญ่]	ใบมะม่วง	1 ใบ	
[±ทำอาหาร]			
2. สิ่งของ			
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)]	2. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับที่มีรูปร่างแบน เช่น		
[±ยืดหยุ่น]	ใบขี้ผึ้ง	1 ใบ	บัตรประชาชน 2 ใบ
[±ใหญ่]	ตัว	1 ใบ	รูปถ่าย 2 ใบ

ใบ (2)				
1. พืช				
[+โค้ง]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลไม้ทุกชนิดที่มีรูปร่างกลมหรือโค้งก็ได้ แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างเฉพาะผลไม้ที่มีรูปร่างโค้งเท่านั้น เพื่อให้			
[±หัว]	เห็นอรรถลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมกันของคำนามทั้ง 2 ชนิด เช่น			
[±ยืดหยุ่น]				
[±ใหญ่]	ทุเรียน	1 ใบ	มะม่วง	2 ใบ
[+ทำอาหาร]	ขนุน	1 ใบ	แตงกวา	2 ลูก
2. สิ่งของ				
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างโค้ง เช่น			
[±ยืดหยุ่น]	ชาม	1 ใบ	กระทะ	2 ใบ
[±ใหญ่]	ไซโก	1 ใบ	หมวก	3 ใบ
[±ทำอาหาร]	ถ้วย	2 ใบ	กลอง	3 ใบ

คำลักษณนาม “ลูก” มีความหลากหลายในการนำไปใช้เหมือนคำลักษณนาม “ใบ” กล่าวคือสามารถนำไปใช้กับค่านามประเภทพืชและสิ่งของที่มีลักษณะเด่นที่รูปร่างกลมและรูปร่างโค้ง ร่วมกัน ดังนั้นผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “ลูก” ออกเป็น 2 ชุด คือชุดที่มีความเด่นที่รูปร่างกลมและชุดที่มีความเด่นที่รูปร่างโค้ง การจำแนกชุดอรรถลักษณะนี้กล่าวไม่ได้หมายความว่า

คำลักษณนาม “ลูก” ในแต่ละชุดเป็นคนละคำกัน แต่ถือว่าคำลักษณนาม “ลูก” มีความหลากหลาย เนื่องจากสามารถใช้กับคำนามได้เป็นจำนวนมาก

98)

ลูก (1)	
1. พืช	
[+กลม] [±หัว] [+ยืดยุ่น] [±ใหญ่] [+ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลไม้ทุกชนิดที่มีรูปร่างกลมหรือโค้งก็ได้ แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างเฉพาะผลไม้ที่มีรูปร่างกลมเท่านั้นเพื่อให้เห็นอรรถลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมกันของคำนามทั้ง 2 ชนิด เช่น ลูกตาล 1 ลูก มังคุด 2 ลูก ส้ม 1 ลูก แตงโม 2 ลูก
2. สิ่งของ	
[+เรียบพืช (รูปร่าง)] [±ยืดยุ่น] [±ใหญ่] [±ทำอาหาร]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม เช่น ลูกแก้ว 1 ลูก ลูกฟุตบอล 2 ลูก ลูกขี้ 1 ลูก ลูกโป่ง 2 ลูก ลูกตุ้ม 1 ลูก

ลูก (2)	
1. พืช	
[+โค้ง] [±หัว] [±ยืดยุ่น] [±ใหญ่] [+ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลไม้ทุกชนิดที่มีรูปร่างโค้งหรือกลมก็ได้ แต่ในที่นี้จะยกตัวอย่างเฉพาะผลไม้ที่มีรูปร่างโค้งเท่านั้น เพื่อให้เห็นอรรถลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมกันของคำนามทั้ง 2 ชนิด เช่น ทุเรียน 1 ลูก มะม่วง 2 ลูก ขนุน 1 ลูก แตงกวา 2 ลูก
2. สิ่งของ	
[+เรียบพืช (รูปร่าง)] [±ยืดยุ่น] [±ใหญ่] [±ทำอาหาร]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างโค้ง เช่น ไขไก่ 1 ลูก เกาะ 2 ลูก ไต้ฝุ่น 1 ลูก กระสุนปืน 3 ลูก ภูเขา 2 ลูก

99)

เม็ด	
1. พืช	
[±กลม] [±โค้ง] [±หัว] [+ยึดหยุ่น] [-ใหญ่] [±ทำอาหาร]	1. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่เป็นเมล็ดของพืชทั่วไป เช่น (เม็ด) ข้าว 1 เม็ด (เม็ด) มะม่วง 2 เม็ด (เม็ด) ขนุน 1 เม็ด (เม็ด) ถั่วแดง 2 เม็ด
2. สิ่งของ	
[+เปรียบพืช (รูปร่าง)] [±ยึดหยุ่น] [-ใหญ่] [±ทำอาหาร]	2. ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม มีขนาดเล็ก เท่านั้น เช่น ยา 1 เม็ด เกล็ด 2 เม็ด กระดุม 1 เม็ด ทวายเป็น 2 เม็ด ลูกอม 2 เม็ด

100)

ยอด	
1. พืช	
[+โค้ง]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับบริเวณส่วนยอดหรือปลายของต้นไม้ เช่น ยอดกระถิน 1 ยอด ยอดไผ่ 2 ยอด
[+หัว]	
[+แหลม]	
[+ยืดหยุ่น]	
[-ใหญ่]	
[±ทำอาหาร]	
2. สิ่งของ	
[+เปรี้ยบบ้าง (รูปร่าง)]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับบริเวณส่วนยอดหรือปลายที่สูงสุดของสิ่งของบางชนิด ยอดเขา 1 ยอด ยอดเจดีย์ 2 ยอด
[+หัว]	
[±แหลม]	
[-ยืดหยุ่น]	
[+ใหญ่]	

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืชและสิ่งของร่วมกันมีทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ ต้น ลำ ก้าน ดอก ใบ ลูก เม็ดและยอด จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนาม จะเห็นได้ว่าอรรถลักษณะ [+เปรี้ยบบ้าง (รูปร่าง)] ของคำลักษณนาม ต้น ลำ ก้าน ดอก ใบ ลูก เม็ดและยอด ที่ใช้กับสิ่งของ เป็นอรรถลักษณะที่แสดงลักษณะร่วมกับอรรถลักษณะต่างๆ ที่ใช้กับพืช ดังนี้

[+ยาว] แสดงอรรถลักษณะของคำลักษณนาม ต้น ลำ ก้าน และ ดอก

[+แบน] แสดงอรรถลักษณะของคำลักษณนาม ใบ

[+โค้ง] แสดงอรรถลักษณะของคำลักษณนาม ใบ ลูก และยอด

[+กลม] แสดงอรรถลักษณะของคำลักษณนามลูกและเม็ด

อย่างไรก็ตามยังมีอรรถลักษณะเด่นอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างบางอย่างที่นอกเหนือจากลักษณะร่วมที่มีร่วมกัน เป็นลักษณะที่แตกต่างเมื่อนำคำลักษณนาม ต้น ลำ ก้าน ดอก ใบ ลูก เม็ดและยอด ไปใช้กับคำนามทั้ง 2 ประเภท ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่าง มีดังนี้

[+แหลม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีปลายแหลม คือ ยอด ที่ใช้กับพืช

[±แหลม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีปลายแหลมหรือไม่มีปลายแหลมก็ได้ คือ ยอด

ที่เข้ากับสิ่งของ

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัว มีดังนี้

[+ยึดหยุ่น] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่สามารถพับ หัก งอ หรือ โค้งได้ ได้แก่ ดอก ใบ และ ยอด ที่เข้ากับพืช และ ก้าน ที่เข้ากับและสิ่งของ

[-ยึดหยุ่น] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีความแข็ง ไม่สามารถพับ หัก งอ หรือ โค้งได้ ได้แก่ ลำ ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ และ ต้น และ ยอด ที่เข้ากับสิ่ง

[±ยึดหยุ่น] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่สามารถพับ หัก งอ หรือ โค้งได้ หรือสิ่งที่มีความแข็ง ได้แก่ ต้น ที่เข้ากับพืช ดอก ที่เข้ากับสิ่งของ และ ใบ ลูก และ เม็ด ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด มีดังนี้

[+ใหญ่] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีขนาดใหญ่ คือ ต้น ลำ และ ยอด ที่เข้ากับสิ่งของ

[-ใหญ่] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีขนาดเล็ก ได้แก่ ยอด ที่เข้ากับพืช และ ก้าน ดอก และ เม็ด ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

[±ใหญ่] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่มีขนาดใหญ่และเล็ก ได้แก่ ต้น และ ลำ ที่เข้ากับพืช และ ใบ และ ลูก ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[+ห้ว] คำลักษณะนามที่แสดงถึงตำแหน่งของสิ่งที่อยู่ส่วนหัวหรือส่วนยอด คือ ดอก และ ยอด ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

[-ห้ว] คำลักษณะนามที่แสดงถึงตำแหน่งของสิ่งที่อยู่ส่วนท้าย ได้แก่ ลำ ที่เข้ากับพืช ต้น และ ก้าน ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

[±ห้ว] คำลักษณะนามที่แสดงถึงตำแหน่งของสิ่งที่อยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่ ใบ ลูก และ เม็ด ที่เข้ากับพืช

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[+ทำอาหาร] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่ทำเป็นอาหารได้ ได้แก่ ใบ และ ลูก ที่เข้ากับพืช

[±ทำอาหาร] คำลักษณะนามที่เข้ากับสิ่งที่ทำเป็นอาหารได้หรือทำเป็นอาหารไม่ได้ ได้แก่ ต้น ลำ ก้าน ดอก ใบ และ ยอด ที่เข้ากับพืช ใบ และ ลูก ที่เข้ากับสิ่งของ และ เม็ด ที่เข้ากับพืชและสิ่งของ

6. อรรถลักษณะที่แสดงทางคมนาคม หมายถึง อรรถลักษณะที่แสดงทางคมนาคมของ ยานพาหนะ มีดังนี้ ได้แก่ [+ทางน้ำ] และ [+ทางอากาศ]

3.2.7 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่

3.2.7.1 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์ คำลักษณนามใช้กับมนุษย์เท่านั้น

101)

กอง	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของมนุษย์ ใช้กับกองทัพ ทหารหรือลูกเสือที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เช่น
[+หมวดหมู่]	
[±ชาย]	ทหาร 2 กอง ตำรวจ 3 กอง
[±ผู้ใหญ่]	ลูกเสือ 2 กอง

102)

คณะ	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของมนุษย์ ใช้กับกลุ่มคนที่เป็นพวกเดียวกันหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยกัน เช่น
[+หมวดหมู่]	
[±ชาย]	สงฆ์ 2 คณะ นักแสดง 3 คณะ
[±ผู้ใหญ่]	นักท่องเที่ยวนัก 3 คณะ

3.2.7.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์ คำลักษณนามใช้กับสัตว์เท่านั้น

103)

ฝูง	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของสัตว์ สัตว์ทั่วไปที่อยู่รวมกันหลายตัว เช่น
[+หมวดหมู่]	
[±ใหญ่]	นก 2 ฝูง ปลา 3 ฝูง
[±นก]	ม้า 3 ฝูง

104)

ครอก	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทหมวดหมู่ของสัตว์ ใช้กับลูกสัตว์ที่เกิดคราวเดียวกัน
[+หมวดหมู่]	หลายตัว เช่น
[- ใหญ่]	ลูกหมู 3 ครอก
[- นก]	ลูกหมา 2 ครอก

3.2.7.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต เฉพาะใช้พืชเท่านั้น

105)

กอ	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทหมวดหมู่ของพืช ใช้กับส่วนต้นของพืชที่ขึ้นอยู่
[+สถานที่]	รวมกัน เช่น
[- ยึดหยุ่น]	ข้าว 3 กอ ไร่ 3 กอ
[± ทำอาหาร]	ข่า 3 กอ หญ้า 3 กอ

106)

หวี	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทหมวดหมู่ของพืช ใช้กับส่วนผลของกล้วยที่รวมอยู่ใน
[+ หัว]	หัวเดียวกัน เช่น
[- ยึดหยุ่น]	กล้วย 2 หวี
[+ทำอาหาร]	

107)

กระจุก	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทหมวดหมู่ของพืช ใช้กับผลของระกำ หรือจาก ที่
[+หัว]	รวมอยู่ในก้านเดียวกัน เช่น
[+ ยึดหยุ่น]	ผลจาก 3 กระจุก
[+ทำอาหาร]	ระกำ 2 กระจุก

108)

มัด		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของพืช ใช้กับสิ่งที่ถูกมัดเข้าด้วยกัน เช่น	
[+ยาว]	อ้อย	10 มัด
[-หัว]	ฟืน	10 มัด
[- ยึดหยุ่น]		
[±ใหญ่]		

3.2.7.4 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำใช้ที่เป็นสิ่งของเท่านั้น

109)

กระจุก		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของสิ่งของ ใช้กับสิ่งของผนวกกับหมวดที่อยู่	
[+ยาว]	รวมกลุ่ม เช่น	
[- หัว]	ผม	2 กระจุก
[+ ยึดหยุ่น]	หมวด	1 กระจุก
[-ใหญ่]		

110)

สำหรับ		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเสื้อผ้า ไฟ และอาหารที่รวมกันเป็นชุด	
[±ยึดหยุ่น]	ไฟ	2 สำหรับ
[±ใหญ่]	อาหาร	2 สำหรับ
[±ทำอาหาร]	เสื้อผ้า	2 สำหรับ

3.2.7.5 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ

111)

กลุ่ม	
1. มนุษย์	
[+มีชีวิต] [+หมวดหมู่] [±ชาย] [±ผู้ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของมนุษย์ ใช้กับคนที่อยู่รวมกันหลายคน เช่น นักเรียน 2 กลุ่ม อาจารย์ 3 กลุ่ม
2. สิ่งของ	
[+หมวดหมู่] [±หัว] [±ยึดหยุ่น] [±ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ก้อน เช่น ไหมพรม 2 กลุ่ม

112)

หมวด	
1. มนุษย์	
[+มีชีวิต] [+หมวดหมู่] [±ชาย] [+ผู้ใหญ่]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของมนุษย์ ใช้กับทหารหรือตำรวจที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อย เช่น ทหาร 2 หมวด ตำรวจ 2 หมวด
2. สิ่งของ	
[+หมวดหมู่] [+ยาว] [±แบน] [-ยึดหยุ่น] [±ใหญ่]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของสิ่งของ ใช้กับหนังสือส่วนที่แบ่งออกจากส่วนใหญ่ หนังสือ 3 หมวด

3.2.7.6 อรรถลักษณะของคำลักษณะนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับรูปลักษณะภายนอกเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน คำลักษณะนามใช้กับพืชและสิ่งของ

113)

พวง				
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของพืชและสิ่งของ ใช้กับส่วนของพืช			
[-หัว]	บางชนิดที่อยู่รวมในก้านเดียวกันและสิ่งของที่มีลักษณะเป็นพวง เช่น			
[±ยึดหยุ่น]	ดอกไม้	2 พวง	หรีด	3 พวง
[±ใหญ่]	ระย้า	2 พวง	องุ่น	3 พวง
[±ทำอาหาร]	กุญแจ	2 พวง	มาลัย	2 พวง

114)

ห่อ				
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของพืชและสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่หุ้มด้วยใบไม้			
[±กลม]	หรือกระดาษเป็นต้น เช่น			
[±ยึดหยุ่น]	ข้าว	2 ห่อ		
[±ใหญ่]	บุหรี	2 ห่อ		
[±ทำอาหาร]	กระดาษ	2 ห่อ		

115)

ปอย				
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของพืชและสิ่งของ ใช้กับกลุ่มก้อนหรือ			
[+ยาว]	กระจุกเล็กๆของสิ่งที่เป็นเส้น เช่น			
[- หัว]	ผม	2 ปอย		
[+ ยึดหยุ่น]	ด้าย	2 ปอย		
[- ใหญ่]	หญ้า	2 ปอย		

116)

ใจ	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลของระกำ หรือจาก ที่รวมอยู่ในก้าน
[+ยาว]	เดียวกัน เช่น
[+หัว]	ด้าย 3 ใจ
[+ ยึดหยุ่น]	ไหม 3 ใจ

3.2.8 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกคู่

117)

คู่	
1. มนุษย์	
[+มีชีวิต]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทคู่ของมนุษย์ ใช้กับคนที่เป็นสามีภรรยาหรือทำสิ่ง
[+คู่]	ใดสิ่งหนึ่งด้วยกัน เช่น
[±ชาย]	สามีภรรยา 2 คู่
[±ผู้ใหญ่]	พี่น้อง 3 คู่
2. สิ่งของ	
[+คู่]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทคู่ของสิ่งของ ใช้กับของ 2 สิ่งสำหรับกันหรือใช้
[±ยาว]	กำกับกัน เช่น
[±แบน]	ซ้อนล้อ 1 คู่ รองเท้า 2 คู่
[±ยึดหยุ่น]	ตะเกียบ 2 คู่ ถุงเท้า 2 คู่
[±ใหญ่]	

3.2.9 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม

118)

ประการ	
[+นามธรรม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทนามธรรม ใช้กับแสดงสิ่งที่นามธรรมพวกเดียวกัน
[+ภาษาเขียน]	เช่น
	ข้อคิดเห็น 3 ประการ พร 3 ประการ

119)

ประเด็น				
[+นามธรรม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทนามธรรมใช้กับข้อความสำคัญเรื่องที่แยกหยิบ			
[±ภาษาเขียน]	ยกขึ้นมาพิจารณา เช่น			
	เนื้อหา	2 ประเด็น	ข้อคิด	3 ประเด็น

3.2.10 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม

120)

เรื่อง				
[+วรรณกรรม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทวรรณกรรม ใช้กับเนื้อหา สาระ รวบรวมหรือ			
[+ส่วนใหญ่]	เหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในวรรณกรรม เช่น			
[±ภาษาเขียน]	ตำนาน	3 เรื่อง	บทความ	3 เรื่อง
	สารคดี	3 เรื่อง	หัวข้อ	3 เรื่อง

121)

บท				
[+วรรณกรรม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทวรรณกรรม ใช้กับข้อความเรื่องหนึ่งๆ ตอนหนึ่งๆ ใน			
[+ส่วนใหญ่]	ประโยค เช่น			
[±ภาษาเขียน]	กลอน	3 บท	สุภาษิต	3 บท
	บทเพลง	3 บท		

122)

ตอน				
[±วรรณกรรม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทวรรณกรรม ใช้กับส่วนหนึ่งๆ ที่แบ่งออกจากส่วน			
[±ส่วนใหญ่]	ใหญ่ในประโยค เช่น			
[±ภาษาเขียน]	เนื้อความ	2 ตอน	ข้อความ	2 ตอน
	บทพากย์	2 ตอน		

123)

ข้อ			
[±วรรณกรรม]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทวรรณกรรม ใช้กับเนื้อความตอนหนึ่งๆ ใจความ		
[-ส่วนใหญ่]	สั้นๆของเรื่อง ในประโยค เช่น		
[±ภาษาเขียน]	ปริศนา	3 ข้อ	กติกา 3 ข้อ
	ศีล	3 ข้อ	ตัวอย่าง 3 ข้อ
	โจทย์เลข	2 ข้อ	

3.2.11 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้สถานที่

124)

แห่ง	
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสถานที่ ใช้กับสถานที่ทั่วไป เช่น
[±ใหญ่]	สวน 1 แห่ง
[±ฐานสี่เหลี่ยม]	มหาวิทยาลัย 2 แห่ง
[±มีหลังคา]	วัด 3 แห่ง

125)

โรง	
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสถานที่ ใช้กับโรงมหรสพบางประเภทที่ปกติเล่น
[±ใหญ่]	ในสิ่งปลูกสร้างเช่นนั้นหรือสถานที่ เช่น
[±ฐานสี่เหลี่ยม]	โรงเรียน 2 โรง โรงละคร 3 โรง
[±มีหลังคา]	โรงงาน 3 โรง โรงลิเก 3 โรง
	โรงทอผ้า 3 โรง

126)

แปลง	
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับค่านามประเภทสถานที่ ใช้กับที่ดิน หรือที่ที่เพาะปลูกที่แบ่งออกเป็น
[±ใหญ่]	ส่วนหนึ่งๆ เช่น
[+แบน]	ที่ดิน 2 แปลง ที่นา 3 แปลง
	สวน 2 แปลง

130)

อย่าง				
[+ประเภท]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทที่ใช้บอกประเภทและนามธรรมทั่วไป เช่น			
[+ภาษาเขียน]	ความรู้สึก	2 อย่าง	อาหาร	3 อย่าง
	งาน	2 อย่าง		

3.2.13 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และนามธรรม

อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และนามธรรมหมวดนี้มี 1 คำเท่านั้น คือ ราย คำลักษณนามนี้ที่ใช้กับมนุษย์นั้น ส่วนใหญ่ใช้ในหนังสือพิมพ์หรือการเขียนข่าว ไม่ได้ใช้ในภาษาพูด ส่วนคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรมนั้น ส่วนใหญ่ใช้ในเอกสารที่เป็นทางการ

131)

ราย				
1. มนุษย์				
[±มีชีวิต]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับคนที่เป็นเจ้าทุกข์ ลูกค้าหรือคนใช้			
[±ชาย]	เช่น			
[±ผู้ใหญ่]	เจ้านี่	2 ราย	ลูกค้า	2 ราย
[+ภาษาเขียน]	ผู้รับเหมา	3 ราย	คนใช้	2 ราย
2. นามธรรม				
[+นามธรรม]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทนามธรรม ใช้กับเรื่อง ส่วน บุคคลหรือสิ่งซึ่งแยก			
[±ภาษาเขียน]	กล่าวเป็นอย่างไรๆ ไป เช่น พิจารณาเป็นรายๆ ไป แต่ละราย รายนี้เข้าที่ไหน บ่อน			
[+ปรากฏการณ์]	แตกที่นั่น ใช้แก่สิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น			
	อุบัติเหตุ	2 ราย	การเจรจาการค้า	2 ราย

3.2.14 อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “อัน”

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2546) ได้กล่าวว่า คำบอกลักษณะสิ่งของซึ่งโดยปกติมีลักษณะแบนยาวหรือเป็นชิ้นเป็นแผ่นเป็นต้น ลักษณนามเรียกสิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2519) ได้กล่าวว่าคำลักษณนาม “อัน” คือ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามได้กว้างขวางจนไม่อาจจำกัดลักษณะของคำนามได้ เช่น เขียง 3 อัน ปฏิทิน 3 อัน เป็นต้น

เกี่ยวกับคำลักษณนาม “อัน” นั้น ชวนพิศ อัฐรัตน์ (2523) เรียกคำลักษณนามคำนี้ว่า “คำลักษณนามครอบจักรวาล” เนื่องจากพบว่านับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์รัชกาล

ที่ 1 – 6 ปรากฏการใช้คำลักษณนามคำนี้กับคำนามอย่างแพร่หลายมากที่สุดคือสามารถปรากฏใช้กับคำนามที่เป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต คำนามที่เป็นสิ่งที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ คำนามที่เป็นคน สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนคำนามที่เป็นนามธรรมได้ทั้งสิ้น

132)

อัน	
[-มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่ง ขึ้น ทะลาย หรือสิ่งของต่างๆ ไป
[-ใหญ่]	Tomita (1997) ได้กล่าวว่า คำลักษณนาม “อัน” คือ คำลักษณนามใช้กับสิ่งของ
[±ยาว]	หรือวัตถุของรูปร่างอย่างคลุมเครือหรือไม่คงตัว เช่น ขนม ไม่ เป็นต้น
[±แบน]	ไม่กวาด 1 อัน แวนกันแดด 3 อัน
[±กลม]	ไม้แขวนเสื้อ 2 อัน แปรง 2 อัน
[±ยืดหยุ่น]	ใบพัด 3 อัน เขียง 3 อัน

3.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น

3.3.1 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตในที่นี้หมายถึง คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทใดประเภทหนึ่งได้เพียงประเภทเดียวเท่านั้น ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทเดียว จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์และอมมนุษย์ และอรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์

3.3.1.1 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ คำลักษณนามใช้กับมนุษย์เท่านั้น

1)

人(nin,ri)	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ไม่แบ่งแยกฐานะทางสังคมชนชั้น และอาชีพ
[±ชาย]	เช่น
[±ผู้ใหญ่]	先生 1 人 (sensei hitori) คนญี่ปุ่น 1 คน
[±นับถือ]	首相 1 人 (shusho hitori) นายกรัฐมนตรี 1 ท่าน
[±สุภาพ]	警察官 2 人 (keisatsukan futari) ตำรวจ 2 นาย
	僧侶 2 人 (souryo futari) พระสงฆ์ 2 รูป
	女優 3 人 (joyuu sannin) นักแสดงหญิง 3 นาง
	皇族 4 人 (kouzoku yonin) เจ้านาย 4 องค์

2)

名 (mei)	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้กับเฉพาะในรายชื่อ เช่น
[±ชาย]	生徒 30 名 (seito sanjuunin) นักเรียน 30 คน
[±ผู้ใหญ่]	定員 3 名 (teiin sannin) ผู้สมัครจำนวน 3 คน
[+สุภาพ]	

3)

者 (sha)	
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ใช้เป็นทางการ และใช้เฉพาะในการกีฬา เช่น
[±ชาย]	3 者面談 (sansha mendan) การสัมภาษณ์ 3 คน
[±ผู้ใหญ่]	3 者連続 (sansha renzoku) ต่อเนื่องกัน 3 คน
[+สุภาพ]	6 者協議 (rokusha kyougi) การประชุม 6 คน

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์เดียวมีทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ "人(nin,ri)" "名(me)" และ "者(sha)" จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าวมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ประเภทเดียวได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ มีดังนี้

[±ชาย] คำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง ในภาษาญี่ปุ่นไม่ต่างกัน

ได้แก่ "人(nin,ri)" "名(me)" และ "者(sha)"

2. อรรถลักษณะที่แสดงวัย มีดังนี้

[±ผู้ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ได้แก่ "人(nin,ri)"、"名(me)"

และ "者(sha)"

3. อรรถลักษณะที่แสดงความสุภาพ มีเพียงอรรถลักษณะเดียว คือ

[+สุภาพ] คำลักษณนามที่แสดงความสุภาพ ได้แก่ "者(sha)"

[±สุภาพ] คำลักษณนามที่แสดงความสุภาพหรือไม่สุภาพ ได้แก่ "人(nin,ri)"

[±นับถือ] คำลักษณนามที่แสดงให้เห็นว่าใช้กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง

หรือต่ำ ได้แก่ "人(nin,ri)"

3.3.1.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์เท่านั้น คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์มี

5 คำ คือ "頭(tou)" "匹(hiki)" "羽(wa)" "尾(bi)" และ"杯(hai, pai)"

4)

匹(hiki)	
[+มีชีวิต] [-ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับสัตว์ที่มีขนาดเล็ก โดยไม่จำกัดว่าเป็นสัตว์บกหรือสัตว์น้ำ แต่ไม่รวมจำพวกนก เช่น
[±นก]	犬 1 匹 (inu ippiki) หมา 1 ตัว 魚 2 匹 (sakana nihiki) ปลา 2 ตัว 猫 1 匹 (neko ippiki) แมว 1 ตัว 虫 2 匹 (mushi nihiki) แมลง 2 ตัว

5)

頭 (tou)	
[+มีชีวิต] [+ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ โดยไม่จำกัดว่าเป็นสัตว์บกหรือสัตว์น้ำ แต่ไม่รวมจำพวกนก เช่น
[-นก]	象 1 頭 (zou ittou) ช้าง 1 เชือก 鯨 2 頭 (kujira nitou) ปลาวาฬ 2 ตัว 虎 1 頭 (tora ittou) เสือ 1 ตัว 馬 2 頭 (uma nitou) ม้า 2 ตัว

6)

羽 (wa)	
[+มีชีวิต] [±ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์ ใช้กับเฉพาะสัตว์ประเภทนก เช่น
[+นก]	鶏 1 羽 (niwatori ichiwa) ไก่ 1 ตัว 鳩 1 羽 (hato ichiwa) นกเขา 1 ตัว スズメ 2 羽 (suzume niwa) นกกระจอก 2 ตัว

7)

尾 (bi)	
[+มีชีวิต] [-ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสัตว์น้ำที่มีหาง ใช้กับสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็ก เช่น
[+หาง]	エビ 1 尾 (ebi ichibi) กุ้ง 1 ตัว 鯖 1 尾 (saba ichibi) ปลาซาบะ 1 ตัว
[-นก]	

8)

杯 (hai, pai)	
[+มีชีวิต] [+เปรียบกับภาชนะ] [±ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามเฉพาะปูกับปลาหมึกเท่านั้น เพราะว่าใน lida (2004) ได้กล่าวว่า คำลักษณนาม 杯 เป็นใช้กับสิ่งของภาชนะ แต่รูปกระดองของปูกับหัวของปลาหมึกเหมือนกับภาชนะ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามนี้ เช่น カニ 1 杯 (kani ippai) ปู 1 ตัว イカ 1 杯 (ika ippai) ปลาหมึก 1 ตัว

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสัตว์มี 2 คำ อรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามที่ใช้สัตว์ ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด

[+ใหญ่] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนาม "頭(tou)" จะใช้กับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ เป็น "頭(tou)"

2. อรรถลักษณะที่ใช้กับนก

คำลักษณนาม "羽(wa)" ใช้ได้เฉพาะนกเท่านั้น ดังนั้นบินได้หรือบินไม่ได้ก็ได้ สัตว์จำพวกนกใช้คำลักษณนามว่า "羽(wa)"

3. อรรถลักษณะที่แสดงรูปลักษณะภายนอก

คำลักษณนาม 尾 (bi) มีอรรถลักษณะ [+หาง] และคำลักษณนาม 杯 (hai, pai) มีอรรถลักษณะ [+เปรียบกับภาชนะ]

3.3.1.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์เท่านั้น ในภาษาญี่ปุ่นมี 2 คำ ได้แก่ "人(nin,ri)" กับ "匹(hiki)"

"人(nin,ri)" เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคน และ "匹(hiki)" เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ คำลักษณนามทั้งสองนี้ใช้กับมนุษย์ได้ รูปลักษณะภายนอกของมนุษย์เหมือนกับคน ใช้คำลักษณนามว่า "人(nin,ri)" ส่วนรูปลักษณะภายนอกของมนุษย์เหมือนกับสัตว์ ใช้คำลักษณนามว่า "匹(hiki)"

9)

人(nin,ri)		
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ สิ่งที่มีรูปร่างเหมือนมนุษย์ เช่น	
[+เปรียบมนุษย์ (รูปร่าง)]	幽霊 1 人 (yuurei hitori)	ผี 1 ตน
[±ชาย]	人魚 1 人 (ningyo hitori)	นางเงือก 1 ตน
[±ผู้ใหญ่]	鬼 1 人 (oni hitori)	ยักษ์ 1 ตน
[±นับถือ]	天使 1 人 (tenshi hitori)	เทวดา 1 องค์

10)

匹(hiki)		
[+มีชีวิต]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์ ที่มีรูปลักษณะเหมือนสัตว์ เช่น	
[+เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)]	幽霊 1 匹 (yuurei ippiki)	ผี 1 ตน
[- นับถือ]	人魚 1 匹 (ningyo ippiki)	นางเงือก 1 ตน
	鬼 1 匹 (oni ippiki)	ยักษ์ 1 ตน

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ประเภทเดียวมี 2 คำ คือ "人(nin,ri)" และ "匹(hiki)" อรรถลักษณะเด่นที่แสดงลักษณะสำคัญของคำลักษณนาม "人(nin,ri)" และ "匹(hiki)" มีดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ

[±ชาย] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า คำลักษณนาม "人(nin,ri)" และ "匹(hiki)" ใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. อรรถลักษณะที่แสดงรูปลักษณะภายนอก

คำลักษณนาม "人(nin,ri)" มีอรรถลักษณะ [+เปรียบมนุษย์ (รูปร่าง)] และ คำลักษณนาม "匹(hiki)" มีอรรถลักษณะ [+เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)] อรรถลักษณะนี้แสดงให้เห็นรูปร่างของคำนาม

3.3.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต

คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต ประเภทยา หมายความว่า คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทใดประเภทหนึ่งได้เพียงประเภทเดียว ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทเดียว จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คืออรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืช และอรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ

3.3.2.1 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืช คำลักษณนามที่ใช้กับพืชเท่านั้น
ไม่ได้ใช้กับคำนามประเภทอื่น มีดังนี้

11)

果 (ka)	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลไม้รูปทรงกลม แต่ใช้คำลักษณนาม “個”
[±ห้ว]	หรือ “玉” แทนก็ได้ แต่ผู้วิจัยไม่นำมาวิเคราะห์ในที่นี้ เนื่องจากคำลักษณนาม
[-ยึดหยุ่น]	ดังกล่าวสามารถใช้กับคำนามประเภทอื่นได้ เช่น
[±ใหญ่]	みかん 1 果 (mikan ikka) ส้ม 1 ผล
[+ทำอาหาร]	白桃 1 果 (hakutou ikka) ลูกท้อขาว 1 ผล
	すいか 1 果 (suika ikka) แตงโม 1 ผล

12)

球 (kyuu)	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนของหัวของพืชที่อยู่ใต้ดิน เช่น
[-ห้ว]	球根 10 球 (kyuukon jukkyuu) หัวของพืช 10 หัว
[+ยึดหยุ่น]	
[±ใหญ่]	
[-ทำอาหาร]	

13)

玉 (tama)	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผลไม้หรือผักรูปทรงกลม แต่ใช้คำ
[±ห้ว]	ลักษณนาม “個(ko)” หรือ “果(ka)” แทนก็ได้ แต่ผู้วิจัยไม่นำมาวิเคราะห์ในที่นี้
[-ยึดหยุ่น]	เนื่องจากคำลักษณนามดังกล่าวสามารถใช้กับคำนามประเภทอื่นได้ เช่น
[±ใหญ่]	トマト 1 玉 (tomato hitotama) มะเขือเทศ 1 ลูก
[+ทำอาหาร]	桃 1 玉 (momo hitotama) ลูกท้อ 1 ลูก
	すいか 1 玉 (suika hitotama) แตงโม 1 ลูก
	キャベツ 2 玉 (kyabetsu futatama) กะหล่ำปลี 2 ลูก
	レタス 2 玉 (retasu futatama) ผักกาดแก้ว 2 ลูก

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืชประเภทเดียว มีทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ "果 (ka)" "玉 (tama)" และ "球 (kyuu)" จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าว มีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืช ได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างมีมิติ มีดังนี้

[+กลม] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่มีรูปร่างกลม ได้แก่ "果 (ka)"

"玉 (tama)" และ "球 (kyuu)"

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ มีดังนี้

[+ยืดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถหักงอ ได้ ได้แก่ "果 (ka)"

"玉 (tama)" และ "球 (kyuu)"

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุ มีดังนี้

[±ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจมีขนาดใหญ่หรือเล็ก ได้แก่

"果 (ka)" "玉 (tama)" และ "球 (kyuu)"

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[-หัว] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อยู่ส่วนท้าย ในที่นี้หมายถึงตั้งแต่ส่วนกิ่งถึงราก ได้แก่ "球 (kyuu)"

[±หัว] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจจะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่ "果 (ka)" และ "玉 (tama)"

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[-ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่ไม่สามารถนำมาใช้ทำอาหารได้ ได้แก่ "球 (kyuu)"

[+ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถนำมาใช้ทำอาหารได้ ได้แก่ "果 (ka)" และ "玉 (tama)"

3.3.2.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ
เท่านั้น มีดังนี้

14)

管 (kan)		
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ภายในกลวง ยาว แห้ง ใช้กับ	
[+ยาว]	เครื่องดนตรีก็ได้ คำลักษณนามนี้ส่วนมากทำจากไม้ เช่น	
[- ยึดหยุ่น]	簞 1 管 (fude ikkan)	พู่กัน 1 ด้าม
[±ใหญ่]	笛 1 管 (fue ikkan)	ขลุ่ย 1 เล้า
[+เครื่องดนตรี]	キセル 2 管 (kiseru futakan)	เป๊ปปี้ 2 เล้า

15)

基 (ki)		
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าหรือไม่ใช้ไฟฟ้าก็ได้	
[- ยึดหยุ่น]	แต่ขนาดใหญ่ เช่น	
[+ใหญ่]	エアコン 1 基 (eakon ikki)	เครื่องปรับอากาศ 1 เครื่อง
[±ใช้ไฟฟ้า]	信号機 2 基 (shingouki niki)	เสาไฟจราจร 2 ต้น
	電話ボックス 2 基 (denwabokkusu niki)	ตู้โทรศัพท์ 2 หลัง
	エレベーター 2 基 (erebeetaa niki)	ลิฟต์ 2 ตัว

16)

機 (ki)		
[- ยึดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ในท้องฟ้า เช่น	
[±ใหญ่]	ジャンボ機 1 機 (janboki ikki)	เครื่องบินจัมโบ้ 1 ลำ
[+เคลื่อนที่]	ヘリコプター 2 機 (herikoputaa niki)	เฮลิคอปเตอร์ 2 ลำ
[+เครื่องยนต์]	セスナ機 3 機 (sesunaki sanki)	เครื่องบินCessna 3 ลำ
[+ทางอากาศ]		

17)

脚 (kyaku)	
[- หัว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้เฉพาะกับ โต๊ะ เก้าอี้ ที่มีขาเท่านั้น เช่น
[- แบน]	テーブル 1 脚 (teeburu ikkyaku) โต๊ะ 1 ตัว
[- ยึดหยุ่น]	椅子 2 脚 (isu nikyaku) เก้าอี้ 2 ตัว
[± ใหญ่]	
[+เครื่องเรือน]	

18)

軒 (ken)	
[+ฐานสี่เหลี่ยม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีฐานเป็นสี่เหลี่ยม เป็นบ้านและ
[- ยึดหยุ่น]	ร้าน เช่น
[± ใหญ่]	家 1 軒 (ie ikken) บ้าน 2 หลัง
[+มีหลังคา]	店 2 軒 (mise niken) ร้าน 2 ร้าน
	ホテル 3 軒 (hoteru sanken) โรงแรม 3 โรงแรม

19)

棹 (sao)	
[± แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้เฉพาะกับดู่เสื่อผ้า เช่น
[- ยึดหยุ่น]	箆笥 1 棹 (tansu hitosao) ดู่เสื่อผ้า 1 ดู่
[± ใหญ่]	
[+เครื่องเรือน]	

20)

冊 (satsu)	
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ประเภทหนังสือ เช่น
[± ยึดหยุ่น]	本 1 冊 (hon issatsu) หนังสือ 1 เล่ม
[± ใหญ่]	雑誌 2 冊 (zasshi nisatsu) นิตยสาร 2 เล่ม
	辞書 3 冊 (jisho sansatsu) พจนานุกรม 3 เล่ม

21)

床 (shou)	
[±แบบ]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้เฉพาะกับเตียงคนไข้ในโรงพยาบาล เช่น ベッド 50 床 (beddo gojusshou) เตียงคนไข้ 50 เตียง
[±ยืดหยุ่น]	
[±ใหญ่]	
[+เครื่องมือ]	

22)

筋 (suji)	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่รูปร่างยาวเป็นเส้นตรงขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็ได้ เช่น
[±ยืดหยุ่น]	
[± ใหญ่]	紐 1 筋 (himo hitosuji) เชือก 1 เส้น
	糸 1 筋 (ito hitosuji) ด้าย 1 เส้น
	帯 2 筋 (obi futasuji) ผ้ารัดเอว 2 เส้น
	川 2 筋 (kawa futasuji) แม่น้ำ 2 สาย

23)

隻 (seki)	
[+ยืดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ในน้ำ และเรือขนาดใหญ่ เช่น
[+ใหญ่]	
[+เคลื่อนที่]	船 1 隻 (fune isseki) เรือ 1 ลำ
[+ทางน้ำ]	軍艦 1 隻 (gunkan isseki) เรือรบ 1 ลำ
[+เครื่องยนต์]	巡洋艦 2 隻 (junyokan niseki) เรือลาดตระเวน 2 ลำ

24)

錠 (jou)	
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้เฉพาะกับยา เช่น
[+ยืดหยุ่น]	
[+ใหญ่]	
	薬 1 錠 (kusuri ichijou) ยา 1 เม็ด

25)

誌 (shi)	
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามสิ่งของ ใช้กับเฉพาะวารสารเท่านั้น เช่น
[±ยึดหยุ่น]	雑誌 3 誌 (zasshi sanshi) นิตยสาร 3 เล่ม
[±ใหญ่]	

26)

艘 (sou)	
[-ยึดหยุ่น]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ในน้ำ และเรือ
[-ใหญ่]	ขนาดเล็ก เช่น
[+เคลื่อนที่]	(小型) 船 1 艘 (fune issou) เรือขนาดเล็ก 1 ลำ
[+ทางน้ำ]	ヨット 1 艘 (yotto issou) เรือยอชท์ 1 ลำ
[±เครื่องยนต์]	ボート 2 艘 (booto nisou) เรือกรรเชียง 2 ลำ

27)

足 (soku)	
[±แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับครอบคลุมเท้าทั้งสอง เช่น
[+คู่]	靴下 1 足 (kutsushita issoku) ถุงเท้า 1 คู่
[+เครื่องแต่งกาย]	靴 2 足 (kutsu nisoku) รองเท้า 2 คู่
[±ยึดหยุ่น]	
[±ใหญ่]	

28)

着 (chaku)	
[±แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเสื้อผ้าตัวนอก เช่น
[±ยึดหยุ่น]	スーツ 1 着 (suutsu icchaku) สูท 1 ตัว
[±ใหญ่]	ジャケット 1 着 (jaketto icchaku) แจ็กเก็ต 1 ตัว
[+เครื่องแต่งกาย]	コート 2 着 (kooto nichaku) เสื้อโค้ท 2 ตัว
	着物 2 着 (kimono nichaku) กิโมโน 2 ตัว

29)

台 (dai)		
[+ยืดยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่มีล้อสำหรับเคลื่อนที่ไป	
[±ใหญ่]	ตามถนน สิ่งที่ใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น	
[±ใช้ไฟฟ้า]	自動車 1 台 (jidousha ichidai)	รถยนต์ 1 คัน
[±เคลื่อนที่]	バイク 1 台 (basu ichidai)	รถจักรยานยนต์ 1 คัน
[±เครื่องยนต์]	自転車 2 台 (jitensha nidai)	รถจักรยาน 2 คัน
[±เครื่องเรือน]	コンピューター 2 台 (kompyuutaa nidai)	คอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง
	冷蔵庫 2 台 (reizouko nidai)	ตู้เย็น 2 เครื่อง
	テレビ 3 台 (terebi sandai)	โทรทัศน์ 3 เครื่อง

30)

丁 (chou)		
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องมือที่ถือได้ รูปร่างยาว	
[+ยืดยาว]	หรือแบนและคม และใช้เฉพาะกับเต้าหู้ แต่เต้าหู้ได้ตัดหรือทำอาหารแล้ว ใช้คำ	
[+เครื่องมือ]	ลักษณะนามว่า “つ” เช่น	
[±ทำอาหาร]	ハサミ 1 丁 (hasami icchou)	กรรไกร 1 เล่ม
[±ใหญ่]	包丁 1 丁 (houcho icchou)	มีด 1 เล่ม
	豆腐 1 丁 (toufu icchou)	เต้าหู้ 1 อัน
	ノコギリ 2 丁 (nokogiri nichou)	เลื่อย 2 ปั่น
	拳銃 2 丁 (kenju nichou)	ปืน 2 กระบอก

31)

艇 (tei)		
[+ยืดยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่เคลื่อนที่ในน้ำและเรือ	
[+ใหญ่]	ขนาดเล็ก และมีบทบาทพิเศษ เช่น เรือสำหรับกีฬาหรือของทหารเป็นต้น เช่น	
[+เคลื่อนที่]	(小型) 巡洋艦 1 艇 (junyoutei ittei)	เรือลาดตระเวน 1 ลำ
[+ทางน้ำ]	(競技) ヨット 1 艇 (yotto ittei)	ยอชท์ 1 ลำ
[±เครื่องยนต์]	(競技) ボート 2 艇 (booto nitei)	เรือกรรเชียง 2 ลำ

32)

通 (tsuu)		
[+แบน]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน มีทั้งขนาดใหญ่และ	
[±ยืดหยุ่น]	ขนาดเล็ก เช่น	
[±ใหญ่]	手紙 1 通 (tegami ittssuu)	จดหมาย 1 ฉบับ
	メモ 1 通 (memo ittssuu)	กระดาษจดบันทึก 1 แผ่น
	メール 2 通 (meeru nitsuu)	อีเมล 2 ฉบับ
	祝電 3 通 (shukuden santsuu)	โทรเลขอวยพร 3 ฉบับ
	成績証明書 3 通 (seisekishomeisho santsuu)	หนังสือรับรองการศึกษา 3 ฉบับ

33)

滴 (teki)		
[+กลม]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างโค้ง มีขนาดเล็กเป็น	
[+ของเหลว]	ของเหลว เช่น	
[- ใหญ่]	水 1 滴 (mizu itteki)	น้ำ 1 หยด
	涙 2 滴 (namida niteki)	น้ำตา 1 หยด
	(液体) 薬 3 滴 (kusuri santeki)	ยา 1 หยด (ของเหลว)

34)

棟 (mune, tou)		
[+ฐานสี่เหลี่ยม]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีฐานเป็นสี่เหลี่ยมเป็น	
[-ยืดหยุ่น]	อพาร์ทเมนต์หรืออาคาร เช่น	
[+ใหญ่]	アパート 1 棟 (apaato ittou)	อพาร์ทเมนต์ 1 หลัง
[+มีหลังคา]	マンション 2 棟 (manshon nitou)	คอนโดมิเนียม 2 หลัง
	高層ビル 3 棟 (kousoubiru santou)	ตึกระฟ้า 3 หลัง

35)

張り (hari)		
[±แบบ]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่รูปร่างแบน มีทั้งขนาดใหญ่และ	
[±มีหลังคา]	เล็ก ทำด้วยผ้า สามารถพับได้ และสิ่งทำจากผ้าที่มีหลังคา เช่น	
[+ยึดหยุ่น]	幕 1 張り (maku hitohari)	ม่านเวที 1 ผืน
[±ใหญ่]	蚊帳 1 張り (kaya hitohari)	มุ้ง 1 หลัง
	テント 2 張り (tento futahari)	เต็นท์ 2 หลัง

36)

服 (fuku)		
[±แบบ]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยาที่ใส่ถุงเท่านั้น เช่น	
[±ใหญ่]	薬 3 服 (kusuri sanpuku)	ยา 3 ถุง

37)

部 (bu)		
[+แบบ]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับเอกสารและหนังสือพิมพ์เท่านั้น เช่น	
[+ยึดหยุ่น]	書類 1 部 (shorui ichibu)	เอกสาร 1 ฉบับ
[±ใหญ่]	新聞 2 部 (shinbun nibu)	หนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ

38)

箱 (hako)		
[±แบบ]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับกล่องหรือหีบ ที่มีรูปร่าง 3 มิติ เช่น	
[±กลม]	マッチ 1 箱 (macchi hitohako)	ไม้ขีดไฟ 3 กลัก
[±ยึดหยุ่น]	タバコ 2 箱 (tabako futahako)	บุหรี่ 2 ซอง
[±ใหญ่]	鉄箱 3 箱 (tetsubako sanpaku)	หีบเหล็ก 3 ใบ

39)

巻き (maki)	
[+กลวง]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของที่ถูกม้วนให้ภายในกลวง เช่น
[±ยาว]	セロハンテープ 1 巻き (serohanteepu hitomaki) เทปใส 1 ม้วน
[+ยืดหยุ่น]	ロールペーパー 1 巻き (roorupeepaa hitomaki) ม้วนกระดาษ 1 ม้วน
[+ใหญ่]	トイレットペーパー 2 巻き (toirettopeepaa futamaki) กระดาษชำระ 2 ม้วน

40)

振り (furi)	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่ควงได้หรือกวัดแกว่งได้ เช่น
[±แบน]	刀 1 振り (katana hitofuri) ดาบ 1 เล่ม
[-ยืดหยุ่น]	槍 2 振り (yari futahuri) หอก 2 เล่ม
[±ใหญ่]	テニスラケット 2 振り (tenisuraketto futahuri) ไม้เทนนิส 2 อัน
[+เครื่องมือ]	

41)

両 (ryou)	
[+ยาว]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับยานพาหนะที่มีล้อสำหรับเคลื่อนที่ไป
[-ยืดหยุ่น]	เช่น
[- ใหญ่]	1 両電車 (ichiryoudensha) รถไฟ 1 ขบวน
[+เคลื่อนที่]	戦車 2 両 (sensha niryou) รถถัง 2 คัน

42)

戸 (ko)	
[±ฐานสี่เหลี่ยม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับที่อยู่อาศัยของบ้านหรือแต่ละห้อง
[- ยืดหยุ่น]	ของอพาร์ทเมนต์ เป็นต้น เช่น
[±ใหญ่]	住宅 10 戸 (jutaku jukko) บ้านเรือน 10 หลัง
[+มีหลังคา]	マンション 10 戸 (manshon jukko) ห้องในอพาร์ทเมนต์ 10 ห้อง

43)

卓 (taku)	
[±แบน]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับโต๊ะเท่านั้น เช่น
[- ยึดหยุ่น]	食卓 1 卓 (shokutaku ittaku) โต๊ะรับประทานอาหาร 1 ตัว
[±ใหญ่]	テーブル 1 卓 (teeburu ittaku) โต๊ะ 1 ตัว
[+ เครื่องเรือน]	

44)

連 (ren)	
[±ยาว]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของลูกเล็กที่ร้อยติดต่อกัน เช่น
[±วงแหวน]	数珠 1 連 (juzu ichiren) ประคำ 1 เส้น
[±ยึดหยุ่น]	2 連ネックレス (niren nekkuresu) สร้อยคอ 2 เส้น
[- ใหญ่]	ソーセージ 3 連 (sooseeji sanren) ไส้กรอก 3 เส้น
[±เครื่องแต่งกาย]	
[±ทำอาหาร]	

45)

客 (kyaku)	
[±แบน]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องมือสำหรับเลี้ยงแขก
[±ยึดหยุ่น]	เช่น
[±ใหญ่]	コーヒーカップ 5 客 (koohiikappu gokyaku) ถ้วยกาแฟ 5 ใบ
[±ทำอาหาร]	座布団 5 客 (zabuton gokyaku) เบาะรองนั่ง 5 ใบ
	吸い物椀 5 客 (suimonowan gokyaku) ชามแกง 5 ใบ

46)

点 (ten)	
[±ยาว]	ปรากฏรวมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่เรียกประเภทสินค้า เช่น
[±แบน]	商品 1 点 (shouhin itten) สินค้า 1 ประเภท
[±กลม]	家具 2 点 (kagu niten) เครื่องเรือน 2 ประเภท
[±ยึดหยุ่น]	
[+ประเภท]	

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของประเภทเดียว มีทั้งหมด 33 คำ ได้แก่ 管 (kan), 基 (ki), 機 (ki), 脚 (kyaku), 軒 (ken), 棹 (sao), 冊 (satsu), 床 (shou), 筋 (suji), 隻 (seki), 錠 (jou), 誌 (shi), 艘 (sou), 足 (soku), 台 (dai), 着 (chaku), 丁 (chou), 艇 (tei), 通 (tsuu), 滴 (teki), 棟 (mune, tou), 張り (hari), 服 (fuku), 部 (bu), 箱 (hako), 巻き (maki), 振り (furi), 両 (ryou), 戸 (ko), 卓 (taku), 点 (ten), 連 (ren), และ 客 (kyaku) จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามดังกล่าวมีอรรถลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นความแตกต่างในการจำแนกหมวดหมู่ของคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของประเภทเดียวได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปร่างมีมิติและไม่มีมิติ มีดังนี้

[+ยาว] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างยาว ได้แก่ 管 (kan), 筋 (suji), 丁 (chou), 振り (furi), และ 両 (ryou)

[±ยาว] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที้อาจจะมีรูปร่างยาวหรือไม่ยาวก็ได้ ได้แก่ 点 (ten), 巻き (maki) และ 連 (ren)

[+กลม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม ได้แก่ 錠 (jou) และ 滴 (teki)

[±กลม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที้อาจจะมีรูปร่างกลมหรือไม่กลมก็ได้ ได้แก่ 点 (ten)

[+แบน] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างแบน ได้แก่ 冊 (satsu), 誌 (shi), 通 (tsuu), 部 (bu) และ 振り (furi)

[±แบน] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที้อาจจะมีรูปร่างแบนหรือไม่แบนก็ได้ ได้แก่ 点 (ten)

[+กลวง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีภายในกลวง ได้แก่ 管 (kan) และ 巻き (maki)

[+ฐานสี่เหลี่ยม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นฐานสี่เหลี่ยม ได้แก่ 軒 (ken) และ 棟 (mune, tou)

[+เครื่องดนตรี] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องดนตรี ได้แก่ 管 (kan)

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัวของวัตถุ มีดังนี้

[+ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่สามารถหักงอได้ ได้แก่ 張り (hari), 部 (bu) และ 巻き (maki)

[- ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่ไม่สามารถหักงอได้ ได้แก่ 管 (kan), 基 (ki), 機 (ki), 脚 (kyaku), 軒 (ken), 棹 (sao), 隻 (seki), 錠 (jou), 艘 (sou), 台 (dai), 艇 (tei), 丁 (chou), 棟 (mune, tou), 振り (furi), 両 (ryou), 戸 (ko) และ 卓 (taku)

[±ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชที่อาจจะหักงอได้ หรือหักงอไม่ได้ ได้แก่ 冊 (satsu), 床 (shou), 筋 (suji), 錠 (jou), 誌 (shi), 艘 (sou), 足 (soku), 着 (chaku), 通 (tsuu), 箱 (hako), 点 (ten) และ 客 (kyaku)

3. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[+เคลื่อนที่] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้ คือ 機 (ki), 隻 (seki), 艘 (sou), 艇 (tei) และ 両 (ryou)

[±เคลื่อนที่] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้หรือไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ ได้แก่ 台 (dai)

[±ใช้ไฟฟ้า] คำลักษณนามที่ใช้กับอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าหรือไม่ใช้ไฟฟ้าก็ได้ คือ 基 (ki) และ 台 (dai)

[+ของเหลว] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นของเหลว คือ 滴 (teki)

3.3.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์

47)

体 (tai)	
1. เสียชีวิตแล้ว	
[- มีชีวิต] [±ชาย] [±ผู้ใหญ่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทมนุษย์และสัตว์ ใช้กับมนุษย์หรือสัตว์ที่เสียชีวิตแล้ว เช่น (人間) 遺体 2 体 (itai nitai) ศพ 2 ศพ (動物) 遺体 2 体 (itai nitai) ซากสัตว์ 2 ซาก
2. รูปแทนมนุษย์	
[+เปรียบเทียบมนุษย์และ อมนุษย์(รูปว่าง)] [±ชาย] [±นับถือ] [±สุภาพ]	3. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ใช้กับรูปเคารพที่เป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธรูปเจ้า ผู้ศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ รูปที่ผู้ที่เป็นมีสถานภาพทางสังคมชั้นสูง หรือ หุ่นยนต์ที่เหมือนมนุษย์ เช่น 仏像 2 体 (butsuzou nitai) พระพุทธรูป 2 องค์ 銅像 3 体 (douzou santai) รูปหล่อทองแดง 3 รูป 埴輪 3 体 (haniwa santai) สะนิวะ ¹ 3 องค์ ロボット 3 体 (robotto santai) หุ่นยนต์ 3 ตัว ドラえもん 3 体 (doraemon santai) โดเรมอน 3 ตัว/ตน

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทเสียชีวิตแล้วและรูปเคารพแทนมนุษย์มีเพียง 1 คำ คือ 体 (tai)

1. อรรถลักษณะที่แสดงเพศ

[±ชาย] คำลักษณนาม 体 (tai) ที่ใช้กับคนที่เสียชีวิตแล้ว ใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. อรรถลักษณะที่แสดงวัย

[±ผู้ใหญ่] คำลักษณนาม 体 (tai) ที่ใช้กับคนที่เสียชีวิต ใช้ได้ทั้งวัยผู้ใหญ่และวัยเด็ก

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาดของวัตถุ

[±ใหญ่] คำลักษณนาม 体 (tai) ที่ใช้กับคนที่เสียชีวิตหรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ใช้ได้ทั้งสิ่งของที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่

¹ ตุ๊กตาดินเผาที่ปั้นเป็นรูปคน สัตว์ซึ่งวางเรียงรายรอบสุสานในสมัยโบราณ

3.3.4 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ

คำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ หมายถึงคำลักษณนามที่สามารถใช้ได้ทั้งกับสิ่งไม่มีชีวิตประเภทพืชและสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ เนื่องจากมีลักษณะร่วมบางประการที่เหมือนกันคือรูปร่าง ดังนั้นคำลักษณนามประเภทนี้จึงถือว่าใช้กับคำนามได้มากกว่า 1 ประเภท อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ มีดังนี้

48)

粒 (tsubu)		
1. พืช		
[+โค้ง]	1. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนที่เป็นเมล็ดของพืชทั่วไป เช่น	
[±หัว]	米 1 粒 (kome hitotsubu)	ข้าว 1 เม็ด
[- ยึดหยุ่น]	ブドウ 1 粒 (budou hitotsubu)	องุ่น 1 ผล
[-ใหญ่]	イチゴ 2 粒 (ichigo futatsubu)	สตรอเบอรี่ 2 ผล
[+ทำอาหาร]	サクランボ 2 粒 (sakuranbo futatsubu)	เชอร์รี่ 2 ผล
2. สิ่งของ		
[+กลม]	2. ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลม มีขนาดเล็ก	
[- หัว]	เท่านั้น เช่น	
[- ยึดหยุ่น]	ダイヤ 1 粒 (daiya hitotsubu)	เพชร 1 เม็ด
[-ใหญ่]	真珠 1 粒 (shinju hitotsubu)	มุกดา 1 เม็ด
[- ทำอาหาร]	チョコレート 2 粒 (chokoreeto futatsubu)	ช็อกโกแลต 2 ก้อน
	サプリメント 2 粒 (sapurimento futatsubu)	ยาบำรุงร่างกาย 2 เม็ด

49)

切れ (kire)	
1. พืช	
[- ใหญ่] [+แบน] [+ทำอาหาร]	1. ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับส่วนย่อยที่ตัด แล้ว หั่น แบ่ง หรือแยก ออกมาส่วนใหญ่ เช่น スイカ 2 切れ (suika futakire) แตงโม 2 ชิ้น パパイヤ 3 切れ (papaiya sankire) มะละกอ 3 ชิ้น トマト 4 切れ (tomato yonkire) มะเขือเทศ 4 ชิ้น
2. สิ่งของ	
[- ใหญ่] [±แบน] [+ทำอาหาร]	2. ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับก้อนหรือแผ่นเล็กที่ตัดออกจาก ส่วนใหญ่ คำลักษณนามนี้ส่วนใหญ่ใช้กับของกินอาหาร เช่น 魚の身 1 切れ (sakananomi hitokire) เนื้อปลา 1 ชิ้น 刺身 2 切れ (sashimi futakire) ปลาดิบ 2 ชิ้น ケーキ 3 切れ (keeki sankire) เค้ก 3 ชิ้น

50)

輪 (rin)	
1. พืช	
[+ยาว] [+หัว] [±ยึดหยุ่น] [±ใหญ่]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับดอกไม้ที่บานจากลำต้นเดียวกัน เช่น バラ 1 輪 (bara ichirin) กุหลาบ 1 ดอก 菊 2 輪 (kiku nirin) ดอกเบญจมาศ 2 ดอก 1 輪差しの花瓶 (ichirinzashinokabin) ดอกไม้ในแจกัน 1 ดอก
2. สิ่งของ	
[+วงแหวน] [±ยึดหยุ่น] [±ใหญ่]	ปรากฏพร้อมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับล้อในที่นั่งรถเท่านั้น เช่น 1 輪車 (ichirinsha) รถ 1 ล้อ 2 輪車 (nirinsha) รถ 2 ล้อ 4 輪駆動 (yonrinsha) การขับเคลื่อน 4 ล้อ

3.3.5 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “本” (hon)

คำลักษณนาม “本” ที่ใช้กับคำนามประเภทพืชและสิ่งของ จำแนก 4 ชุด ได้แก่ รูปปร่างยาว รูปปร่างวงแหวน รูปปร่างกลวง และการใช้แสดงอุปมาอุปไมยรูปปร่างยาว จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “本” จะเห็นได้ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปปร่างมีมิติและไม่มีมิติ มีดังนี้

[+ยาว] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปปร่างยาว ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1)

[+วงแหวน] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นวงแหวน ได้แก่ “本” ความหมายที่ (2)

[+กลวง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีภายในกลวง ได้แก่ “本” ความหมายที่ (3)

[±ฐานสี่เหลี่ยม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นฐานสี่เหลี่ยม หรือไม่ใช้ฐานสี่เหลี่ยมก็ได้ คือ “本” ความหมายที่ (1)

[±เครื่องมือ] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องมือ หรือไม่ใช้เครื่องมือก็ได้ ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1) และ “本” ความหมายที่ (3)

[±เครื่องดนตรี] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องดนตรี ได้แก่ “本” ความหมายที่ (3)

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัว มีดังนี้

[±ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถพับ หัก งอ หรือโค้งได้ หรือสิ่งที่มีความแข็ง ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1) “本” ความหมายที่ (2) และ “本” ความหมายที่ (3)

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด มีดังนี้

[±ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีขนาดใหญ่หรือเล็ก ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1) “本” ความหมายที่ (2) และ “本” ความหมายที่ (3)

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[±หัว] คำลักษณนามที่แสดงตำแหน่งของสิ่งที่จะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1)

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[±ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นอาหารได้หรือทำเป็นอาหารไม่ได้ ได้แก่ “本” ความหมายที่ (1) “本” ความหมายที่ (2) และ “本” ความหมายที่ (3)

6. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[±นามธรรม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ได้ ได้แก่ “本” ความหมายที่ (4)

[±มีแสงสว่าง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีแสงสว่างหรือไม่มีแสงสว่างก็ได้ คือ หลอด “本” ความหมายที่ (3)

[±จำนวนครั้ง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งแสดงจำนวนครั้งหรือไม่แสดงจำนวนครั้งก็ได้

ได้แก่ “本” ความหมายที่ (4)

枚(3)	บอกสถานที่
[+แบน]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช สิ่งของ และ สถานที่ จำแนก 3 ชุด ได้แก่ คำ
[+สถานที่]	田んぼ 2 枚 (tanbo nimai) ที่นา 2 แปลง
[±ใหญ่]	畑 2 枚 (hatake nimai) ไร่ 2 แปลง

คำลักษณนาม "枚" ที่ใช้กับคำนามประเภทพืช สิ่งของ และ สถานที่ จำแนก 3 ชุด ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับพืชรูปทรงแบน คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของรูปทรงแบน และคำลักษณนามที่ใช้บอกสถานที่ จากการวิเคราะห์หรือรรถลักษณะของคำลักษณนาม "枚" จะเห็นได้ ดังนี้

1. อรรถลักษณะที่แสดงรูปทรงมีมิติและไม่มีมิติ มีดังนี้

[+แบน] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงแบน ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (1) "枚"

ความหมายที่ (2) และ "枚" ความหมายที่ (3)

[+สถานที่] คำลักษณนามที่ใช้บอกสถานที่ ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (3)

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัว มีดังนี้

[±ยืดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถพับ หัก งอ หรือโค้งได้ หรือสิ่งที่มีความแข็ง ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (1) และ "枚" ความหมายที่ (2)

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด มีดังนี้

[±ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีขนาดใหญ่หรือเล็ก ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (1) "枚" ความหมายที่ (2) และ "枚" ความหมายที่ (3)

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[±หวั] คำลักษณนามที่แสดงถึงตำแหน่งของสิ่งที่จะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (1)

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[±ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่ทำเป็นอาหารได้หรือทำเป็นอาหารไม่ได้ ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (1) และ "枚" ความหมายที่ (2)

6. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[±เครื่องเรือน] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องเรือนได้หรือไม่ใช่เครื่องเรือนก็ได้ ได้แก่ "枚" ความหมายที่ (2)

“固” หมายความว่า (1)

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[+ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่ทำเป็นอาหารได้ ได้แก่ “固” หมายความว่า (1)

[±ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่ทำเป็นอาหารได้หรือทำเป็นอาหารไม่ได้ ได้แก่ “固”

ความหมายที่ (2)

6. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[±เครื่องมือ] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องมือ หรือไม่ใช่เครื่องมือก็ได้ ได้แก่ “固”

ความหมายที่ (2)

[+เคลื่อนไหว] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้ คือ “固” หมายความว่า (4)

[±มีแสงสว่าง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีแสงสว่างหรือไม่มีแสงสว่างก็ได้ คือ “固”

ความหมายที่ (2) และ “固” หมายความว่า (3)

3.3.8 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับ “つ” (tsu)

การใช้คำลักษณนาม “つ” คือ เกิดร่วมกับคำบอกจำนวน ตั้งแต่ 1 ถึง 9 เท่านั้น และมีความหลากหลาย กล่าวคือ สามารถนำไปใช้กับคำนามประเภทพืช สิ่งของ นามธรรมและสถานที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนาม “つ” จำแนกเป็น 4 ชุด คือ (1) ชุดที่มีความเด่นที่พืช “つ” (2) ชุดที่มีความเด่นที่สิ่งของ “つ” (3) ชุดที่มีความเด่นที่บอกนามธรรม “つ” และ (4) ชุดที่มีความเด่นที่บอกสถานที่ “つ”

54)

つ(1)	พืช
[+กลม]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับผักและผลไม้ และคำลักษณนาม “つ” เป็น
[±หัว]	คล้ายคลึงกันคำลักษณนาม “固” แต่คำลักษณนามคำนี้ ผู้พูดใช้ในภาษาพูด
[±ยืดหยุ่น]	มากกว่า เช่น
[±ใหญ่]	ミカン 1 つ (mikan hitotsu) ส้ม 1 ลูก
[+ทำอาหาร]	リンゴ 1 つ (ringo hitotsu) แอปเปิ้ล 1 ลูก
	スイカ 2 つ (suika futatsu) แตงโม 2 ลูก
	タマネギ 2 つ (tamanegi futatsu) หอมใหญ่ 2 หัว
	キャベツ 3 つ (kyabetsu mittsu) กะหล่ำปลี 3 ลูก
	マンゴスチン 3 つ (mangosuchin mittsu) มังคุด 3 ลูก
	スイカの種 4 つ (suikanotane yottsu) เม็ดแตงโม 4 เม็ด

2. อรรถลักษณะที่แสดงความคงตัว มีดังนี้

[±ยึดหยุ่น] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีความแข็ง ไม่สามารถพับ หัก งอ หรือโค้งได้ ได้แก่

“๖” ความหมายที่ (1) และ “๖” ความหมายที่ (2)

3. อรรถลักษณะที่แสดงขนาด มีดังนี้

[±ใหญ่] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีขนาดใหญ่หรือเล็ก ได้แก่ “๖” ความหมายที่ (1)

“๖” ความหมายที่ (2) และ “๖” ความหมายที่ (4)

4. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะตามธรรมชาติ มีดังนี้

[±หวั] คำลักษณนามที่แสดงถึงตำแหน่งของสิ่งที่จะอยู่ส่วนหัวหรือส่วนท้ายก็ได้ ได้แก่

“๖” ความหมายที่ (1)

5. อรรถลักษณะที่แสดงหน้าที่ทางวัฒนธรรม มีดังนี้

[+ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นอาหารได้ ได้แก่ “๖” ความหมายที่ (1)

[±ทำอาหาร] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นอาหารได้หรือทำเป็นอาหารไม่ได้ ได้แก่ “๖”

ความหมายที่ (2)

6. อรรถลักษณะที่แสดงลักษณะพิเศษ มีดังนี้

[±เครื่องมือ] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นเครื่องมือ หรือไม่ใช่เครื่องมือก็ได้ ได้แก่ “๖”

ความหมายที่ (2)

[±เครื่องแต่งกาย] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่สามารถเคลื่อนที่ได้ คือ “๖” ความหมายที่ (2)

[±มีแสงสว่าง] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีแสงสว่างหรือไม่มีแสงสว่างก็ได้ คือ “๖”

ความหมายที่ (2)

[±บอกเวลา] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีแสงสว่างหรือไม่มีแสงสว่างก็ได้ คือ “๖”

ความหมายที่ (2)

[+สถานที่] คำลักษณนามที่ใช้กับแสดงบอกสถานที่ คือ “๖” ความหมายที่ (4)

[±ฐานสี่เหลี่ยม] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นฐานสี่เหลี่ยม คือ “๖” ความหมายที่ (4)

[±มีหลังคา] คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่เป็นมีหลังคา คือ “๖” ความหมายที่ (4)

[±ภาษาเขียน] คำลักษณนามที่ใช้กับภาษาพูดก็ได้ ภาษาเขียนก็ได้ คือ “๖” ความหมายที่

(1) “๖” ความหมายที่ (2) และ “๖” ความหมายที่ (3)

[-ภาษาเขียน] คำลักษณนามที่ใช้กับภาษาพูด คือ “๖” ความหมายที่ (4)

3.3.9.2 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามใช้กับพืชเท่านั้น

58)

山 (yama)	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับผักหรือผลไม้ในการขายเท่านั้น เช่น
[+ หัว]	トマト 2 山 (tomato futayama) มะเขือเทศ 2 ตะกร้า
[- ยึดหยุ่น]	りんご 2 山 (ringo futayama) แอปเปิ้ล 2 ตะกร้า
[+ทำอาหาร]	

59)

盛 (mori)	
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับสิ่งของที่ถวายแด่พระเจ้า เช่น
[+ หัว]	お供え物 2 盛 (osonaemono futamori) สิ่งที่ถวาย 2 สิ่ง
[- ยึดหยุ่น]	
[+ทำอาหาร]	

3.3.9.3 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามใช้กับสิ่งของเท่านั้น

60)

膳 (zen)	
[+คู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของ ใช้กับตะเกียบเท่านั้น
[+ ยาว]	お箸 2 膳 (ohashi nizen) ตะเกียบ 2 คู่
[- ยึดหยุ่น]	
[±ใหญ่]	
[+ทำอาหาร]	

61)

包、包み (hou,tsutsumi)		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทหมวดหมู่ของสิ่งของ ใช้กับสิ่งที่หุ้มด้วยกระดาษ	
[±ใหญ่]	เป็นต้น เช่น	
[±ทำอาหาร]	菓子 1 包み (kasi hitotsutsumi)	ขนม 1 ห่อ
	薬 2 包 (kusuri futatsutsumi)	ยา 2 ห่อ

3.3.9.4 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามใช้กับพืชและสิ่งของ

62)

把 (wa)		
1.พืช		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับพืชยาวและสามารถถือกำมือเดียวได้	
[+ยาว]	เช่น	
[+ยืดหยุ่น]	稲 10 把 (ine juuwa)	ต้นข้าว 10 กำ
[±ใหญ่]	小松菜 10 把 (komatsuna juuwa)	โคะมะสึนะ (ชี้อผัก) 10 พวง
[±ทำอาหาร]	ホウレンソウ 10 把 (hourensou juuwa)	โฮเรนโซ (ชี้อผัก) 10 กำ
2.สิ่งของ		
[+หมวดหมู่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทพืช ใช้กับพืชที่มีลักษณะยาวและสามารถถือกำมือเดียวได้ เช่น	
[+ยาว]		
[- ยืดหยุ่น]	線香 5 把 (senkou gowa)	ธูป 5 มัด
[±ใหญ่]	ロウソク 10 把 (rousoku juuwa)	เทียน 10 มัด
[- ทำอาหาร]		

3.3.12 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้สถานที่

คำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรมมี 3 คำ คือ “力所 (kasho)” “校 (kou)” และ “面(men)”

66)

力所 (kasho)		
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสถานที่ ใช้กับสถานที่ทั่วไป เช่น	
[±ใหญ่]	公園 1 力所 (kouen ikkasho)	สวน 1 แห่ง
[±ฐานสี่เหลี่ยม]	店 2 力所 (mise nikasho)	ร้าน 2 แห่ง
[±มีหลังคา]	お寺 3 力所 (otera sankasho)	วัด 3 แห่ง

67)

校 (kou)		
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสถานที่ ใช้กับโรงเรียน มหาวิทยาลัยและ	
[±ใหญ่]	สถาบันการศึกษา เช่น	
[±ฐานสี่เหลี่ยม]	大学 5 校 (daigaku gokou)	มหาวิทยาลัย 1 แห่ง
[+มีหลังคา]	小学校 5 校 (shougakkou gokou)	โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง
	中学校 5 校 (chugakkou gokou)	โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 5 แห่ง
	外国語学校 5 校 (gaikokugogakkou gokou)	โรงเรียนภาษาต่างประเทศ 5 แห่ง

68)

面(men)		
[+สถานที่]	ปรากฏร่วมกับคำนามประเภทสถานที่ ใช้กับสนามเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย เช่น	
[+ใหญ่]	テニスコート 3 面 (tenisukooto sanmen)	สนามเล่นเทนนิส 1 คอร์ต
[+แบน]	グラウンド 3 面 (guraundo sanmen)	สนามกีฬา 3 สนาม
[±ฐานสี่เหลี่ยม]		
[±มีหลังคา]		

คำลักษณนามทุกประเภทในภาษาไทยมีทั้งหมด 132 คำ ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 48 ลักษณะและภาษาญี่ปุ่นมีทั้งหมด 68 คำ ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 41 ลักษณะ คำลักษณนามของทั้งสองภาษาดังกล่าวจำแนกย่อยได้ คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของ หมวดหมู่ ประเภท สถานที่ วรรณกรรม และนามธรรม

บทที่ 4

การเปรียบเทียบอรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบอรรถลักษณะการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นในบทที่ 3 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะโดยใช้วิธียกตัวอย่างจากงานของนักภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเปรียบเทียบอรรถลักษณะเฉพาะคำลักษณนามไม่ซ้ำรูปนามเท่านั้น ส่วนคำลักษณนามซ้ำรูปนามผู้วิจัยจะไม่นำมาพิจารณาเพราะภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามซ้ำรูปนามใช้ และคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามซ้ำรูปนามเป็นคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามได้เพียงคำเดียว

4.1 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เนื่องจากในภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์มากกว่าภาษาญี่ปุ่น กล่าวคือภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ถึง 6 คำ ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์เพียง 3 คำ ดังนั้นเพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างจากอรรถลักษณะคำลักษณนามทั้งสองภาษา

ในภาษาไทยจำแนกคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ตาม เพศ สถานภาพทางสังคม หรือ อาชีพ ส่วนภาษาญี่ปุ่นจำแนกคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์จำแนก คำลักษณนาม "人(nin,ri)" "名(me)" และ "者(sha)"

ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นใช้เกณฑ์ในการจำแนกทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ในส่วนที่เหมือนกันไม่มี ในส่วนที่ต่างกันพบว่า ภาษาไทยมีความหลากหลาย ละเอียดและซับซ้อนมากกว่าภาษาญี่ปุ่น

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

ภาษา อรรถลักษณะ		[มีชีวิต]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[นับถือ]	[สุภาพ]
ไทย	คน	+	±	±	× ¹	×
	ท่าน	+	±	±	+	×
	นาย	+	+	+	±	±
	นาง	+	-	±	±	±
	พระองค์	+	±	±	+	±
	รูป	+	+	±	+	+
ญี่ปุ่น	人(nin,ri)	+	±	±	±	±
	名 (mei)	+	±	±	×	+
	者(sha)	+	±	±	×	+

4.2 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของภาษาไทย “ตน” “ตัว” และ “องค์” 3 คำ และ ภาษาญี่ปุ่น “人(nin,ri)” กับ “匹(hiki)” 2 คำ ในคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของภาษาไทย คือ รูปร่างของวัตถุไม่สำคัญ กรณีวัตถุเป็นมนุษย์ที่มีเคารพใช้คำลักษณนาม คือ “องค์” และมนุษย์ที่ไม่เคารพใช้คำลักษณนาม คือ “ตน” ส่วนภาษาญี่ปุ่น ผู้ให้ข้อมูลจับประเด็นหรือลักษณะของรูปร่างมนุษย์ต่อนั้นผู้ให้ข้อมูลรู้สึกเหมือนมนุษย์ ใช้ “人(nin,ri)” และผู้ให้ข้อมูลภาษารู้สึกเหมือนสัตว์ ใช้ “匹(hiki)”

¹ เครื่องหมาย [×] ในตาราง หมายถึง ไม่มีอรรถลักษณะในคำลักษณนามนั้น ๆ

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

อรรถลักษณะ ภาษา		[มีชีวิต]	[เปรียบเทียบมนุษย์ (รูปร่าง)]	[เปรียบเทียบสัตว์ (รูปร่าง)]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[นับถือ]	[สุขภาพ]
ไทย	ตน	+	×	×	±	×	±	×
	ตัว	+	-	+	±	±	±	-
	องค์	+	-	-	±	±	+	+
ญี่ปุ่น	人 (nin,ri)	+	+	×	±	±	±	×
	匹(hiki)	+	×	+	×	×	±	×

4.3 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ของภาษาไทย “ตัว” กับ “เชือก” 2 คำ และภาษาญี่ปุ่น “匹(hiki)” “頭(tou)” “羽(wa)” “尾(bi)” และ “杯(hai, pai)” 5 คำ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ของภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้ “ตัว” คำลักษณนามนี้ไม่แบ่งแยกเงื่อนไข หมายถึง สัตว์ใหญ่ก็ได้ เล็กก็ได้ มีปีกก็ได้ ไม่มีปีกก็ได้ เป็นต้น และช้างใช้กับคำลักษณนาม “เชือก” เพราะ “ช้าง” ของประเทศไทยมีสถานภาพทางสังคมสูงมากกว่าสัตว์อื่นๆ ส่วนภาษาญี่ปุ่น โดยปกติใช้คำลักษณนาม “匹(hiki)” “頭(tou)” และ “羽(wa)” 3 คำ “匹(hiki)” กับ “頭(tou)” จำแนกขนาดสัตว์ ในเวลาผู้ให้ข้อมูลภาษาดูสัตว์ผู้พูดรู้สึกขนาดใหญ่มากกว่าตนเอง ใช้คำลักษณนามว่า “頭(tou)” และเล็กกว่าตนเอง ใช้คำลักษณนามว่า “匹(hiki)” แต่คำลักษณนามใช้กับนก คำลักษณนามว่า “羽(wa)” “杯(hai, pai)” ใช้กับสัตว์ทางน้ำที่เปรียบกับภาชนะ เช่น ปู ปลาหมึก เป็นต้น และ “尾(bi)” ใช้กับสัตว์ทางน้ำที่มีหาง เช่น กุ้ง เป็นต้น

คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ทั้งสองภาษา คือ ภาษาไทย “ช้าง” คำเท่านั้น และภาษาญี่ปุ่น จำแนกตามเงื่อนไข ได้แก่ ขนาดของสัตว์ และ นกหรือไม่

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

อรรถลักษณะ ภาษา		[มีชีวิต]	[ใหญ่]	[นก]	[เปรียบกับภาชนะ]	[หาง]	[นับถือ]
ไทย	ตัว	+	±	±	×	±	-
	เชือก	+	±	-	×	×	+
ญี่ปุ่น	匹(hiki)	+	-	±	×	×	×
	頭(tou)	+	+	-	×	×	×
	羽(wa)	+	±	+	×	×	×
	尾(bi)	+	-	-	×	+	×
	杯(hai, pai)	+	±	×	+	×	×

4.4 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืช

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับพืชของภาษาไทย ทั้งหมด 23 คำ และภาษาญี่ปุ่น 7 คำ ในภาษาไทยจำแนกอย่างละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น คำลักษณนามภาษาไทย จะเห็นได้ว่าภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้เรียกส่วนประกอบพืชส่วนหลักๆ คือ ส่วนลำต้น ใบ ดอก ผล เมล็ดและยอด ส่วนภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามที่ใช้เรียกส่วนประกอบ คือ รูปร่าง หมายถึง รูปร่างยาวของพืช ใช้คำลักษณนาม คือ "本(hon)" รูปร่างแบนของพืช ใช้คำลักษณนาม คือ "枚(mai)" รูปร่างกลมของพืช ใช้คำลักษณนาม คือ "個(ko)" หรือ "つ(tsu)" เช่น ส่วนลำต้น ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ต้น" ภาษาญี่ปุ่นใช้ว่า "本(hon)" การใช้คำลักษณนามกับส่วนประกอบดังกล่าว ภาษาไทยจะใช้ได้รายละเอียดกว่าภาษาญี่ปุ่น

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคำลักษณะนามที่ใช้กับพืช

ภาษา อรรถลักษณะ		[ยาว]	[แบน]	[กลม]	[โค้ง]	[ยุดย่น]	[หวั]	[ใหญ่]	[ทำอาหาร]
ไทย	ใบ (1)	+	+	×	×	+	±	±	±
	ใบ (2)	×	×	×	+	±	±	±	+
	ต้น (พืช)	+	×	×	×	±	-	±	±
	ลำ (พืช)	+	×	×	×	-	-	±	±
	ก้าน (พืช)	+	×	×	×	+	-	-	±
	ดอก (พืช)	+	×	×	×	+	+	-	±
	ลูก (1)	×	×	+	×	+	±	±	+
	ลูก (2)	×	×	×	+	±	±	±	+
	เมล็ด	×	×	±	+	+	±	-	±
	ยอด	×	×	×	+	+	+	-	±
	ไหล	+	×	×	×	+	-	-	×
	หัว	×	×	+	×	±	±	±	+
	หน่อ	+	×	×	×	±	-	±	+
	เหง้า	+	×	×	×	-	-	+	+
	แง่ง	+	×	×	×	-	-	-	+
	แขนง	+	×	×	×	-	-	-	×
	หาง	+	×	×	×	+	-	-	×
	ทาง	+	×	×	×	+	+	+	-
	กลีบ	×	+	×	×	+	+	-	±
	ช่อ	+	×	×	×	+	+	-	±
	ปลี	×	×	×	+	+	+	-	+
	ผล	×	×	+	×	+	±	±	+
	พู	×	×	+	×	+	+	+	+
	จาว	×	×	+	×	+	+	-	+
	กาบ	×	×	×	+	±	±	±	×

ตาราง 5 (ต่อ)

อรรถลักษณะ ภาษา		[ยาว]	[แบน]	[กลม]	[โค้ง]	[ยุดหยุ่น]	[หัว]	[ใหญ่]	[ทำอาหาร]
ไทย	ฝัก	+	±	×	×	±	+	±	+
	เมล็ด	×	×	+	×	±	±	±	±
	จุก	×	×	+	×	-	±	×	+
	ซี่ก	×	×	+	×	-	±	±	±
	ยวง	×	×	+	×	-	×	×	+
	งวง	+	×	×	×	±	+	±	+
	เต้า	×	×	+	×	+	+	×	+
	ราก	+	×	×	×	±	-	±	±
ญี่ปุ่น	果 (ka)	×	×	+	×	-	±	±	+
	球 (kyuu)	×	×	+	×	+	-	±	-
	玉 (tama)	×	×	+	×	-	±	±	+
	本(1)	+	×	×	×	±	±	±	±
	枚(1)	×	+	×	×	+	±	±	±
	個(1)	×	×	+	×	±	±	±	+
	つ(1)	×	×	+	×	±	±	±	+

4.5 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของภาษาไทย ทั้งหมด 52 คำ และภาษาญี่ปุ่น 37 คำ ในข้อนี้ เปรียบเทียบอรรถลักษณะจำแนกที่ใช้กับคำนาม คือ ใช้กับเครื่องเรือน ใช้กับยานพาหนะ ใช้กับภาชนะ ใช้กับหนังสือและเอกสาร ใช้กับบ้าน อาคาร และตึก และใช้กับเครื่องเขียน

4.5.1 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับเครื่องเรือน

คำลักษณนามภาษาไทยมี 2 คำ และภาษาญี่ปุ่น 5 คำ คำลักษณนามกลุ่มนี้ มีลักษณะ “เปรียบเทียบ (รูปว่าง)” คือ “ตัว” “ตัว” คำนี้ คำลักษณนามใช้กับเครื่องเรือนทั้งหมด “เรือน” ใช้เฉพาะ นาฬิกาเท่านั้น ภาษาญี่ปุ่นก็ “台 (dai)” คำลักษณนามใช้กับเครื่องเรือนทั้งหมด “脚 (kyaku)” “卓 (sao)” และ “卓 (taku)” ใช้กับคำนามที่ถูกจำกัด หมายถึง “脚 (kyaku)” ใช้กับเก้าอี้ หรือ โต๊ะเท่านั้น ”

棹 (sao)” ใช้กับตู้เสื้อผ้าเท่านั้น ”卓 (taku)” ใช้กับโต๊ะเท่านั้น”点 (ten)” ใช้กับสิ่งของที่สินค้าส่วนใหญ่
ใช้กับเครื่องเรือน

ความเหมือนกัน คือ บางคำมีเปรียบสัตว์ (รูปร่าง) และภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามที่ใช้กับ
เครื่องเรือนมากกว่าภาษาไทย

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับเครื่องเรือน

ภาษา		อรรถลักษณะ									
		[เครื่องเรือน]	[แบน]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[บอกเวลา]	[หัว]	[เปรียบเทียบสัตว์(รูปร่าง)]	[ยาว]	[กลม]	[ประเภท]
ไทย	เรือน	+	×	-	±	+	×	×	×	×	×
	ตัว	±	±	±	±	×	±	+	×	×	×
ญี่ปุ่น	脚 (kyaku)	+	-	-	±	×	-	×	×	×	×
	棹 (sao)	+	±	-	±	×	×	×	×	×	×
	台 (dai)	±	-	-	±	×	×	×	×	×	×
	卓 (taku)	+	±	-	±	×	×	×	×	×	×
	点 (ten)	×	±	±	×	×	×	×	±	±	+

4.5.2 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับยานพาหนะ

คำลักษณนามที่ใช้กับยานพาหนะภาษาไทย มี 3 คำ ภาษาญี่ปุ่น มี 6 คำ “ขบวน” กับ “両 (ryou)” ใช้กับขบวน แสดงรูปลักษณะภายนอกเข้าแถว รถไฟ หรือ เรือ “ขบวน”ใช้กับเรือก็ได้ รถไฟก็ได้
แต่ “両 (ryou)” ใช้กับรถไฟเท่านั้น

“คัน” กับ “台 (dai)” ใช้กับรถยนต์ แต่ 2 คำนี้ใช้นอกจากรถยนต์ก็ได้ “คัน” ใช้กับในครัวเรือน
และเครื่องดนตรี ส่วน “台 (dai)” ใช้กับเฟอร์นิเจอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าด้วย

“ลำ” “機 (ki)” “隻 (seki)” “艘 (sou)” และ “艇 (tei)” 5 คำนี้ ใช้กับเครื่องบินกับเรือ ใน
ภาษาไทยมี “ลำ” 1 คำ แต่ในภาษาญี่ปุ่น มี 4 คำ “機 (ki)” คือ ใช้เฉพาะเครื่องบิน “隻 (seki)” “艘 (sou)” กับ “艇 (tei)” ใช้กับเรือเท่านั้น คำลักษณนามเช่นนี้จำแนก โดย “隻 (seki)” คือเรือขนาดใหญ่
“艘 (sou)” กับ “艇 (tei)” เรือขนาดเล็ก และ “艇 (tei)” ใช้กับเรือสำหรับกีฬาหรือของทหารเป็นต้น

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับยานพาหนะ

อรรถลักษณะ คำลักษณนาม								
		[เคลื่อนที่]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[เปรียบเทียบ (รูปร่าง)]	[ทางอากาศ]	[ทางน้ำ]	[ทางบก]
คัน	รถยนต์	+	-	±	×	×	×	+
台 (dai)	รถยนต์	+	-	±	-	-	-	±
ขบวน	รถไฟ, เรือ	+	-	+	×	×	±	±
両 (ryou)	รถไฟ	+	-	+	-	-	-	±
ลำ	เครื่องบิน, เรือ	+	-	±	+	±	±	×
機 (ki)	เครื่องบิน	+	-	±	×	+	×	×
隻 (seki)	เรือ	+	-	+	×	×	+	×
艘 (sou)		+	-	-	×	×	+	×
艇 (tei)		+	-	-	×	×	+	×

4.5.3 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับภาชนะ

ในภาษาไทยมีอรรถลักษณะ คือ เปรียบพืช (รูปร่าง) หมายถึง รูปร่างเหมือน ใบไม้ “คัน” กับ “เล่ม” 2 คำนี้ แสดงสิ่งของที่ถือได้ รูปร่างยาว ใช้คำลักษณนาม “คัน” รูปร่างแบน ใช้คำลักษณนาม “เล่ม” ในภาษาญี่ปุ่นไม่มี อรรถลักษณะ “เปรียบเทียบ (รูปร่าง)” ใช้คำลักษณนาม รูปร่างยาวคือ “本 (hon)” รูปร่างแบนคือ “枚 (mai)” สิ่งของที่มีโค้งคือ “つ (tsu)”

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับภาษา

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ					
		[ยาว]	[แบน]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[โค้ง]	[เปรียบเทียบ (รูปร่าง)]
ไทย	ใบ	×	±	±	±	×	+
	คัน	+	×	-	±	×	×
	เล่ม	+	±	±	±	×	×
	อัน	±	±	±	-	×	×
ญี่ปุ่น	本(hon)	+	×	±	±	×	×
	枚(mai)	×	+	±	±	×	×
	つ(tsu)	±	±	±	±	+	×

ดังกล่าวข้างบนนี้ ผู้วิจัยได้เขียนคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น มีความแตกต่างกันชัดเจน โดยสรุปว่า ในคำลักษณนามภาษาไทยมีอรรถลักษณะ “เปรียบเทียบ (รูปร่าง)” กับ “เปรียบเทียบสัตรี (รูปร่าง)” ส่วนคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นไม่มีอรรถลักษณะ “เปรียบเทียบ (รูปร่าง)” กับ “เปรียบเทียบสัตรี (รูปร่าง)”

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างยาวหรือทรง 1 มิติ

ภาษา \ อรรถลักษณะ		[ยาว]	[แบน]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[เส้นทาง]	[เคลื่อนที่]	[เครื่องดนตรี]	[เครื่องมือ]	[ทำอาหาร]	[ใช้ไฟฟ้า]	[วงแหวน]	[หัว]	[เครื่องยนต์]	[เครื่องแต่งกาย]	[ฐานสี่เหลี่ยม]
ไทย	เส้น	+	×	±	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	สาย	+	×	±	+	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	ขบวน	+	×	-	±	×	+	×	×	×	×	×	×	±	×	×
	คัน	+	×	-	±	×	±	±	+	±	×	×	×	+	×	×
	เล่ม	+	±	±	±	×	×	×	+	±	×	×	×	×	×	×
	ท่อน	+	×	-	±	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	แท่ง	+	×	-	±	×	×	×	±	×	×	×	×	×	×	×
	ด้าม	+	×	-	-	×	×	×	+	×	×	×	×	×	×	×
	ตั้ง	±	±	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	แถบ	+	+	+	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	ไม้	+	×	-	-	×	×	×	×	+	×	×	×	×	×	×
ญี่ปุ่น	基 (ki)	+	×	-	+	×	×	×	×	×	±	×	×	×	×	×
	筋 (suji)	+	×	±	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	丁 (chou)	+	×	-	±	×	×	×	+	±	×	×	×	×	×	×
	振り (furi)	+	±	-	±	×	×	×	+	×	×	×	×	×	×	×
	両 (ryou)	+	×	-	-	×	+	×	×	×	×	×	×	±	×	×
	連 (ren)	±	×	±	-	×	×	×	×	±	×	±	×	×	±	×
	本 (1, hon)	+	×	±	±	±	×	×	±	±	×	×	±	×	×	±

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ

ภาษา \ อรรถลักษณะ										
		[แบน]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[เครื่องมือ]	[ฐานสี่เหลี่ยม]	[มีหลังคา]	[เครื่องเรือน]	[เครื่องแต่งกาย]	[อาหาร]
ไทย	ฉบับ	+	+	±	×	×	×	×	×	×
	ซอง	+	+	-	×	×	×	×	×	×
	แผ่น	+	±	±	×	×	×	×	×	×
	บาน	+	-	+	×	×	×	×	×	×
	ผืน	+	+	±	×	×	×	×	+	×
	ปิ่น	+	-	+	+	×	×	×	×	×
	พับ	+	+	±	×	×	×	×	×	×
	ด้าน	±	-	±	×	×	×	×	×	×
	ผูก	+	±	-	×	×	×	×	×	×
	ฝา	±	-	±	×	×	×	×	×	×
	หลัก	+	-	±	×	×	×	×	×	×
	ชั้น	±	±	±	×	±	×	×	×	×
ญี่ปุ่น	冊 (satsu)	+	±	±	×	×	×	×	×	×
	誌 (shi)	+	±	±	×	×	×	×	×	×
	通 (tsuu)	+	±	±	×	×	×	×	×	×
	張り (hari)	±	+	±	×	×	±	×	×	×
	部 (bu)	+	+	±	×	×	×	×	×	×
	枚 (2.mai)	+	±	±	-	-	-	±	±	±

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ												
		[กลม]	[ยืดยาว]	[ใหญ่]	[ของเหลว]	[ทำอาหาร]	[เครื่องแต่งกาย]	[เครื่องมือ]	[บอกเวลา]	[มีแสงสว่าง]	[เคลื่อนที่]	[แบน]	[โค้ง]	[ภาษาเขียน]
ไทย	เหรียญ	+	-	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	หยด	+	×	-	+	±	×	×	×	×	×	×	×	×
	ฟอง	+	-	±	×	±	×	×	×	×	×	×	×	×
	จุด	+	×	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	ฐ	+	×	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	โคง	+	-	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	สิ่ง	±	×	±	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
ญี่ปุ่น	錠 (jou)	+	-	-	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	滴 (teki)	+	×	-	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	箱(hako)	±	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	個(2,ko)	+	±	±	×	±	±	±	±	±	×	×	×	×
	個(3,ko)	+	-	+	×	×	×	×	×	±	×	+	×	×
	個(4,ko)	+	-	-	×	×	×	×	×	×	×	±	×	×
	つ(2,tsu)	+	±	±	×	±	±	±	±	±	×	×	+	±

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ รูปร่างไม่มีมิติ

อรรถลักษณะ ภาษา		[กลาง]	[วงแหวน]	[ยาว]	[ยัดหย่อน]	[ใหญ่]	[แบน]	[เครื่องดนตรี]	[เครื่องมือ]	[มีแสงสว่าง]	[แถว]	[เครื่องแต่งกาย]	[นามธรรม]	[เส้นทาง]
ไทย	กระบอก	+	×	±	-	±	×	×	+	×	×	×	×	×
	กล้อง	+	×	+	-	±	×	×	+	×	×	×	×	×
	กลัก	×	×	×	-	-	×	×	+	×	×	×	×	×
	ม้วน	+	×	±	+	+	×	×	×	×	×	×	×	×
	มวน	+	×	-	+	-	×	×	×	×	×	×	×	×
	ขาด	×	+	±	-	±	×	×	×	×	×	×	×	×
	ท่อ	+	×	+	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×
	ตีบ	×	×	+	±	×	×	×	×	×	+	×	×	×
	เลา	+	×	+	-	-	×	+	×	×	×	×	×	×
	ปลอก	×	+	×	±	-	×	×	±	×	×	×	×	×
	ลื้อ	×	+	×	+	±	×	×	×	×	×	×	×	×
	แผง	×	±	×	±	×	±	×	×	×	+	×	×	×
	ชี	×	×	×	-	-	×	×	×	×	+	×	×	×
ญี่ปุ่น	管 (kan)	+	×	+	-	±	×	+	×	×	×	×	×	×
	床 (shou)	×	×	×	±	±	±	×	+	×	×	×	×	×
	服 (fuku)	×	×	×	×	±	±	×	×	×	×	×	×	×
	巻き (maki)	+	×	±	+	+	×	×	×	×	×	×	×	×
	本(2,hon)	×	+	×	±	±	×	×	×	×	×	±	×	×
	本(3,hon)	+	-	±	±	±	-	±	±	±	-	×	×	×
	本(4,hon)	×	×	±	×	×	×	×	±	×	×	×	±	±

ตาราง 12 (ต่อ)

ภาษา \ อรรถลักษณะ												
		[กลวง]	[ยาว]	[แบน]	[ยืดยุ่น]	[ใหญ่]	[เครื่องเรือน]	[ฐานสี่เหลี่ยม]	[มีหลังคา]	[เครื่องแต่งกาย]	[มีแสงสว่าง]	[คู่]
ไทย	ข้าง	×	±	±	±	-	×	×	×	×	×	-
	ตึก	×	×	×	-	+	×	+	+	×	×	×
	หลัง	×	×	×	±	±	×	+	±	×	×	×
	หลอด	+	+	×	-	±	×	×	×	×	±	×
ญี่ปุ่น	足 (soku)	×	×	±	±	±	×	×	×	+	×	+
	着 (chaku)	×	×	±	±	±	×	×	×	±	×	×
	軒 (ken)	×	×	×	-	±	×	+	+	×	×	×
	棹 (sao)	×	×	±	-	±	+	×	×	×	×	×
	棟 (mune, tou)	×	×	×	-	+	×	+	+	×	×	×
	戸 (ko)	×	×	×	-	±	×	±	+	×	×	×
	卓 (taku)	×	×	±	-	±	+	×	×	×	×	×

ตาราง 12 (ต่อ)

ภาษา		อรรถลักษณะ											
		[โค้ง]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[แบน]	[ทำอาหาร]	[เครื่องเรือน]	[บอกเวลา]	[ใช้ไฟฟ้า]	[เครื่องดนตรี]	[ทางน้ำ]	[ทางอากาศ]	[เคลื่อนที่]
ไทย	ก้อน	+	±	±	×	±	×	×	×	×	×	×	×
	นุ่ม	+	-	-	×	×	×	×	×	×	×	×	+
	เครื่อง	×	-	±	×	×	×	×	±	×	×	×	×
	เรือน	×	-	±	×	×	±	+	×	×	×	×	×
ญี่ปุ่น	脚 (kyaku)	×	-	±	-	×	+	×	×	×	×	×	-
	客(kyaku)	×	±	±	±	±	×	×	×	×	×	×	×
	台(dai)	×	-	±	×	×	±	×	±	±	×	×	×
	機 (ki)	×	-	+	×	×	×	×	×	+	×	+	×
	隻 (seki)	×	-	+	×	×	×	×	×	+	+	×	×
	艘(sou)	×	-	-	×	×	×	×	×	±	+	×	×
	艇 (tei)	×	-	-	×	×	×	×	×	±	+	×	×

ตาราง 12 (ต่อ)

อรรถลักษณะ ภาษา		[ยาว]	[แบน]	[กลม]	[โค้ง]	[ยัดเยียด]	[เปรียบเทียบ (รูปร่าง)]	[ใหญ่]	[ทำอาหาร]	[หัว]	[เคลื่อนไหว]	[ทางอากาศ]	[ทางน้ำ]
ไทย	ใบ (1)	+	+	+	+	±	+	±	×	×	×	×	×
	ใบ (2)	×	×	×	+	±	+	±	×	×	×	×	+
	ต้น (สิ่งของ)	×	×	×	×	-	+	+	×	-	×	×	×
	ลูก (1)	×	×	+	×	±	+	±	×	×	×	×	×
	ลูก (2)	×	×	×	+	±	+	±	×	×	×	×	×
	ลำ (สิ่งของ)	×	×	×	×	-	+	±	×	×	+	±	±
	ก้าน (สิ่งของ)	×	×	×	×	+	+	-	×	-	×	×	×
	เม็ด	×	×	×	+	±	+	-	±	×	×	×	×
	ยอด	×	×	×	+	-	+	+	×	+	×	×	×
	ดอก (สิ่งของ)	×	×	×	×	±	+	-	×	+	×	×	×

4.6 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ภาษาไทยมีทั้งหมด 4 คำ ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามเช่นนี้ คำลักษณนามที่สิ่งมีชีวิตกับคำลักษณนามที่สิ่งไม่มีชีวิตทั้งสอง อาจจะรูปร่างเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น “ดวง” คำนี้ ผู้พูดรับรู้รูปร่างกลม “ปาก” คือ พยานคำให้การของพยานหลักด้วย “ปาก” และ รูปแบบของเวลาขว่างตาข่ายคล้ายกับ “ปาก” เพราะฉะนั้น คำลักษณนามกลุ่มนี้ใช้ได้สิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต แต่ 4 คำลักษณนามเช่นนี้ผู้วิจัยไม่สามารถหาความเหมือนกันได้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

ภาษา		อรรถลักษณะ												
		[มีชีวิต]	[ตาย]	[ผู้ใหญ่]	[นับถือ]	[สุขภาพ]	[เปรียบเทียบมนุษย์และอมนุษย์(รูปร่าง)]	[กลม]	[มีแสงสว่าง]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]	[เครื่องมือ]	[หมวดหมู่]	[วงแหวน]
ไทย	ดวง (มนุษย์)	+	±	±	×	×	×	+	+	×	×	×	×	×
	ดวง (สิ่งของ)	×	×	×	×	×	×	+	+	×	±	×	×	×
	ปาก (มนุษย์)	+	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
	ปาก (สิ่งของ)	×	×	×	×	×	×	×	×	+	±	+	×	×
	ชุด (มนุษย์)	+	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×	+	×
	ชุด (สิ่งของ)	×	×	×	×	×	×	×	×	±	×	+	+	×
	วง (มนุษย์)	+	±	±	×	×	×	×	×	×	×	×	+	×
	วง (สิ่งของ)	×	×	×	×	×	×	×	×	-	±	×	×	+
		[เครื่องแต่งกาย]												

4.7 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ

คำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของภาษาไทยมี 3 คำ และภาษาญี่ปุ่นมี 3 คำ

คำลักษณนามเช่นนี้ มีความเหมือนกัน คือ รูปร่างพืช และ รูปร่างสิ่งของคล้ายคลึงกัน

สรุปว่า คำลักษณนามเช่นนี้กำหนดสภาพหรือหน้าที่ดูจากรูปร่างแต่ละคำนาม

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของ

ภาษา \ อรรถลักษณะ		[ยาว]	[แบน]	[กลม]	[โค้ง]	[วงแหวน]	[ทำอาหาร]	[หัว]	[ยืดหยุ่น]	[ใหญ่]
ไทย	แวน (พืช)	×	+	×	×	×	+	×	×	-
	แวน (สิ่งของ)	×	+	×	×	×	+	×	×	-
	กิ้ง (พืช)	+	×	×	×	×	×	-	±	±
	กิ้ง (สิ่งของ)	+	×	×	×	×	×	-	-	+
	ขึ้น (พืช)	×	+	×	×	×	+	×	×	-
	ขึ้น (สิ่งของ)	×	±	×	×	×	±	×	×	-
ญี่ปุ่น	粒 (tsubu) (พืช)	×	×	×	+	×	+	±	-	-
	粒 (tsubu) (สิ่งของ)	×	×	+	×	×	-	-	-	-
	切れ (kire) (พืช)	×	+	×	×	×	+	×	×	×
	切れ (kire) (สิ่งของ)	×	±	×	×	×	+	×	×	-
	輪 (rin) (พืช)	+	×	×	×	×	×	+	±	±
	輪 (rin) (สิ่งของ)	×	×	×	×	+	×	×	±	±

4.8 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ กลุ่มนี้ ในภาษาญี่ปุ่นไม่มี “องค์” คำนี้ ใช้กับคำนามที่แสดงสถานภาพทางสังคมไทยชั้นสูง หรือประกอบความเคารพ ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำที่จำแนกสถานภาพทางสังคม

ตาราง 15 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์

ภาษา		อรรถลักษณะ	[มีชีวิต]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[นับถือ]	[สุภาพ]	[มีแสงสว่าง]	[เปรียบมนุษย์และอมนุษย์ (รูปร่าง)]
ไทย	องค์ (มนุษย์)		+	±	±	+	+	×	×
	องค์ (อมนุษย์)		+	±	±	+	+	+	×
	องค์ (รูปเคารพแทนมนุษย์)		×	±	+	+	+	×	+

4.9 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ

คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามเช่นนี้ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ “ตัว” คำนี้ ใช้กับสัตว์ทั่วไป คำนามที่สถานภาพทางสังคมไทยชั้นต่ำ และคำเปรียบสัตว์ (รูปร่าง) ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำที่จำแนกโดยสถานภาพทางสังคม

ตาราง 16 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ

ภาษา		อรรถลักษณะ	[มีชีวิต]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[นับถือ]	[สุภาพ]	[ใหญ่]	[หัว]	[แบน]	[ยืดหยุ่น]	[เครื่องเรือน]	[เปรียบสัตว์ (ของต่ำ)]	[เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)]
ไทย	ตัว (สัตว์)		+	×	×	±	×	±	×	×	×	×	×	×
	ตัว (อมนุษย์)		+	±	±	×	×	±	×	×	×	×	+	×
	ตัว (สิ่งของ)		×	×	×	×	×	±	±	±	±	+	×	+

4.10 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์คำกลุ่มนี้ ในภาษาไทย มี 2 คำ คือ “กอง” และ “คณะ” ภาษาญี่ปุ่นมี 3 คำ คือ “団 (dan)” ” 群 (gun)” และ “組 (kumi)”

“กอง” และ “คณะ” ใช้กับคำบอกจำนวนก็ได้ หมายถึง 10 กอง ก็ได้ 100 คณะก็ได้ แต่ “団 (dan)” “群 (gun)” ใช้กับคำบอกจำนวน “1” เท่านั้น 10 団 (dan) หรือ 100 群 (gun) ใช้ไม่ได้ “組 (kumi)” คำนี้ ใช้กับคู่

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับมนุษย์

ภาษา		อรรถลักษณะ				
		[มีชีวิต]	[หมวดหมู่]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[คู่]
ไทย	กอง	+	+	±	+	×
	คณะ	+	+	±	+	×
ญี่ปุ่น	団 (dan)	+	+	±	±	×
	群 (gun)	+	+	±	±	×
	組 (kumi)	+	×	±	±	+

4.11 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์ ภาษาไทยมี 2 คำ คือ “ฝูง” และ “ครอบ” ภาษาญี่ปุ่นไม่มี ในงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและสอบถามแล้ว แต่ไม่ได้ข้อมูลคำกลุ่มนี้

ตาราง 18 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสัตว์

ภาษา		อรรถลักษณะ			
		[มีชีวิต]	[หมวดหมู่]	[ใหญ่]	[นก]
ไทย	ฝูง	+	+	±	±
	ครอบ	+	+	-	-

4.12 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับพืช

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับพืชภาษาไทยมี 4 คำ คือ “กอ” “หวี” “กระพุ่ม” และ “มัด” ส่วนภาษาญี่ปุ่นมี 3 คำ “山 (yama)” “ 盛 (mori)” และ “把 (wa)” คำลักษณนามกลุ่มนี้มาจากรูปร่าง คำนาม หมายถึง คล้ายคลึงกับรูปลักษณะภายนอกของคำนาม เช่น “山 (yama)” หมายถึง ภูเขา

เพราะฉะนั้น ใช้กับผักส้มเหมือน “ภูเขา” อรรถลักษณะก็มีความเหมือนกันได้

ตาราง 19 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับพืช

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ						
		[หมวดหมู่]	[ยัดเยียด]	[ทำอาหาร]	[หัว]	[ยาว]	[ใหญ่]	[สถานที่]
ไทย	กอ	+	-	±	×	×	×	+
	หวี	+	-	+	+	×	×	×
	กระปุก	+	+	+	+	×	×	×
	มัด	+	-	×	-	+	±	×
ญี่ปุ่น	山 (yama)	+	-	+	+	×	×	×
	盛 (mori)	+	-	+	+	×	×	×
	把 (wa)	+	+	±	×	+	±	×

4.13 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งของ

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งของภาษาไทยมี 2 คำ ภาษาญี่ปุ่นมี 3 คำ คำลักษณนามเช่นนี้ ภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นไม่มีความเหมือนกันและความคล้ายคลึงกัน แต่ละคำมีลักษณะเฉพาะอรรถลักษณะ

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับสิ่งของ

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ						
		[หมวดหมู่]	[คู่]	[ยัดเยียด]	[ทำอาหาร]	[หัว]	[ยาว]	[ใหญ่]
ไทย	กระจุก	+	×	+	×	-	+	+
	สำหรับ	+	×	±	±	×	×	±
ญี่ปุ่น	膳 (zen)	×	+	-	+	×	+	±
	包、包み (hou, tsutsumi)	+	×	×	±	×	×	±
	把 (wa)	+	×	-	-	×	+	±

4.14 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่และคู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่และคู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ ภาษาไทยมี 3 คำ คือ “กลุ่ม” “หมวด” และ “คู่” ส่วนภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามเช่นนี้ 3 คำนี้มีความเหมือนกัน คือ รูปลักษณนามนอกของมนุษย์และสิ่งของเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน หมายถึง มนุษย์คู่กัน คือ คน 2 คน เป็น คน 1 คู่ สิ่งของคู่กัน คือ สิ่ง 2 อัน เป็น สิ่ง 1 คู่

ตาราง 21 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่และคู่ที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ

ภาษา		อรรถลักษณะ									
		[มีชีวิต]	[หมวดหมู่]	[ชาย]	[ผู้ใหญ่]	[ยืดหยุ่น]	[หัว]	[ยาว]	[แบน]	[ใหญ่]	[คู่]
ไทย	กลุ่ม (มนุษย์)	+	+	±	±	×	×	×	×	×	×
	กลุ่ม (สิ่งของ)	×	+	×	×	±	±	×	×	×	×
	หมวด (มนุษย์)	+	+	±	+	×	×	×	×	×	×
	หมวด (สิ่งของ)	×	+	×	×	-	×	+	±	±	×
	คู่ (มนุษย์)	+	×	±	±	×	×	×	×	×	+
	คู่ (สิ่งของ)	×	×	×	×	±	×	±	±	±	+

4.15 การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับคำลักษณนามใช้กับพืชและสิ่งของ

คำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับคำลักษณนามใช้กับพืชและสิ่งของภาษาไทยมี 4 คำ คือ “พวง” “ห่อ” “ปอย” และ “ใจ” ภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนามเช่นนี้ ในตารางไม่ได้แยกคำลักษณนามพืช กับ สิ่งของ เพราะว่า คำลักษณนามเช่นนี้ใช้กับรูปลักษณนามนอกเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน หมายถึง รูปลักษณนามนอกของคำนามเหมือนกันหรือคล้ายกัน

ตาราง 22 อรรถลักษณะของคำลักษณนามบอกหมวดหมู่ที่ใช้กับคำลักษณนามใช้กับพืชและสิ่งของ

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ						
		[หมวดหมู่]	[ยาว]	[กลม]	[ยืดหยุ่น]	[หัว]	[ใหญ่]	[ทำอาหาร]
ไทย	พวง	+	×	×	±	-	±	±
	ห่อ	+	×	±	±	×	±	±
	ปอ	+	+	-	+	-	-	×
	ใจ	+	+	×	+	+	×	×

4.16 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม

คำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม ภาษาไทยมี 3 คำ คือ “ประการ” “ประเด็น” และ “ราย” ส่วนภาษาญี่ปุ่นมี 2 คำ คือ “件 (ken)” และ “つ (tsu)” คำลักษณนามกลุ่มนี้ไม่ค่อยมีอรรถลักษณะในภาษาญี่ปุ่น 2 คำนี้ มีอรรถลักษณะ [ปรากฏการณ์] หมายถึง สิ่งที่แสดงปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ภาษาไทย 2 คำ ไม่มีอรรถลักษณะ [ปรากฏการณ์]

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม

ภาษา \ อรรถลักษณะ		อรรถลักษณะ		
		[นามธรรม]	[ภาษาเขียน]	[ปรากฏการณ์]
ไทย	ประการ	+	+	×
	ประเด็น	+	±	×
	ราย	+	±	+
ญี่ปุ่น	件 (ken)	+	±	+
	つ (tsu)	+	±	×

4.17 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม

คำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม ภาษาไทยมี 4 คำ คือ “เรื่อง” “บท” “ตอน” และ “ข้อ” ภาษาญี่ปุ่นมี 2 คำ คือ “編 (hen)” และ “句 (ku)” คำลักษณนามกลุ่มนี้จำแนกขนาดส่วนใหญ่หรือเล็ก ในประโยค ภาษาไทยจำแนกรายละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น

ตาราง 24 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม

ภาษา \ อรรถลักษณะ		[วรรณกรรม]	[ส่วนใหญ่]	[ภาษาเขียน]
ไทย	เรื่อง	+	+	±
	บท	+	+	±
	ตอน	±	±	±
	ข้อ	±	-	±
ญี่ปุ่น	編 (hen)	+	+	±
	句 (ku)	+	-	±

4.18 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้สถานที่

คำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่ ภาษาไทยมี 4 คำ คือ “แห่ง” “โรง” “แปลง” และ “แถว” ภาษาญี่ปุ่นมี 5 คำ คือ “力所 (kasho)” “校 (kou)” “面 (men)” “枚 (mai)” และ “つ (tsu)” คำลักษณนามกลุ่มนี้มีความเหมือนกัน คือ “แห่ง” กับ “力所 (kasho)” แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่ใหญ่มากที่สุดและอรรถลักษณะก็มีความเหมือนกัน และ “แปลง” กับ “枚 (mai)” 2 คำนี้มีอรรถลักษณะ [+แบน] หมายถึง ในเวลาใช้ผู้พูดรับรู้สถานที่ฐานะที่เป็นรูปร่างแบน หรือ 2 มิติ

ตาราง 25 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้สถานที่

ภาษา \ อรรถลักษณะ		[สถานที่]	[ใหญ่]	[ฐานสี่เหลี่ยม]	[มีหลังคา]	[แบน]	[แถว]
ไทย	แห่ง	+	±	±	±	×	×
	โรง	+	±	±	±	×	×
	แปลง	+	±	×	×	+	×
	แถว	+	±	×	×	×	+
ญี่ปุ่น	力所 (kasho)	+	±	±	±	×	×
	校 (kou)	+	±	±	±	×	×
	面 (men)	+	+	±	×	+	×
	枚 (3)	+	±	×	×	+	×
	つ (4)	+	±	±	±	×	×

4.19 การเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท

คำลักษณนามที่ใช้บอกประเภทภาษาไทยมี 3 คำ คือ “ชนิด” “ประเภท” และ “อย่าง” ภาษาญี่ปุ่นไม่มี 3 คำนี้¹ มีความคล้ายคลึงกันมาก ขอบเขตความหมาย 3 คำ ไม่ชัดเจนมาก “ประเภท” ขอบเขตใหญ่มากที่สุด “ชนิด” และ “อย่าง” จำกัดขอบเขตแต่ละคำไม่เหมือนกัน เช่น “ชนิด” ใช้กับสารเคมีได้มากกว่า แต่ “อย่าง” ใช้ไม่ได้ ส่วน “อย่าง” ใช้กับอาหารได้มากกว่า แต่ “ชนิด” ใช้ไม่ได้ แต่ “ประเภท” ใช้ได้ทั้งสองประเภทได้ แต่ ความหมายแฝงไม่เหมือนกัน และเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามก็แต่ละผู้ให้ข้อมูลไม่เหมือนกัน

ตาราง 26 อรรถลักษณะของคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท

ภาษา \ อรรถลักษณะ		[ประเภท]	[ภาษาเขียน]
ไทย	ชนิด	+	±
	ประเภท	+	+
	อย่าง	+	+

จากตารางการเปรียบเทียบอรรถลักษณะของคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นจะเห็นได้ว่ามีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน และความแตกต่างทั้งสองภาษา

¹ คำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรมในภาษาญี่ปุ่น คือ 種類 (shurui แปลว่า ประเภท) แต่งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามแท้ ดังนั้นจึงไม่ได้ศึกษาคำนี้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นโดยการวิเคราะห์
อรรถลักษณะของคำลักษณนามทั้งสองภาษา ในแต่ละภาษามีข้อสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกณฑ์การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษา
ญี่ปุ่น เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของการใช้คำลักษณนาม จำนวนคำลักษณนามใน
ภาษาไทยที่นำมาศึกษา 132 คำ ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 48 ลักษณะ ส่วนคำลักษณนาม
ในภาษาญี่ปุ่นที่นำมาศึกษา 68 คำ ปรากฏร่วมกับอรรถลักษณะทั้งหมด 41 ลักษณะ และการจำแนก
อรรถลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น ผู้วิจัยพบว่ามีความคล้ายคลึงกันและ
ความแตกต่าง ในการจำแนกอรรถลักษณะคำลักษณนามของทั้งสองภาษาดังกล่าวสามารถพิจารณาได้
จากอรรถลักษณะที่เป็นอรรถลักษณะเด่นที่สุดของคำลักษณนามแต่ละคำ อรรถลักษณะที่เป็นลักษณะเด่น
เฉพาะจากรูปลักษณะภายนอก ได้แก่ มนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของ หมวดหมู่ ประเภท สถานที่
วรรณกรรม และนามธรรม

1. คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต

คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตทั้งสองภาษาได้จำแนกเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ คำ
ลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ และคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

1.1 คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

ในคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทยมีอรรถลักษณะสถานภาพทางสังคม อาชีพ
และเพศ มีอรรถลักษณะ [+นับถือ] [+สุภาพ] และ [+ชาย] แต่ภาษาญี่ปุ่นไม่สำคัญ อรรถลักษณะ
[+นับถือ] [+สุภาพ] และ [+ชาย] อาจจะมีสถานภาพทางสังคมสูงหรือผู้ชายไม่เกี่ยวข้อง ไม่ได้แบ่งคำ
ลักษณนามบุคคลทั่วไป ในภาษาญี่ปุ่นมีองค์ประกอบความเป็นทางการ แต่ไม่มีองค์ประกอบ
สถานภาพทางสังคม เพศ และอาชีพ

ตาราง 27 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

ภาษาไทย			ภาษาญี่ปุ่น
สถานภาพทางสังคม	เพศ	อาชีพ	ใช้ทั่วไป
[+นับถือ]	[±ชาย]	[+สุภาพ]	รวมทั้งอรรถลักษณะ
[+สุภาพ]	[+สุภาพ]	[±ชาย]	

1.2 คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของภาษาไทยจำแนกมนุษย์ที่เคารพหรือมนุษย์ที่ไม่เคารพ ถ้าหากในภาษาไทย มนุษย์ที่เคารพใช้คำลักษณนามว่า “องค์” มนุษย์ที่ไม่เคารพใช้คำลักษณนามว่า “ตน” และ “ตัว” ไม่สำคัญรูปลักษณะภายนอก ส่วนภาษาญี่ปุ่น ผู้พูดภาษามองรูปร่าง ถ้าเปรียบมนุษย์ (รูปร่าง) ใช้คำลักษณนาม “人(nin,ri)” มีอรรถลักษณะ [เปรียบมนุษย์ (รูปร่าง)] หรือ [เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)] ใช้คำลักษณนาม “匹(hiki)” มีอรรถลักษณะ [เปรียบสัตว์(รูปร่าง)] ดังนั้นคำลักษณนามหมวดนี้ทั้งสองภาษาจำแนกโดยรูปร่างของคำนาม

ตาราง 28 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น	
มนุษย์ที่เคารพ	มนุษย์ที่ไม่เคารพ	เปรียบมนุษย์ (รูปร่าง)	เปรียบสัตว์(รูปร่าง)
[+นับถือ]	[-นับถือ]	[+เปรียบมนุษย์ (รูปร่าง)]	[+เปรียบสัตว์ (รูปร่าง)]
องค์	ตน หรือ ตัว	人(nin,ri)	匹(hiki)

1.3 คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ในภาษาไทย ส่วนใหญ่ใช้ “ตัว” ซึ่งคำลักษณนาม “ตัว” นี้ใช้กับสัตว์ทุกชนิด หมายถึง สัตว์ใหญ่ก็ได้ เล็กก็ได้ มีปีกก็ได้ ไม่มีปีกก็ได้ เป็นต้น แต่ “ช้างบ้าน” จะใช้กับคำลักษณนามว่า “เชือก” ทั้งนี้เพราะคนไทยนับว่าช้างมีสถานภาพทางสังคมสูงมากกว่าสัตว์อื่นๆ ดังนั้น คำลักษณนาม “เชือก” คำนี้ มีอรรถลักษณะ [+นับถือ]

ส่วนภาษาญี่ปุ่น “匹(hiki)” “頭(tou)” และ “羽(wa)” คำนี้ ใช้โดยทั่วไป จำแนกอรรถลักษณะ “頭(tou)” [+ใหญ่] “匹(hiki)” [-ใหญ่] และ “羽(wa)” [+นก] แต่ “尾(bi)” [+หาง] กับ “杯(hai, pai)” [+เปรียบกับภาชนะ] คำลักษณนามนี้ใช้กับ กุ้ง ปู และปลาหมึก เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในฐานะที่เป็นสินค้า ใช้ได้สัตว์ทางน้ำเท่านั้น ภาษาไทยไม่จำแนกรายละเอียด แต่ภาษาญี่ปุ่น

จำแนก ขนาด มีปีก และที่ใช้กับกรณีพิเศษ

ตาราง 29 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น				
ใช้ทั่วไป	สถานภาพทางสังคม	ขนาด		จำพวกนก	รูปลักษณะภายนอก	
รวมทั้งอรรถลักษณะ	[+นับถือ]	[+ใหญ่]	[-ใหญ่]	[+นก]	[+หาง]	[+เปรียบกับภาชนะ]
ตัว	ช้าง	頭 (tou)	匹 (hiki)	羽 (wa)	尾 (bi)	杯 (hai, pai)

คำลักษณนามในภาษาไทยที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต ลักษณะเด่น คือ สถานภาพทางสังคม ซึ่งเป็นผู้พูดภาษาไทยพิจารณาสถานภาพทางสังคมของสิ่งที่เป็นเป้าหมายต่างๆ ดังนั้นผู้พูดจึงได้เลือกคำลักษณนามอย่างเหมาะสม

ส่วนภาษาญี่ปุ่น คำลักษณนามเด่น คือ ขนาดและรูปลักษณะภายนอก วิธีแบ่งคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์คือขนาด คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์และมนุษย์คือรูปลักษณะภายนอก

2. คำลักษณนามที่ใช้กับพืช

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับพืชของภาษาไทย ทั้งหมด 46 คำ และภาษาญี่ปุ่น 11 คำ ในภาษาไทยจำแนกอย่างละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น ในคำลักษณนามภาษาไทยจำแนกคำลักษณนามตามลักษณะแต่ละส่วนของพืช เช่น พืชที่มีหัว ใช้คำลักษณนาม “หัว” และพืชที่มีส่วนลำต้นที่มีลักษณะยาวกลม ใช้คำลักษณนาม “ลำ” ในอรรถลักษณะภาษาไทยเด่น [+ยาว] [+แบน] [+กลม] และ [+โค้ง] ส่วนภาษาญี่ปุ่นจำแนกตามส่วนของพืช เช่น พืชที่มีรูปร่างยาว [+ยาว] ใช้คำลักษณนาม “本(hon)” พืชที่มีรูปร่างแบน [+แบน] ใช้คำลักษณนาม “枚(mai)” และ พืชที่มีรูปร่างกลม [+กลม] ใช้คำลักษณนาม “個(ko)” “つ(tsu)” เป็นต้น

ตาราง 30 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืช

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น		
ลักษณะแต่ละส่วนของพืช	รูปลักษณะภายนอก	[+ยาว]	[+แบน]	[+กลม] หรือ [+โค้ง]
		本(hon)	枚(mai)	個(ko)” つ(tsu)

3. คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ

คำลักษณนามในภาษาไทยที่ใช้กับสิ่งของที่เด่น คือ รูปลักษณณภายนอก ซึ่งเป็นรูปร่างแบบมีมิติ ส่วนภาษาญี่ปุ่นก็จำแนกรูปร่างแบบมีมิติ แต่ในภาษาญี่ปุ่น รูปร่างยาว หรือทรง 1 มิติ คือ "本 (hon)" มีอรรถลักษณะ [+ยาว] รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ คือ "枚 (mai)" มีอรรถลักษณะ [+แบน] รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ คือ "個 (ko)" หรือ "つ (tsu)" มีอรรถลักษณะ [+กลม] คำลักษณนาม 4 คำนี้เกือบจะใช้ได้ส่วนมาก ในคำลักษณนามภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่จำแนกเหมือนกัน

แต่ผู้พูดทั้งสองภาษามองรูปร่างไม่เหมือนกัน เช่น คำลักษณนามภาษาไทย “ลำ” ใช้กับคานาม เรือ และเครื่องบิน เป็นต้น ส่วนคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น “機 (ki)” “隻 (seki)” “艘 (so)” และ “艇 (tei)” ใช้กับคานาม เรือกับเครื่องบิน ในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น 4 คำนี้ อรรถลักษณะรูปร่างแบบไม่มีมิติ ดังนั้นคำลักษณนามทั้งสองภาษาหมวดนี้ โดยจำแนกรูปลักษณณภายนอกเหมือนกัน แต่มองคานามแตกต่างกัน

ตาราง 31 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น		
ลักษณะของสิ่งของ	รูปลักษณณภายนอก	[+ยาว]	[+แบน]	[+กลม]
		本(hon)	枚(mai)	個 (ko) และ つ(tsu)

4. คำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่

คำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่ในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น ได้จำแนกคำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่สิ่งมีชีวิตกับคำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่สิ่งไม่มีชีวิต ในคำลักษณนามภาษาไทย หมวดนี้แต่ละคำกำหนดใช้กับคานาม เช่น “ฝูง” คำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่สัตว์ มีอรรถลักษณะ [+หมวดหมู่] “ครอบครัว” ใช้กับฝูงลูกสัตว์ที่เกิดจากแม่เดียวกันในคราวเดียว มีอรรถลักษณะ [+หมวดหมู่] และ “คู่” ใช้กับสิ่งมีชีวิตก็ได้ ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ แสดงการรวมคู่ มีอรรถลักษณะ [+คู่]

คำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นหมวดนี้กำหนดใช้กับคานาม เช่น “団 (dan)” คำนี้ใช้กับมนุษย์เท่านั้น มีอรรถลักษณะ [+หมวดหมู่] และ “組 (kumi)” มีอรรถลักษณะ [+คู่]

ตาราง 32 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้บอกหมวดหมู่

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น	
ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ไม่มีชีวิตก็ได้	ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ไม่มีชีวิตก็ได้	ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตเท่านั้น	ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตเท่านั้น
[+หมวดหมู่]	[+คู่]	[+คู่]	[+หมวดหมู่]

5. คำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม

คำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรมในภาษาไทยเกี่ยวกับจำนวนมี 3 คำ และภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับจำนวนมี 2 คำ ในคำลักษณนามภาษาไทย 3 คำนี้ ได้จำแนก 2 ประเภท ได้แก่ คำที่มีอรรถลักษณะ [+ปรากฏการณ์] คือ “ราย” และคำที่ไม่มีอรรถลักษณะ [-ปรากฏการณ์] คือ “ประการ” และ “ประเด็น” ในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น 2 คำนี้ คือ มีอรรถลักษณะ [+ปรากฏการณ์] ได้แก่ “件(ken)” และมีอรรถลักษณะ [$\pm$ ปรากฏการณ์] “つ(tsu)”

ตาราง 33 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับนามธรรม

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น	
[+ปรากฏการณ์]	[-ปรากฏการณ์]	[+ปรากฏการณ์]	[$\pm$ ปรากฏการณ์]
“ราย”	“ประการ” และ “ประเด็น”	“件(ken)”	“つ(tsu)”

6. คำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม

คำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรมในภาษาไทยมี 4 คำ ส่วนภาษาญี่ปุ่นมี 2 คำ ซึ่งคำลักษณนามหมวดนี้จำแนกขนาดส่วนใหญ่หรือเล็กในประโยค มีอรรถลักษณะ [ส่วนใหญ่] นอกจากนี้ในภาษาไทยยังจำแนกรายละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น

ตาราง 34 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับวรรณกรรม

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น	
ส่วนใหญ่ในประโยค	ส่วนเล็กในประโยค	ส่วนใหญ่ในประโยค	ส่วนเล็กในประโยค

7. คำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่

คำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่ในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมี 4 คำเช่นเดียวกัน ซึ่งคำลักษณนามกลุ่มนี้ที่มีความเหมือนกัน เช่น คำว่า “แห่ง” กับ “カ所 (kasho)” มีอรรถลักษณะ [+สถานที่] แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่ใหญ่มากที่สุดและอรรถลักษณะมีความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกัน และคำว่า “แปลง” กับ “枚(mai)” 2 คำนี้มีอรรถลักษณะ [+แบน] หมายถึง ในเวลาให้ผู้พูดรับรู้สถานที่ฐานที่เป็นรูปร่างแบน หรือ 2 มิติ

ตาราง 35 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับสถานที่

ภาษาไทย		ภาษาญี่ปุ่น	
ใช้กับสถานที่	รูปลักษณนามนอก	ใช้กับสถานที่	รูปลักษณนามนอก
[+สถานที่]	คำลักษณนาม “แปลง” [+แบน]	[+สถานที่]	คำลักษณนาม “枚(mai)” [+แบน]

8. คำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท

คำลักษณนามที่ใช้บอกประเภทในภาษาไทยมี 3 คำ แต่ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีคำลักษณนาม เช่นนี้ คำลักษณนามหมวดนี้ขอบเขตไม่ชัดเจน ซึ่งคำว่า “ประเภท” มีขอบเขตใหญ่มากที่สุด ส่วนคำ “ชนิด” และ “อย่าง” ขอบเขตในคำลักษณนามไม่เหมือนกัน มีอรรถลักษณะ [+ประเภท]

ตาราง 36 สรุปการเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้บอกประเภท

ภาษาไทย			ภาษาญี่ปุ่น
ประเภท	ชนิด	อย่าง	ไม่มีคำลักษณนาม
[+ประเภท]	[+ประเภท]	[+ประเภท]	

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นจะเลือกใช้คำลักษณนามกับคำนามประเภทต่างๆ มีเกณฑ์และเงื่อนไขแต่ละภาษาที่เป็นของตัวเอง ผู้พูดควรจะเข้าใจวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ในคำลักษณนามภาษาไทยยังแบ่งอรรถลักษณะรายละเอียดมากกว่าคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่น

อภิปราย

จากการศึกษาเปรียบเทียบอรรถลักษณะภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าการใช้คำลักษณนามทั้งสองภาษามีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน ผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงเงื่อนไขหรือวิธีการใช้คำลักษณนาม จะพบว่าคนไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นหรือคนญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทยมักจะเข้าใจผิด ดังนั้นผู้วิจัยจะได้เสนอเป็นประเด็นต่อไป

1. การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต

คำลักษณนามภาษาไทยที่ใช้กับมนุษย์ คือ “คน” “ท่าน” “นาย” “นาง” “พระองค์” และ “รูป” ทั้งหมด 6 คำ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์คือ “ตัว” และ “เชือก” ทั้งหมด 2 คำ คำลักษณนามที่ใช้กับ

อมนุษย์คือ “ตน” คำเดียว

ในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นที่ใช้กับมนุษย์ “人(nin,ri)” “氏(shi)” และ “者(sha)” ทั้งหมด 3 คำ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ “匹(hiki)” “頭(tou)” “羽(wa)” “尾(bi)” และ “杯(hai, pai)” ทั้งหมด 5 คำ คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ “人(nin,ri)” และ “匹(hiki)” 2 คำ

ผู้วิจัยศึกษาจากคำลักษณนามทั้งสองภาษาแล้ว อาจจะเป็นปัญหาในการใช้คำลักษณนามว่า ในคำลักษณนามภาษาไทยที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตจำแนกสถานภาพทางสังคม เพศ หรืออาชีพ ส่วนในคำลักษณนามญี่ปุ่นจำแนกขนาดและรูปลักษณะภายนอกมากกว่า เช่น “僧侶 2 人”(Souryo futari = พระสงฆ์ 2 รูป) ภาษาญี่ปุ่นใช้คำลักษณนามว่า “人(nin,ri)” แปลเป็นภาษาไทยว่า “คน” ก็ได้ “รูป” ก็ได้ สรุปว่า “พระสงฆ์” ควรจะใช้คำลักษณนามว่า “รูป” ในภาษาไทยมีอรรถลักษณะสถานภาพทางสังคม อาชีพ หรือเพศ ที่แสดงว่าพระสงฆ์มีสถานภาพทางสังคมไทยสูงกว่าบุคคลทั่วไป

ด้วยเหตุนี้คำลักษณนามเช่นนี้ การแปลระหว่างภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นเข้าใจไม่ถูกต้อง คำลักษณนามมีอิทธิพลจากอะไร ผู้พูดจำเป็นต้องพิจารณาวัฒนธรรมหรือสะท้อนจากสังคม ซึ่งกันและกัน

2. การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต

ในคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของและพืชทั้งสองภาษาเลือกคำลักษณนามตามรูปลักษณะภายนอกเหมือนกัน คำลักษณนามภาษาไทยเลือกตามรูปลักษณะภายนอกสิ่งของและพืช ส่วนในคำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นส่วนมากใช้คำลักษณนาม 4 คำเท่านั้น คือ “รูปร่างยาว หรือทรง 1 มิติ ใช้คำลักษณนามว่า “本(hon)” รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ ใช้คำลักษณนามว่า “枚(mai)” รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ ใช้คำลักษณนามว่า “個(ko)” หรือ “つ(tsu)”

สรุปว่า คำลักษณนามภาษาไทย แต่ละคำจำแนกรายละเอียดมากกว่าภาษาญี่ปุ่น แต่คำลักษณนามภาษาญี่ปุ่นส่วนมากใช้คำลักษณนาม 4 คำเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยให้เห็นว่า การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยบางครั้งก็ไม่ชัดเจน เช่น “ไข” ใช้กับคำลักษณนามได้ถึง 3 คำ กล่าวคือ “ฟอง” “ใบ” และ “ลูก” ขณะที่ในภาษาญี่ปุ่นใช้ “個(ko)” คำเดียวเท่านั้น ยกตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตาราง 37 การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตทั้งสองภาษา

รูปร่างยาว หรือทรง 1 มิติ	ภาษาไทย	ราก ไหล หน่อ เหง้า แง่ แขนง หาง ทาง ช่อ งวง เส้น สาย ขบวน เล้า หลอด ท่อน แท่ง ค้ำ ไม้ กิ่ง ต้น ลำ ก้าน ดอก เป็นต้น
	ภาษาญี่ปุ่น	本(hon)
รูปร่างแบนหรือทรง 2 มิติ	ภาษาไทย	ทาง กลีบ ฉบับ ชอง แผ่น บาน ผืน ปืน พับ แวน ใบ แปลง เป็นต้น
	ภาษาญี่ปุ่น	枚(mai)
รูปร่างกลมหรือทรง 3 มิติ	ภาษาไทย	หัว ผล พู จาว จุก ชีก ยวง เต้า เหยี่ยว หยด ฟอง จุด ฐ ดวง ลูก เป็นต้น
	ภาษาญี่ปุ่น	個(ko) หรือ つ(tsu)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้คำลักษณนาม “อัน” กับ “つ(tsu)” ในฐานะเป็นคล้ายคลึงกัน 2 คำนี้ ใช้กับรูปร่างกลม แต่ปัจจุบันนี้ 2 คำนี้ใช้กับคำนามหลายประเภทได้ ถ้าหากผู้พูดไม่ชัดเจนคำลักษณนามใช้กับคำนามนั้น ผู้พูดภาษาไทย ใช้คำลักษณนามว่า “อัน” และผู้พูดภาษาญี่ปุ่น ใช้คำลักษณนามว่า “つ(tsu)” แต่ทั้งสองภาษาสามารถสื่อสารกันได้ ในปัจจุบันนี้ 2 คำนี้ใช้บ่อยมากกว่าสมัยก่อน ผู้วิจัยเห็นว่าต้องพิจารณาการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามให้สมควร

3. การจำแนกหมวดของคำลักษณนาม

คำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม 2 ประเภทได้ แต่คำนาม 3 ประเภทขึ้นไปไม่มีคำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่น

ในคำลักษณนามภาษาไทยมีคำที่แสดงหลายหมวด ได้แก่ “องค์” แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ได้ “ตัว” แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ อมนุษย์ และสิ่งของ “ดวง” “ปาก” “ชุด” และ “วง” แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต “ต้น” “ลำ” “ก้าน” และ “ดอก” แสดงคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนไม่มีชีวิต

คำลักษณนามดังกล่าวข้างต้นนี้ ไม่ปรากฏในภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นผู้พูดต้องพิจารณาลักษณะคำนามแต่ละคำ และเลือกคำลักษณนามที่เหมาะสม

คำลักษณนามที่เกี่ยวข้องกับหมวดหมู่บางคำ ผู้วิจัยพบว่ามีปรากฏใช้ในภาษาญี่ปุ่น เช่น “群(gun)” และ “群れ(mure)” ฝูงซึ่งคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ แต่ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ให้

ข้อมูลไม่ได้กล่าวถึงคำลักษณนามทั้งสองคำนี้

ผู้วิจัยพบว่า คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน และความแตกต่างทั้งสองภาษา แม้ว่าปริยญาณิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงบางส่วนของภาษา แต่การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นก็สามารถทำให้ผู้พูดทั้งสองภาษาเห็นว่า มีทั้งความเหมือนกัน และความแตกต่างกันโดยเฉพาะเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกสิ่งต่างๆ และภาพการมองโลกที่แสดงให้เห็นความซับซ้อนของการแสดงออกทางความคิด และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลทั้งสองภาษา ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นแนวทางในการศึกษาด้านอื่นๆ ซึ่งน่าสนใจและสามารถวิจัยต่อไปได้อีก ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศที่มีคำลักษณนามอื่นๆ ในแถบเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา เช่น ภาษาเกาหลี ภาษาเขมร ภาษาพม่า เป็นต้น
2. ศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นในด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยเก็บข้อมูลแต่ละภาษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มี เพศ อาชีพ และอายุต่างกันในแต่ละภาษา เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวที่ทำให้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นใช้คำลักษณนามที่เหมือนกันและแตกต่างกัน
3. ศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นในด้านภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ หรือ มานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ อิทธิพลหรือสะท้อนทางสังคมทางภาษาและวัฒนธรรมทั้งสองภาษา ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. (2525). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยเชิงใหม่กับภาษาไทย
กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ชวนพิศ อัฐรัตน์. (2522). *คำลักษณนามครอบคลุมจักรวาล. กรุงเทพฯ : เปิดกรุ 31. มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.*
- นฤมล จันทระสุภาวงศ์. (2528). *คำลักษณนามในภาษาไทยโคราชที่บ้านบึงปรังค์ ตำบลกระโทก
อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- นพวรรณ พันธุเมธา. (2525). *ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.*
- บรรจบ พันธุเมธา. (2544). *ลักษณะภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.*
- บัวหลวง วงศ์ภักดี. (2527). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา กับสมัย
ปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- พรทิพย์ วิฑูลี. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาญี่ปุ่นและใน
ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาญี่ปุ่น). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.*
- เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2547). *เอกสารการสอน ชุดวิชาภาษาไทย 3 เล่มที่ 2 หน่วยที่ 13 – 15.
นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.*
- _____. (2546). *ลักษณนาม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.*
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2543). *โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์. (2519, ตุลาคม). คำสันนิษฐานว่าด้วยความเป็นมาของ “คำลักษณนามอัน”.
PASAA. 6(2) : 261-266.

ศรวนีย์ สรรคบุรณารักษ์. (2542). *การใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบันของผู้พูดต่างวัย*.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

ศรินทิพย์ สกักรศิลป์. (2529). *คำลักษณนามในภาษาล้านนา (มูเซอคำ) : การวิเคราะห์ตามแนว*

อรรถศาสตร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สิริวงษ์ หงส์สุวรรณ. (2540). *คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม : การศึกษาเปรียบเทียบ*.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

สุนทรี ชัยสถิตผล. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย*.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาจีน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2544). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาญี่ปุ่น

Iida Asako. (1999). *Nihongo Shuyo Josushino Imi to Yoho*. Tokyo : Fuji Xerox.

_____. (2004). *Kazokata no Jiten*. Tokyo : Shogakukan.

Shinmura Izuru. (1998). *Kojien*. Tokyo: Iwanamishinsho

Takejiro Tomita. (1997). *พจนานุกรมไทย – ญี่ปุ่น*. Tokyo : Mekon.

Umesao Tadao, Kindaichi Haruhiko, Sakakura Atsuyoshi, Hinohara Shigeaki . (1989).

Nihongo Daijiten. Tokyo: Kodansha

Yo Matsumoto. (1991, March). Nihongo Ruibetushino Imikouzo to Taikei. *Gengo Kenkyu*

Journal of the Linguistic Society of Japan, 99(1) : 82-106.

_____. (2003). *Ninchi Imiron*. Ninchi Gengogaku Nyumon Vol.3. Tokyo: Taishukan.

ภาษาอังกฤษ

Adams, Karen L. and Nancy Faires Conklin. (1973). "Toward a Theory of Natural

Classification." Ninth Regional Meeting of Chicago Linguistic Society. pp.1-10

Allan, Keith. (1977, June). Classifiers. *Language Journal of the Linguistics of America*,

53(2) : 285-311.

- Carrol, John E. (1973). *Language, Thought and Reality*. Cambridge: the M.I.T Press.
- Jaturongkachoke, Ketkanda. (1995). *Semantics of the Thai Classifier System*. Michigan: Arizona State University.
- Leech, Geoffrey. (1974). *Semantics*. Middlesex : Penguin Books Ltd.,
- Placzek, James A. (1992). "The Perceptual Foundation of the Thai Classifier System." *Tai Language, Linguistics and Literature*. Center for Southeast Asian Studies, Northern Illinois University. Delkalb: pp.154-167

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อักษรญี่ปุ่นแบบของเฮบเบิร์น (Hepburn system)

1. การเขียนสระและพยัญชนะพื้นฐาน (seion)

สระ พยัญชนะ	a あ (ア)	i い (イ)	u う (ウ)	e え (エ)	o お (オ)
k	ka か (カ)	ki き (キ)	ku く (ク)	ke け (ケ)	ko こ (コ)
s	sa さ (サ)	shi し (シ)	su す (ス)	se せ (セ)	so そ (ソ)
t	ta た (タ)	chi ち (チ)	tsu っ (ツ)	te て (テ)	to と (ト)
n	na な (ナ)	ni に (ニ)	nu ぬ (ヌ)	ne ね (ネ)	no の (ノ)
h	ha は (ハ)	hi ひ (ヒ)	fu ふ (フ)	he へ (ヘ)	ho ほ (ホ)
m	ma ま (マ)	mi み (ミ)	mu む (ム)	me め (メ)	mo も (モ)
y	ya や (ヤ)	[i い(イ)]	yu ゆ (ユ)	[e え(エ)]	yo よ (ヨ)
r	ra ら (ラ)	ri り (リ)	ru る (ル)	re れ (レ)	ro ろ (ロ)
w	wa わ (ワ)	[i い(イ)]	[u う(ウ)]	[e え(エ)]	o を (オ)
n,m	—ん (ン)				

หมายเหตุ: 1. อักษรญี่ปุ่นทางซ้าย คือ อักษรฮิระงานะ ส่วนอักษรที่อยู่ในวงเล็บ คือ อักษรคะตะคะนะ

2. ในภาษาญี่ปุ่นปัจจุบันนี้ไม่มีเสียงพยัญชนะ yi, ye, wi, wu และ we

2. การเขียนพยัญชนะเสียงขุ่น (dakuon)

สระ พยัญชนะ	a あ (ア)	i い (イ)	u う (ウ)	e え (エ)	o お (オ)
g	ga が (ガ)	gi ぎ (ギ)	gu ぐ (グ)	ge げ (ゲ)	go ご (ゴ)
z	za ざ (ザ)	ji じ (ジ)	zu ず (ズ)	ze ぜ (ゼ)	zo ぞ (ゾ)
d	da だ (ダ)	ji ぢ (ヂ)	zu づ (ヅ)	de で (デ)	do ど (ド)
b	ba ば (バ)	bi び (ビ)	bu ぶ (ブ)	be べ (ベ)	bo ぼ (ボ)
p	pa ぱ (パ)	pi ぴ (ピ)	pu ぷ (プ)	pe ぺ (ペ)	po ぽ (ポ)

3. การเขียนพยัญชนะเสียงควบกล้ำ (youon)

kya きゃ (キヤ)	kyu きゅ (キュ)	kyo きょ (キョ)
sha シャ (シャ)	shu しゅ (シュ)	sho しょ (ショ)
cha ちゃ (チャ)	chu ちゅ (チュ)	cho ちょ (チョ)
nya にゃ (ニャ)	nyu にゅ (ニュ)	nyo にょ (ニョ)
hya ひゃ (ヒャ)	hyu ひゅ (ヒュ)	hyo ひょ (ヒョ)
mya みゃ (ミャ)	myu みゅ (ミュ)	myo みょ (ミョ)
rya りゃ (リャ)	ryu りゅ (リュ)	ryo りょ (リョ)
gya ぎゃ (ギャ)	gyu ぎゅ (ギュ)	gyo ぎょ (ギョ)
ja じゃ (ジャ)	ju じゅ (ジュ)	jo じょ (ジョ)
bya びゃ (ビャ)	byu びゅ (ビュ)	byo びょ (ビョ)
pya ぴゃ (ピャ)	pyu ぴゅ (ピュ)	pyo ぴょ (ピョ)

4. การเขียนพยัญชนะซ้อน (sokuon)

kk, pp, ss, tt	っ (ツ)
----------------	-------

5. การเขียนสระเสียงยาว (chouboin)

aa	ああ (アー)
ii	いい (イー)
uu	うう (ウー)
ee	ええ (エー)
oo	おう、おお (オー)

ภาคผนวก ข

แบบรายการคำลักษณะนามที่ใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูล

แบบรายการคำลักษณะนามที่ใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ _____ อายุ _____ ปี เพศ _____

สถานที่เกิด _____ อาชีพ _____

ระดับการศึกษา _____

คำแนะนำในการตอบคำถาม

คำถาม ปัจจุบันนี้ท่านใช้คำลักษณะนามต่อไปนี้หรือไม่

ถ้าใช้ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ใช้

ถ้าไม่ใช้ กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่ใช้

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่
1. กึก			2. คาง			3. เล้า		
4. กง			5. คาถา			6. ปั้น		
7. อัน			8. เครื่องหมาย			9. โล่		
10. คั่น			11. เคาน์เตอร์			12. โลง		
13. ตัว			14. แคปซูล			15. วงการ		
16. ซ้ำ			17. แคม			18. วงจร		
19. แผ่น			20. แคร์			21. วงเวียน		
22. กรง			23. แคว			24. วลี		
25. ใบ			26. แควัน			27. วัง		
28. กรม			29. โคก			30. วัด		
31. เล่ม			32. โครง			33. วิชา		
34. องค์			35. โครงการ			36. วิทยาเขต		
37. ที่			38. งบ			39. วิทยาลัย		
40. กรอบ			41. งวง			42. วิถี		
43. ว			44. กลุ่ม			45. เวที		
46. บาน			47. กิ่ง			48. แวน		
49. หลัง			50. หน่วย			51. ศพ		
52. กระโจม			53. ง่าม			54. ศัพท์		
55. แ่ง			56. เงียง			57. ศาล		
58. เครื่อง			59. เงื่อน			60. ท่าน		
61. ผืน			62. แ่ง			63. ศาสนา		
64. ชุด			65. จมูก			66. ศูนย์		
67. รีม			68. ลำ			69. จำนวน		
70. สำรับ			71. จอ			72. โศลก		
73. ขึ้น			74. จังหวัด			75. สดางค์		
76. ท่อน			77. จัน			78. นาง		
79. ชี			80. จั่ว			81. สถานี		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
82. แห่ง			83. ดับ			84. สถาบัน		
85. สาย			86. จาว			87. สนาม		
88. กระทง			89. ดวง			90. เมรุ		
91. กระทรวง			92. จุก			93. เมือง		
94. ต้น			95. ไจ			96. ท่า		
97. กระตู้			98. ฉันท			99. กระบวน		
100.กระบอก			101.ประเภท			102.แพ่น		
103.ข้าง			104.ฉาก			105.โม		
106.กระบิ			107.พับ			108.โมเลกุล		
109.กระบิ			110.เฉลียง			111.กำ		
112.ลูก			113.ศิระ			114.ก้าน		
115.ฝา			116.ชมรม			117.ยวง		
118.กระเพาะ			119.ช่อง			120.ย่อหน้า		
121.ห้วง			122.ข้อ			123.ยอด		
124.เส้น			125.ชั้น			126.ยันต์		
127.คู่			128.ข้าง			129.ขนาน		
130.พวง			131.เชือก			132.ตั้ง		
133.ไม้กวาด			134.ของ			135.ยี่ห่อ		
136.กราบ			137.ชาติ			138.รวง		
139.กรู			140.ชาน			141.รอ		
142.กล้อง			143.คำ			144.ร้อง		
145.กล้อง			146.ชालา			147.ร้อง		
148.หัว			149.ฐาน			150.กระปุก		
151.เข็ด			152.ชุมชน			153.ระแง		
154.กลัก			155.ชุมทาง			156.ระทา		
157.มัด			158.ชุมชุม			159.ราง		
160.พระองค์			161.ชุมสาย			162.ระเนียด		
163.ก๊อก			164.เชิงตะกอน			165.ระบบ		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
166.กอง			167.ด้าน			168.รักแร้		
169.ปาก			170.เชิง			171.รัง		
172.กองทัพ			173.มือ			174.รั้ว		
175.พล			176.ซอ			177.เล็บ		
178.กองพัน			179.ซอง			180.เลนส์		
181.กองร้อย			182.ช่อง			183.ลาน		
184.ก้อน			185.ซอย			186.ลาย		
187.กะด่ำ			188.ซาก			189.ล้น		
190.กะบัง			191.มวน			192.ล้นชัก		
193.ซีก			194.เซลล์			195.ราง		
196.กะโหลก			197.ญาติติ			198.นัด		
199.ด้าน			200.ฎีกา			201.เลขหมาย		
202.สิ่ง			203.รูป			204.ล่อง		
205.ก้าง			206.ดง			207.ลอน		
208.กาบ			209.กระดาน			210.ศิระ		
211.บท			212.ขด			213.ลอม		
214.กำม			215.ตั้ง			216.ละหาน		
217.กาแล็กซี			218.ดาก			219.ล้ง		
220.ซอง			221.ดาดฟ้า			222.รั้ว		
223.ก๊ีบ			224.ด้าน			225.ราก		
226.แม่			227.ดี			228.ราง		
229.กูป			230.ดุม			231.รางวัล		
232.เกย			233.เด็อย			234.ร้าน		
235.เกลียว			236.ตรอก			237.วรรณ		
238.ถุง			239.ตระกูด			240.ราว		
241.เม็ด			242.ตรู			243.แถบ		
244.เกาะ			245.เถา			246.ริม		
247.ซุ่ม			248.ตลับ			249.ริ้ว		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
250.แก่ง			251.ตลาด			252.เรียว		
253.แก้ง			254.ตอ			255.ไร่		
256.แกน			257.ต้อน			258.ฤดู		
259.แก้ม			260.ต่อม			261.ล่วม		
262.แกละ			263.ตอม่อ			264.ล้อ		
265.โรง			266.ตะกอ			267.ลัทธิ		
268.โกศ			269.ตะเกียง			270.แหลม		
271.ขน			272.ตะเข็บ			273.แหลม		
274.จับ			275.ตะแฉ่ง			276.ไหล่		
277.ขบวน			278.ตะบึง			279.องค์กร		
280.ขลุ้ม			281.ตะพาน			282.องค์การ		
283.เลา			284. ตะราง,ตาราง			285.องศา		
286.ขวด			287.ตะล่อม			288.อณู		
289.ขวัญ			290.ตะโหงก			291.อนุมาตรา		
292.ชั้น			293.กลีบ			294.ด้าน		
295.ข้าว			296.ตัวอย่าง			297.อะตอม		
298.ขา			299.ตา			300.อัมพจันทร์, อรรพจันทร์		
301.แผง			302.ต่าง			303.อ่าง		
304.ข่าย			305.ปุ่ม			306.อาณาจักร		
307.ข้าว			308.รู			309.อาณานิคม		
310.เมล็ด			311.ตำบลด			312.อาน		
313.กลีบ			314.ตำรับ			315.อนงค์		
316.ดอก			317.ตำรา			318.อำเภอก		
319.กระทะ			320.ตำแหน่ง			321.อุโมงค์		
322.ปั้น			323.ตึง			324.อู่		
325.ห่อ			326.ดิน			327.แอ่ง		
328.ฝัก			329.ตึก			330.ฮวงซุ้ย, ฮวงจุ้ย		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
331.แพ			332.คุหา			333.โฮเต็ล		
334.จุด			335.ตุ้ม			336.กลีบ		
337.ขุม			338.ตุ้			339.ประการ		
340.เขต			341.เตา			342.ประเด็น		
343.เขนง			344.เตียง			345.ลิม		
346.เข็ม			347.แต่้ม			348.ฉบับ		
349.เขา			350.ไต่			351.ชนิด		
352.เขียง			353.ห้อง			354.โพรง		
355.เขี้ยว			356.ถ้ำ			357.หาบ		
358.เขื่อน			359.โถ			360.ฟาก		
361.แถว			362.ทบวง			363.ฟอน, ลอม		
364.แขนง			365.ทฤษฎี			366.ฟายมือ		
367.ปลอก			368.ทวีป			369.ฟาร์ม		
370.แขวง			371.ท่อ			372.ดุ้น		
373.โขด			374.ท้อง			375.ฟิม		
376.ฟอง			377.ขอนแก่น			378.แฟ้ม		
379.ขนม			380.ม้วน			381.แฟลต		
382.คณะ			383.แท่ง			384.ภาค		
385.ช่าง			386.กัณฑ์			387.ภาพ		
388.คดี			389.เท้า			390.ภาษา		
391.คติ			392.เทือก			393.มงกุฏ		
394.คน			395.สถานี			396.มณฑล		
397.ตน			398.ครั้ง			399.มดลูก		
400.คป			401.ธง			402.มวย		
403.คุ่น			404.ธนาคาร			405.มหาวิทยาลัย		
406.ครอบ			407.ธรรมาสัน			408.มหาสมุทร		
409.ครอบครั			410.ธาตุ			411.สมอง		
412.หลังคา			413.ผล			414.เพล		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช่
415.คร้ว			416.นคร			417.มัสยิด		
418.คร้วเรือน			419.นม			420.ม้า		
421.คราบ			422.นอ			423.มาตรา		
424.ครีป			425.นอกชาน			426.ม้าม		
427.คลอง			428.น้อง			429.มือลิง		
430.คลัง			431.แปลง			432.มุข		
433.เรือ			434.เรือน			435.มุม		
436.คอ			437.หยด			438.มูลนิธิ		
439.คอก			440.ปีก			441.หลิบ		
442.คอน			443.นิกาย			444.หลุม		
445.เต้า			446.นิคม			447.เหล่า		
448.คอหอย			449.ราย			450.ห้วย		
451.คะแนน			452.นิ้ว			453.หอ		
454.คัมภีร์			455.เนิน			456.ห้อง		
457.ผูก			458.แนว			459.เหง้า		
460.สภา			461.เพลง			462.หอ		
463.สมาคม			464.ตอน			465.หัวข้อ		
466.สโมสร			467.บรรทัด			468.หัวใจ		
469.สระ			470.บริษัท			471.หัวเมือง		
472.สร้าง			473.บล็อก			474.หัวเรือ		
475.สวน			476.ป่อ			477.หาง		
478.ชนิด			479.บ้อง			480.ห้าง		
481.ส้วม			482.บั้ง			483.เปีย		
484.สหภาพ			485.บ่อน			486.ไหล		
487.สะดึง			488.บัตร			489.หาด		
490.ขอบ			491.บัลลังก์			492.หิ้ง		
493.สะดือ			494.บ้าน			495.หีบ		
496.ไม้			497.เกล็ด			498.หุ่น		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
499.สะพาน			500.สาว			501.หุ		
502.ขอนแก่น			503.บึง			504.หนุ่ม		
505.สังเวียน			506.นาย			507.เหนียง		
508.สัญญาณ			509.เป้า			510.เหมือง		
511.อย่าง			512.เบี้ย			513.เหรียญ		
514.สัน			515.หม้อ			516.เหว		
517.สันดอน			518.แบบ			519.แหวน		
520.ลำนวน			521.แบบฝึกหัด			522.ไตร		
523.สำนัก			524.ทาง			525.แผนก		
526.สี			527.ปม			528.แผล		
529.สุหร่า			530.ประตู			531.ท่า		
532.สูตร			533.ประเทศ			534.กระบอ		
535.เสา			536.ประโยค			537.กบ		
538.เล่า			539.ปล่อง			540.ฝาย		
541.ด้าม			542.ปล้อง			543.ฝาย		
544.ไล่			545.ปลัก			546.เฟือก		
547.ขด			548.ปลัก			549.พนัก		
550.หงอน			551.ปลี			552.พยางค์		
553.กระจุ			554.ปอด			555.พรรค		
556.หน่วยกิต			557.ป้อม			558.รอย		
559.หนอง			560.ปอย			561.หมู่		
562.หน่อ			563.ปัญหา			564.พรุ		
565.หน้า			566.ป้อม			567.เพิง		
568.หน้าต่าง			569.ป่า			570.พาน		
571.หน้าปัด			572.ด้าม			573.ฝูง		
574.ด้าน			575.ป้าย			576.พีระมิต		
577.หมวด			578.ปี			579.พุง		
580.หม้อ			581.ปีก			582.พุ่ม		

ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้	ลักษณะนาม	ใช้	ไม่ใช้
583.หมายเลข			584.ร่าง			585.พู่		
586.หรีด			587.แปล			588.พู่		
589.หลอด			590.เปีย			591.พวก		
592.หลัก			593.แป้น			594.เพนียด		
595.หลักสูตร			596.แปลน			597.เพลง		
598.หลังคา เรือน			599.ผัง			600.เหงือก		
601.บึง			602.ข้าว					

ขอขอบพระคุณมาก

คะชู่โอะ นะงะมะสึ

日本語類別詞に関するアンケート調査

この度は、アンケートにご協力頂きまして、誠にありがとうございます。

本アンケートは日本語とタイ語の類別詞の対照研究に関する論文の資料として使用致します。

本アンケートの目的は、現在、日本語の中でどのような類別詞が使用されているかを調査するものです。

<方法>

1. 日本語における人、物、事象などを数える時に使用する類別詞をご自分で使用すると思う類別詞には「使用する」の項目に ☒ を記入して下さい。
2. 使用しない、または意味が分からないと思う類別詞には「使用しない」の項目に ☒ を記入して下さい。

<例>

類別詞	使用する	使用しない	類別詞	使用する	使用しない
～人	☒	☐	～冊	☒	☐
～顆	☐	☒	～卓	☐	☒

3. 日本語学、国語学においては「助数詞」という言葉を用いますが、本アンケートでは「類別詞」という言葉を用います。

名前 _____ 年齢 _____ 歳 _____ 性別 _____

職業 _____ 学歴 _____

類別詞	使用する	使用しない	類別詞	使用する	使用しない
1. ～瓶			2. ～機		
3. ～本			4. ～柄		
5. ～枚			6. ～玉		
7. ～個			8. ～串		
9. ～台			10. ～騎		
11. ～挺			12. ～尋		
13. ～丁			14. ～片		
15. ～灯			16. ～作		
17. ～足			18. ～齣（こま）		
19. ～宇（う）			20. ～さじ		
21. ～粒			22. ～折り		
23. ～筋			24. ～場（ば）		
25. ～条			26. ～卓		
27. ～口（こう）			28. ～ダース		
29. ～缶（かん）			30. ～背		
31. ～樽			32. ～対		
33. ～貫（ぬき）			34. ～握		
35. ～反			36. ～葉		
37. ～張り			38. ～発		
39. ～帖			40. ～度		
41. ～雨			42. ～曲		
43. ～降（ふり）			44. ～幅		
45. ～回			46. ～会		
47. ～滴			48. ～段		
49. ～箱			50. ～軸（じく）		
51. ～籠			52. ～具（ぐ）		
53. ～壺			54. ～蓋		
55. ～匹			56. ～笠		
57. ～羽			58. ～袋		
59. ～冊			60. ～斤		
61. ～領（りょう）			62. ～果		
63. ～杯			64. ～皿		
65. ～軒（けん）			66. ～両		
67. ～戸			68. ～車		
69. ～棟			70. ～桁（けた）		
71. ～盃			72. ～釜		
73. ～荷（か）			74. ～陣		
75. ～艘（そう）			76. ～脈		
77. ～床（しょう）			78. ～流（ながれ）		
79. ～鉢			80. ～親等		
81. ～面			82. ～振り		
83. ～局			84. ～刀		
85. ～番			86. ～剣		
87. ～目			88. ～節		
89. ～手			90. ～連		
91. ～石			92. ～校		

93. ～架			94. ～幀 (とう)		
95. ～体			96. ～刎 (はね)		
97. ～柱			98. ～帖		
99. ～塊			100. ～締め		
101. ～基			102. ～垂 (たれ)		
103. ～脚			104. ～坪		
105. ～山			106. ～櫃 (き)		
107. ～巻 (まき)			108. ～通		
109. ～掛			110. ～樹		
111. ～認 (かせ)			112. ～朶 (だ)		
113. ～把 (わ)			114. ～件		
115. ～番手			116. ～梱 (こり)		
117. ～頭			118. ～票		
119. ～株 (かぶ)			120. ～字		
121. ～束 (たば)			122. ～行		
123. ～組			124. ～項目		
125. ～双			126. ～管		
127. ～着			128. ～球		
129. ～点			130. ～パック		
131. ～揃			132. ～部		
133. ～重			134. ～遍		
135. ～襲			136. ～艇		
137. ～色			138. ～切れ		
139. ～顆 (か)			140. ～封		
141. ～疋			142. ～匆		
143. ～蹄			144. ～区		
145. ～腰			146. ～茎 (けい)		
147. ～据			148. ～服		
149. ～首			150. ～包		
151. ～席			152. ～剂		
153. ～隻			154. ～貼 (ちょう)		
155. ～編			156. ～盛 (もり)		
157. ～章			158. ～錠		
159. ～文			160. ～叢 (むら)		
161. ～札			162. ～客		
163. ～升			164. ～輪		
165. ～膳			166. ～軍		
167. ～食			168. ～座		
169. ～函 (かん)			170. ～縷		
171. ～套 (とう)			172. ～子 (し)		
173. ～頁			174. ～旒 (りゅう)		
175. ～版			176. ～合 (ごう)		
177. ～括 (くくり)			178. ～盒 (ごう)		
179. ～社			180. ～閃		
181. ～軀 (く)			182. ～椀		
183. ～紙			184. ～碗 (わん)		
185. ～位			186. ～呖 (かます)		
187. ～群			188. ～答		

189. ～代			190. ～人		
191. ～犯			192. ～児		
193. ～選			194. ～男		
195. ～竿 (さお)			196. ～女		
197. ～句			198. ～俵		
199. ～線			200. ～式		
201. ～ライセンス			202. ～パッケージ		
203. ～つ			204. ～審		
205. ～門 (もん)			206. ～木		
207. ～畳			208. ～駄		
209. ～階			210. ～尾 (び)		
211. ～層			212. ～喉 (こん)		
213. ～舗			214. ～献 (こん)		
215. ～提 (さげ、 ちょう)			216. ～舟		
217. ～杖 (じょう)			218. ～誌		
219. ～飾 (かざり)			220. ～篇		
221. ～型			222. ～什 (じゅう)		
223. ～店			224. ～聯 (れん)		
225. ～筆			226. ～寺		
227. ～翼 (よく)			228. ～堂		
229. ～翅 (し)			230. ～尊		
231. ～枝 (し)			232. ～問		
233. ～桶			234. ～ステージ		
235. ～下 (さげ)			236. ～景 (けい)		
237. ～炬 (きょ)			238. ～幕 (まく)		
239. ～～桁 (ゆき)			240. ～棹 (竿・さお)		
241. ～橋			242. ～弾		
243. ～房			244. ～泊		
245. ～便			246. ～宿		
247. ～棺 (かん)			248. ～針		
249. ～方 (かた)			250. ～試合		
251. ～世			252. ～礼		
253. ～拍			254. ～莢 (さや)		
255. ～瓢 (ひょう)			256. ～丸 (がん)		
257. ～汁 (じゅう)			258. ～団		
259. ～菜 (さい)			260. ～臼 (うす)		
261. ～穂			262. ～話		
263. 一室			264. ～罌		
265. ～部屋			266. ～戦		
267. ～間 (ま)			268. ～峰		
269. ～差 (さし)			270. ～岳		
271. ～品			272. ～晩		
273. ～例			274. ～夜		
275. ～囲			276. ～間 (けん)		
277. ～大学			278. ～カ所		
279. ～選手			280. ～文字		
281. ～者			282. ～文節		

283. ～盛り			284. ～名		
285. メートル			286. ～種類		
287. センチ			288. カップ		
289. グラム			290. リットル		
291. 年			292. キロ		
293. 月			294. トン		
295. 単位			296. 日		
297. 回線			298. アンペア		
299. セット			300. 円		

アンケートにご協力頂きまして誠にありがとうございました。

2006年9月2日

永松和郎

แบบรายการคำที่ใช้สอบถามชาวไทย

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ _____ อายุ _____ ปี เพศ _____

สถานที่เกิด _____ อาชีพ _____

ระดับการศึกษา _____

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. การตอบในแต่ละข้อให้ใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าคำลักษณนามที่ท่านเห็นว่าคำลักษณนามนั้นท่าน
ใช้ในชีวิตประจำวัน กับค่านามทางขวามือเสมอ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
2. ในกรณีที่ท่านไม่ใช่คำลักษณนามที่มีอยู่ในแบบสอบถามนี้ หรือ มีคำลักษณนามที่ท่านใช้ต่าง
ออกไปจากในแบบสอบถามนี้ ให้ท่านระบุคำลักษณนามที่ท่านใช้เป็นประจำใน
() ที่ช่องหมายเหตุ

คำนาม	คำลักษณนาม	หมายเหตุ
1. นักการเมือง	คน ท่าน () ()	
2. นักกีฬา	คน.....นาย.....นาง () ()	
3. ทหาร	คน นาย กอง หมวด.....หมู่ () ()	
4. ศพ	ศพ ราย () ()	
5. เจ้านายชั้นสูง	พระองค์ ท่าน () ()	
6. พระสงฆ์	องค์ รูป () ()	
7. นางฟ้า	องค์.....ตน () ()	
8. ปีสาย	องค์.....ตน () ()	
9. นางเงือก	องค์.....ตน () ()	
10. พระพุทธรูป	องค์ () ()	
11. ผี	องค์.....ตน () ()	
12. ยักษ์	ตัว.....ตน () ()	
13. โดเรมอน	ตัว ตน คน () ()	
14. มัมมี่	ศพ.....ซาก.....ตัว () ()	
15. แมลงปอ	ตัว () ()	
16. ค้างคาว	ตัว () ()	
17. ปู	ตัว () ()	
18. นกเพนกวิน	ตัว () ()	
19. งู	ตัว () ()	
20. นกกระเจอกเทศ	ตัว () ()	
21. พยาน	คน ปาก () ()	
22. หอย	ตัว อัน () ()	
23. สตรอเบอรี่	ลูก ผล ไป () ()	
24. เกล็ด	ลูก ผล () ()	
25. มันทะ	ลูก หัว () ()	
26. มะพร้าว	ลูก ผล ไป.....ทาง.....จาว () ()	

27. มะละกอ	 ลูก ผล ใบ () ()
28. ดอกมะลิ	ดอก ช่อ () ()
29. กลั้วย	ลูก ผล ใบ.....หวี อัน กาบ.....ป्ली () ()
30. กุหลาบ	ดอก.....กลีบ.....ต้น ช่อ พวง ผล () ()
31. กลีบดอกไม้	ดอก กลีบ () ()
32. เมล็ดพืช	เม็ด () ()
33. กะหล่ำปลี	หัว ลูก () ()
34. แครอท	หัว () ()
35. แตงโม	ชิ้น.....ลูก.....ซีก () ()
36. หนุ่ย	ต้น ดอก.....ราก () ()
37. ข้าวโพด	 ผัก ดอก () ()
38. ส้ม	ลูก ผล ใบ () ()
39. หัวผักกาดฝรั่ง	ผล.....ลูก หัว () ()
40. ข้าว	เม็ด กอ () ()
41. กะลา	 อัน ซีก () ()
42. ขนุน	อัน ยวง ใบ....เมล็ด () ()
43. รากไม้	กิ่ง ราก () ()
44. พัก	 ลูก ใบ () ()
45. ไม้ไผ่	แขนง.....หน่อ.....กอ () ()
46. ชิง	หัว แง่ง.....เหง้า () ()
47. กระเทียม	 จุก.... แว่น.....หมวด () ()
48. ถั่วแดง	 เมล็ด อัน () ()
49. องุ่น	 พวง เม็ด ผล () ()
50. ผักบัว	ผัก.....ราก.....ไหล () ()
51. ใบเซียมซี	 ใบ () ()
52. บ้าน	หลัง.... บ้าน.....ชั้น () ()
53. กุญแจ	 ลูก ดอก พวง () ()
54. แก้ว	 ตัว () ()

55. ไม่	 ลูก ไป () ()
56. ซากโบราณสถาน	 แห่ง () ()
57. จักรยาน 1 ล้อ	 คัน () ()
58. ด้าย	 ด้าย เส้น ใจ ปอย ม้วน () ()
59. ฟันปลอม	 เล่ม อัน ซี่ () ()
60. หินก้อนใหญ่	 ลูก ก้อน () ()
61. फिल्मถ่ายรูป	 ม้วน () ()
62. พวงชูชีพ	 อัน พวง () ()
63. ยานอวกาศ	 ลำ คัน () ()
64. หลอดไฟนีออน	 ลูก หลอด () ()
65. โซฟา	 ตัว () ()
66. แก้ว	 ไป อัน () ()
67. ระกำ	... ไป กระปุก กลีบ ลูก () ()
68. เต้าแก๊ส	 เต้า อัน () ()
69. ตะเกียบ	 ช้าง อัน คู่ ชุด () ()
70. ช้อน	 คัน อัน () ()
71. นิตยสาร	 ฉบับ เล่ม หมวด () ()
72. หนังสือพิมพ์	 ฉบับ () ()
73. หนังสือ	 เล่ม ฉบับ ตั้ง หมวด พวง () ()
74. ขลุ่ย	 เล้า อัน () ()
75. กรรไกร	 เล่ม อัน () ()
76. กระดาษชำระ	 ม้วน () ()
77. เสื้อชั้นนอก	 ตัว สำหรับ () ()
78. ผ้า màn	 ผืน ฉาก พับ () ()
79. เต็นท์	 หลัง () ()
80. ท่อยาง	 เส้น ท่อ ท่อน ม้วน () ()
81. ปฏิทิน	 แผ่น อัน ฉบับ () ()
82. ซีดี	 อัน แผ่น () ()

83. ซอฟต์แวร์	ชุด.....แผ่น.... อัน () ()
84. ยา	ห่อ.....เม็ด อัน () ()
85. เทียน	 เล่ม () ()
86. ค้อน	ตัว..... อัน.....เต้า () ()
87. โทรศัพท์เคลื่อนที่	 เครื่อง () ()
88. แพ	 ลำ แพ () ()
89. เรือยอชท์	 ลำ คัน () ()
90. เจดีย์	 องค์ () ()
91. อาคารสูง	 หลัง ตึก () ()
92. เฮลิคอปเตอร์	 ลำ เครื่อง () ()
93. เครื่องปรับอากาศ	 เครื่อง อัน () ()
94. รอยเท้า	รอย.....อัน.....ที่.....เท้า () ()
95. ซองจดหมาย	 ซอง () ()
96. แสตมป์	 ดวง อัน () ()
97. โทรสาร	 ฉบับ แผ่น () ()
98. ยีน	 ยีน อัน () ()
99. เซลล์	 เซลล์ อัน () ()
100. ฐไม้	 ตัว.....สิ่ง..... อัน () ()
101. ปลอกนิ้วมือ	อัน ปลอก () ()
102. ลูกกระสุน	 นัด ลูก () ()
103. รถไฟ	ขบวน.....คัน () ()
104. ถ้วย	 ใบ ลูก () ()
105. เสไฟฟ้า	 ต้น เส () ()
106. นาฬิกาข้อมือ	 เรือน อัน () ()
107. นาฬิกาปลุก	 เรือน อัน () ()
108. ภูเขา	 ลูก แห่ง.....ยอด () ()
109. ริปปีน	 เส้น แถบ () ()
110. ป่อน้ำ	 ป่อ แห่ง () ()
111. ถ่านไฟฉาย	 ก้อน ท่อน () ()

112. แวนตา	 อัน () ()
113. งาช้าง	 กิ่ง อัน () ()
114. รัชัง	 ลูก ใบ () ()
115. กล้องของขนม	 กล้อง ... ใบ ลูก () ()
116. กระจก	 แผ่น () ()
117. อนุสาวรีย์	แห่ง () ()
118. บุหรี่	 มวน อัน () ()
119. ผม	กระจก....ปอย.....เส้น.....อัน () ()
120. ตึกตา	 ตัว อัน () ()
121. กระเป๋	 ใบ ลูก () ()
122. ดาบ	 เล่ม อัน () ()
123. ลิฟต์	เครื่อง ตัว () ()
124. โฉศพ	 ใบ ลูก โง () ()
125. บอลลูก	 ลำ เครื่อง () ()
126. เลื่อย	ปิ่น อัน () ()
127. ปิ่น	กระโจ.....กระบอ.....อัน () ()
128. ไม้ขีดไฟ	กล่อง กลัก.....อัน () ()
129. ดาวเทียม	ดวง ดาว.....เครื่อง() ()
130. เขือก	เส้น สาย.....ขด () ()
131. รถถัง	คัน.....เครื่อง () ()
132. แหวน	วง ...อัน () ()
133. ฉากตั้ง	แผง.....พับ.....อัน () ()
134. เล็บเทียม	เล็บ.....ชุด อัน () ()
135. โต๊ะ	ตัว.....อัน () ()
136. พลอย	ก้อน.....เม็ด.....อัน () ()
137. ดาว	ดาว.....ดวง () ()
138. เขียง	 อัน เขียง.....แผ่น () ()
139. หมอน	ใบ ท่อน.....ลูก () ()
140. กล้องถ่ายรูป	อัน.....กล้อง.....เครื่อง () ()

141. ตู้เสื้อผ้า	ตู้.....ไป..... ลูก หลัง () ()
142. กระโปรงรถ	ผืน.....แผ่น.....ฝา () ()
143. เทปใส	เส้น ม้วน วง อัน () ()
144. อุโมงค์	เส้น อุโมงค์.....แห่ง () ()
145. สวน	 ที่.....แห่ง.....แปลง ผืน () ()
146. หอสมุด	แห่ง.....หอ ที่.....โรง () ()
147. ที่ดิน	แห่ง.....ผืน.....ที่.....แปลง () ()
148. ที่นา	แห่ง.....ผืน.....ที่.....แปลง () ()
149. วิทยาเขต	แห่ง.....ผืน.....ที่.....แปลง () ()
150. ชายหาด	แห่ง.....หาด.....แถว () ()
151. สนามเด็กเล่น	แห่ง.....ผืน.....ที่.....แปลง () ()
152. ที่จอด	แห่ง.....ผืน.....ที่.....แปลง () ()
153. โรงเรียน	แห่ง.....โรง.....ที่.....แปลง () ()
154. โรงเรียนอนุบาล	แห่ง.....โรง.....ที่.....แปลง () ()
155. สนามฟุตบอล	แห่ง.....โรง.....ที่.....แปลง () ()
156. สารเคมี	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
157. สินค้า	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
158. อาหาร	...ชนิด...อย่าง...ประเภท...ที่ () ()
159. การทำงาน	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
160. เครื่องดื่ม	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
161. ผัก	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
162. สัตว์	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
163. ความคิดเห็น	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
164. ความสุข	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
165. เครื่องมือ	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
166. งานอดิเรก	ชนิด.....อย่าง.....ประเภท () ()
167. ชูذن้าชา	ชุด.....คู่.....อัน () ()
168. นักดนตรี	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด คณะ.....วง () ()

169. สงฆ์	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด คณะ.....วง () ()
170. ตำรวจ	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด คณะ () ()
171. หมา	กลุ่ม.....พวก.....ฝูง.....ครอก () ()
172. อาจารย์	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด คณะ มหาวิทยาลัย () ()
173. นก	กลุ่ม.....พวก.....วง.....ฝูง ครอก () ()
174. ต้นไม้	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด คณะ วง.....ฝูง () ()
175. หนังสือ	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด () ()
176. ปลาตู้	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด.....คณะ วง.....ฝูง () ()
177. ผลไม้	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด วง.....ฝูง () ()
178. ผัก	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด.....คณะ วง.....ฝูง () ()
179. เฟอร์นิเจอร์	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด () ()
180. ภาชนะ	กลุ่ม.....กอง.....พวก.....หมวด () ()
181. กระสวน	แบบ.....อัน.....ราย () ()
182. การกระทำ	แบบ.....อัน.....ราย () ()
183. โจทย์เลข	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
184. คีล	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()

185. ตัวอย่าง	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
186. ข้อความ	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
187. กลอน	ตอน.....บท.....ประการ.....เรื่อง () ()
188. ข้อคิดเห็น	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
189. เนื้อหา	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
190. ตำนาน	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง () ()
191. สารคดี	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ ประเด็น.....เรื่อง.....ประโยค () ()
192. สุภาษิต	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ.....ประเด็น เรื่อง.....ประโยค () ()
193. กติกา	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ ประเด็น.....เรื่อง.....ประโยค () ()
194. สัญญา	ข้อ.....ตอน.....บท.....ประการ ประเด็น.....เรื่อง.....ประโยค () ()
195. ผนัง	ด้าน.....แผ่น () ()
196. คอก	คอก.....ที่.....แห่ง () ()
197. เงินเหรียญ	เหรียญ.....อัน () ()
198. ศิลาจารึก	หลัก.....แห่ง.....อัน () ()
199. ตามด	ฐ.....รอย.....แต้ม () ()
200. เครื่องเซ่น	สิ่ง.....ที่.....อัน () ()
201. บั้ง	อัน.....วง.....แวน () ()
202. แฮมเบอเกอร์	อัน.....ชิ้น.....ก้อน () ()
203. หัวหอม	หัว.....หมวด () ()
204. น้ำ	หยด () ()

205. มะลิ	ก้าน.....ผล.....ปื () ()
206. หมูปิ้ง	ไม้.....แท่ง.....อัน () ()
207. อ้อย	มัด.....ท่อน.....กำ.....ห่อ() ()
208. ไข่	...ฟอง.....ใบ.....ลูก () ()
209. คัมภีร์ใบลาน	เล่ม.....ฉบับ.....ผูก.....หมวด () ()
210. ตาตุ่ม	ปุ่ม.....อัน.....ตา () ()
211. ประตู่	บาน.....แผ่น () ()
212. ดินสอ	แท่ง.....อัน () ()
213. ปากกา	ด้าม.....อัน () ()
214. ปลาอย่าง	ตัว.....อัน.....ตัว () ()
215. สนามเล่นเทนนิส	แห่ง.....ที่..... () ()

ขอขอบพระคุณที่กรุณาเสียสละเวลาของท่านเพื่อตอบแบบสอบถามนี้

คะสุโอะ นะงะมะสึ

日本語類別詞に関するアンケート調査

名前 _____ 年齢 _____ 歳 _____ 性別 _____

職業 _____ 学歴 _____

この度は、アンケートにご協力頂きまして、誠にありがとうございます。

本アンケートは日本語とタイ語の類別詞の対照研究に関する論文の資料として使用致します。

本アンケートの目的は、現在、日本語の中でどのような類別詞が使用されているかを調査するものです。

3. 日本語における人、物、事象などを数える時に使用する類別詞をご自分で使用すると思えば、類別詞の欄の...のカ所に✓を記入して下さい。
4. すべて使用すると思えばすべてに✓を記入して下さい。
5. 名詞の項目に書いてある名詞に使うと思う助数詞が無い場合、または他に数え方がある場合、特別な理由がある場合などは、各項目の右側の空欄の部分に記入して下さい。
6. 助数詞が分からない場合は飛ばして頂いても構いません。
7. この助数詞のアンケートは論文の資料となるものですので、正解、不正解というものはありません。
8. 本アンケートはタイ語と日本語の類別詞の比較についての論文を記述するための資料ですので、アンケートの各名詞をタイ語と日本語と同じ意味の名詞を使用しています。日本語ではあまり使わない名詞も出てきますが、ご了承ください。

よろしくお願い致します。

名詞	類別詞 (数え方)	備考
1. 政治家	...人 ...名	
2. スポーツ選手	...人 ...選手	
3. 自衛隊員	...人 ...名	
4. 死体	...人 ...体	
5. 皇族	...人 ...様	
6. 僧侶	...人 ...名	
7. 天使	...人 ...匹 ...体	
8. 悪魔	...人 ...匹 ...体	
9. 人魚	...人 ...匹 ...体	
10. 仏像	...台 ...体	
11. 幽霊	...人 ...体	
12. 鬼	...人 ...匹	
13. ドラえもん	...人 ...匹 ...体 ...台	
14. ミイラ	...体 ...人	
15. トンボ	...匹 ...羽	
16. こうもり	...匹 ...羽	
17. カニ	...匹 ...杯	
18. ペンギン	...匹 ...羽	
19. ヘビ	...匹 ...本	
20. ダチョウ	...匹 ...羽	
21. 証人	...人 ...名	
22. 貝	...個 ...匹	
23. いちご	...個 ...粒	
24. 栗	...本 ...顆	
25. サツマイモ	...本 ...個	
26. ココナッツ	...個 ...つ	
27. パパイア	...本 ...個	
28. ジャスミン	...本 ...輪	
29. バナナ	...本 ...つ ...房	
30. バラ	...本 ...輪 ...束	
31. 花びら	...枚 ...輪	
32. 種	...つ ...個	
33. キャベツ	...玉 ...個	
34. にんじん	...つ ...本	
35. スイカ	...個 ...つ ...切れ	
36. 草	...本 ...茎	
37. とうもろこし	...本 ...つ	
38. みかん	...個 ...つ ...果	
39. カブ	...個 ...株	
40. 米	...個 ...粒	
41. ヤシの殻	...個 ...つ	
42. ジャックフルーツ	...個 ...玉	
43. 根	...本 ...茎	
44. うり	...本 ...顆	
45. 竹	...本 ...筋	

46. 生姜	…本 …個
47. ニンニク	…個 …枚
48. 小豆	…粒 …つ
49. ブドウ	…粒 …房
50. はす	…本 …果
51. おみくじ	…枚 …葉
52. 家	…軒 …戸
53. 鍵	…本 …つ
54. 椅子	…脚 …台
55. 石臼	…台 …基
56. 遺跡	…遺跡 …つ
57. 一輪車	…台 …つ
58. 糸	…本 …巻き …筋
59. 入れ歯	…つ …枚
60. 岩	…個 …枚
61. フィルム	…本 …個
62. 浮き輪	…本 …個
63. 宇宙船	…機 …隻
64. 蛍光灯	…本 …灯
65. ソファ	…台 …脚
66. グラス	…個 …脚
67. 徳利	…本 …個 …つ
68. ガスコンロ	…台 …口
69. お箸	…本 …膳
70. フォーク	…本 …つ
71. 雑誌	…部 …冊
72. 新聞	…部 …紙
73. 本	…冊 …巻
74. 笛	…本 …管
75. はさみ	…本 …丁
76. トイレットペーパー	…本 …巻き
77. ジャケット	…枚 …着
78. カーテン	…枚 …張り
79. テント	…つ …張り
80. ゴムホース	…本 …巻き
81. カレンダー	…本 …枚
82. CD	…枚 …本
83. ソフトウェア	…本 …つ
84. 薬	…粒 …錠 …包 …服
85. 蠟燭	…本 …個
86. 金槌	…本 …挺
87. 携帯電話	…台 …つ
88. 筏	…艘 …隻
89. ヨット	…艘 …隻
90. 塔	…塔 …棟
91. 高層ビル	…棟 …本
92. ヘリコプター	…台 …機

93. エアコン	…台 …基
94. 足跡	…つ …カ所
95. 封筒	…枚 …袋
96. 切手	…枚 …印
97. F A X	…枚 …通
98. 遺伝子	…個 …つ
99. 細胞	…つ …個
100. へびの彫刻	…匹 …本
101. 指抜き	…つ …個
102. 銃弾	…個 …発
103. マグカップ	…個 …つ …客
104. 電車	…台 …両
105. 電柱	…本 …柱
106. 腕時計	…本 …個
107. 目覚まし時計	…本 …個
108. 山	…山 …つ
109. リボン	…本 …枚
110. 井戸	…本 …カ所
111. 電池	…個 …本
112. 眼鏡	…本 …つ
113. 象牙	…本 …角
114. 鐘	…個 …口
115. 菓子箱	…箱 …折り
116. 鏡	…枚 …面
117. 記念碑	…基 …カ所
118. タバコ	…本 …つ
119. 髪の毛	…本 …束
120. 人形	…個 …体
121. カバン	…本 …玉
122. 刀	…本 …振り
123. エレベーター	…台 …基
124. 棺桶	…箱 …基
125. 気球	…機 …台
126. ノコギリ	…本 …丁
127. 拳銃	…本 …丁
128. マッチ箱	…個 …つ …箱
129. 人口衛星	…個 …基
130. 紐	…本 …巻き …筋
131. 戦車	…台 …両
132. 指輪	…本 …個
133. 屏風	…枚 …帖
134. つけ爪	…個 …枚
135. テーブル	…脚 …卓
136. 宝石	…個 …顆 …粒
137. 星	…個 …つ
138. まな板	…枚 …つ
139. 枕	…個 …基
140. カメラ	…台 …機

141. 箆笥	... 棹 ... 台
142. ボンネット	... 枚 ... つ
143. セロテープ	... 個 ... 本
144. トンネル	... 本 ... カ所
145. 公園	... カ所 ... 園
146. 図書館	... カ所 ... 所
147. 土地	... カ所 ... 所 ... 枚
148. 田んぼ	... カ所 ... 所 ... 枚
149. 学園都市	... カ所 ... 所 ... 都市
150. 浜辺	... カ所 ... 所 ... つ
151. 子供の遊び場	... カ所 ... 所 ... つ
152. 駐車場	... カ所 ... 所 ... つ
153. 学校	... カ所 ... 校 ... つ
154. 幼稚園	... カ所 ... 校 ... つ ... 園
155. サッカー場	... カ所 ... 所 ... つ
156. 化学物質	... 種類 ... 種 ... つ
157. 商品	... 種類 ... 種 ... つ
158. 料理	... 種類 ... 種 ... つ
159. 仕事	... 種類 ... 種 ... つ
160. 飲み物	... 種類 ... 種 ... つ
161. 野菜	... 種類 ... 種 ... つ
162. 動物	... 種類 ... 種 ... つ
163. 意見	... 種類 ... 種 ... つ
164. 幸福	... 種類 ... 種 ... つ
165. 道具	... 種類 ... 種 ... つ
166. 趣味	... 種類 ... 種 ... つ
167. 茶器	... 種 ... セット ... つ
168. 音楽家	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
169. 僧侶	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
170. 警察	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
171. 犬	... グループ ... 団 ... 群 ... 匹 ... 種類
172. 先生	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
173. 鳥	... グループ ... 団 ... 群 ... 羽 ... 種類
174. 木	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
175. 本	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
176. 魚	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類
177. 果物	... グループ ... 団 ... 群 ... 塊 ... 種類

178. 野菜	...グループ ...団 ...群 ...塊 ...種類
179. 家具	...グループ ...セット ...群 ...点 ...種類
180. 食器	...グループ ...セット ...群 ...点 ...種類
181. 様式	...例 ...件 ...種類 ...つ
182. 行為	...例 ...件 ...種類 ...つ
183. 数学問題	...項 ...項目 ...つ
184. 戒律	...項 ...項目 ...つ
185. 例	...例 ...項目 ...つ
186. 事項	...文 ...項目 ...つ
187. 詩	...句 ...節 ...つ
188. 見解	...種類 ...項目 ...つ
189. 内容	...種類 ...項目 ...つ
190. 説話	...話 ...節 ...つ
191. 実話	...話 ...項目 ...つ
192. 格言	...句 ...節 ...つ
193. 条約	...項 ...節 ...つ
194. 契約	...項 ...節 ...つ
195. 壁	...枚 ...面
196. 小屋	...軒 ...カ所
197. 硬貨	...枚 ...つ
198. 石碑	...枚 ...つ ...基
199. あざ	...つ ...個
200. お供え物	...つ ...個
201. 腕章	...枚 ...筋
202. ハンバーガー	...個 ...つ ...切れ
203. タマネギ	...個 ...玉 ...つ
204. 水	...滴 ...雫
205. ジャスミン	...本 ...輪
206. 豚の串焼き	...本 ...串
207. サトウキビ	...本 ...束 ...把
208. 卵	...つ ...個 ...粒
209. タラパヤシの本	...冊 ...本
210. くるぶし	...個 ...つ ...カ所
211. 扉	...枚
212. 鉛筆	...本
213. ペン	...本
214. 焼き魚	...本 ...匹
215. テニスコート	...面 ...枚

ご協力ありがとうございました。
永松和郎

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาย คະซุโอะ นะงะมะสึ
วันเดือนปีเกิด	12 ตุลาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดโออิตะ, ประเทศญี่ปุ่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	293, Onagai, Usa, Oita, Japan
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเทนรี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
พ.ศ.2544	ศ.บ. (สาขาวิชาไทยคดีศึกษา) จากคณะวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทนรี
พ.ศ.2550	ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร